

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več ko trikrat . . . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Obstrukcija — demagogija.

Dunaj, 29. novembra.

Ravnokar, ob 5. uri je pogodbeni odsek sprejel tudi razne resolucije in s tem dovršil svojo nalogo. Pogodba je torej srečno skozi Scilo v odseku ter se bliža vrtincem in nevarnostim Karibde v zbornici. So namreč poslanci, ki se ne protivijo pogodbi z Ogrji iz tehničnih stvarnih razlogov, marveč samo iz taktičnih, strankarsko-političnih nagibov, morda celo samo iz svojeglavnosti, da pokažejo fantovsko korajžjo, češ: Mi se nikogar ne bojimo! Ali pa se tako stališče strinja s treznimi političnimi nazori, to je drugo vprašanje, katero mi odločno zanikamo. Edino le demagog ne vpraša, ali more opravičevati svoje vratolomne politične kozolce. In tak demagog je na las podoben Herostratu, ki je zažgal krasno starogrško stavbo samo s tem namenom, da še pozna zgodovina navaja ime svojeglavne čudaka.

Na drugi strani vidimo zopet hrvaške poslance s sedmerimi slovenskimi, ki iz napačnih premis izvajajo sklepe ter igrajo — va banque! Trdijo namreč, da morajo v boju podpirati svoje brate v ogrski zbornici. Dolžnost je vsacega človeka, da podpira v sili svojega sobrata, celo pa tedaj, ako mu je v sorodu po krvi. A če moj brat sam sili v vodo, je pač moja dolžnost, da ga svarim in odvrčam, ne pa, da sam utonem z njim. Seveda se v tem vprašanju ločimo od svojih bivših tovarišev v klubu. Mi trdimo, da je bila reška resolucija ena največjih napak, ki so jo v zadnjih letih storili hrvaški politiki. Resolucijonaši pa se ponašajo, da je bila resolucija najdumovitejša politična poteza. Tu je razvodje dveh struj, ki se ne moreta zlititi v eno strugo. Mi pa sklepamo: Resolucijonaši so bili od Košuta prevarani in sedaj krijejo svoje taktično umikanje z obstrukcijo, da ne izgube tal mej narodom v banovini. To bi človek mogel še umeti, ne pa taktike hrvaško-slovenskih poslancev, ki hočejo z obstrukcijo v avstrijski zbornici onemogočiti pogodbo ter tako posredno podpirati hrvaško delegacijo v Pešti. In vendar je abecedarju jasno, da z glavami butajo ob zid. Prvič je izključeno, da preprečijo pogodbo. Mogoče je seveda, da pogodbe avstrijski parlament vsled obstrukcije ne dovrši do novega leta. Toda vsled tega ne pade avstro-ogrška pogodba, marveč sedanja vlada in z njo morda tudi poslanska zbornica. Baron Beck je slovesno izjavil v zbornici in v odseku, da se ne posluži slaboznanega § 14, s katerim bi v skrajnem slučaju mogel uveljaviti pogodbo. Torej mora Beckov kabinet odstopiti, ako ne dobi od parlamenta pogodbe. Začasna, skoraj gotovo uradniška vlada bi v skrajni sili § 14. uveljavila pogodbo. **Ta pogodba pa bi bila brez dvoma mnogo neugodnejša za Avstrijo, nego je Beckova.** Dokaz: Ker l. 1897 avstrijski parlament ni rešil Badeni-Banffyjeve nagodbe, uveljavil je grof Thun dve leti pozneje s § 14. mnogo slabšo

pogodbo, ker so — Madjari imeli orožje v rokah. Dalje je povsem izključeno, da bi nova vlada morda s prijaznejšim očesom zrla na Jugoslovane. Res, da se zistem ni še pokazal, toda istina je, da so poleg Becka v kabinetu skoraj v večini ministri, ki simpatizirajo z Jugoslovani ter jih morejo podpirati vsaj v gospodarskih vprašanjih. Za Beckom bi Jugoslovani prišli le z dežja pod kap. Tudi ni izključeno, da nova vlada razpusti poslansko zbornico. Tu pa že čujemo ugovor: To ravno želimo, ker v novo zbornico ne pride več 87 soc. demokratov, marveč k večjemu 40. Ljudje so se sprli že s svojo pametjo! Isti, ki trdijo, da bi valovi novih volitev odnesli najmanj polovico soc. demokratov, delajo račun brez krčmarja, obenem pa bijejo sami sebe po zobeh, ko glasujejo za nujne predloge soc. demokratov. Ti vendar — in to vé tudi Blažé Mišmaš iz Brezovega dolca — vlagajo nujne predloge edino le iz agitacijskih namenov za mogoče nove volitve.

Pa recimo, da pade z vlado in poslansko zbornico tudi pogodba z Ogrji. Iz te državne krize pa hrvaški narod ne reši svojega čolna, marveč tudi njemu padejo stropi državnega poslopja na glavo. Saj vendar ni pogodba to, kar je dualizem. Ta Beustov nestvor je nesreča, je glavni vir vseh nezd, ki jih trpita hrvaški in slovenski narod to in onostran Kolpe ter Sotle. Dualizma pa ne spravite s sveta, če z rokami in nogami uganjate obstrukcijo. Ravno ta pogodba more v svojem državnopravnem delu v desetih letih priversti dualizem »ad absurdum« ali pa nastanejo mejnarodne razmere take, da bode mogoče to vprašanje rešiti z vivisekcijo. Kdor pa sedaj kakor kozel z rogovi bije proti pogodbi, ta ne pobija dualizma, torej tudi ne ustvarja razmer, ki si jih baje želi hrvaški narod, da bi se kot tretji okoristil med dvema, ki se tepeta. To je vendar tako jasno, da more naše dokazovanje razumeti vsak človek, ki ga ni še preslepla strast ali pa otroška domišljivost.

In v teh razmerah podpisujejo Mandić, Štrekelj, Roblek, Hribar, Spinčič, Laginja, Binkini, Ivanišević, Prodan in drugi nujne predloge, ki niso drugzaga, nego pojavi trme ali pa gonje po popularnosti! Dalmatinski poslanci pa tudi dobro povračujejo s slabim. V proračunu za l. 1908 je vlada zvišala prispevke za Dalmacijo za dva in pol milijona, za parobrodarstvo je zagotovilo milijon kron, in tudi nova železnica bode gotovo tudi Dalmaciji v korist.

Najlepšo ulogo pa igra g. Hribar, poslanec in župan ljubljanski. Dne 7. novembra je izročil min. predsedniku zahvalo ljubljanskega mestnega zastopa za podaljšanje dolenske železnice, nekaj dni pozneje pa podpisuje in podpira nujne predloge, ki so naperjeni proti pogodbi in podaljšanju dolenske železnice. In le ironija usode je hotela, da je včeraj železniški odsek ravno Hribarja izvolil za poročevalca o železnični predlogi in mu naročil, da v osmih dneh izdela poročilo. Novodobni Bileam! Prišel je, da bi preklel »klerikalce«,

a jih bode moral blagoslovljati na nevoljo nekaterih svojih pobratimov. Sicer pa dvomimo, da li slovansko prebivalstvo v Dalmaciji in Istri odobruje to čudovito taktiko svojih poslancev. Ako jo odobruje, potem je narod krivo poučen. Pa še nekaj: Ako preziram moža, zaničujem tudi njegove darove in milosti. Ko so bili češki poslanci v obstrukciji, niso pritiskali kljuk pri ministrih. To je bila kavalirska doslednost, ki je vsaj pri nekaterih gospodih ne zasledimo.

Zarota proti črnogorski dinastiji.

(Izvirno poročilo »Slovenca«).

Cetinje, 21. novembra.

Razvoj preiskave po začetnem poskusnem atentatu na dinastijo Petrović-Njegoš povsem potrjuje, da so bili moji zaključki, katere sem izjavil v svojem zadnjem dopisu, popolnoma pravilni. Atentat se je pripravil v Belgradu, od ondot so bile poslone bombe, tam se je razpravljalo o glavi in življenju kneza Nikole in ugonobitvi njegove dinastije. **To vse je danes brez vsake sumnje potrjeno.** — Načrt zaveze je odkril Rajković. Iz Belgrada so seveda nemudoma raztrobili v svet, češ da si je celo stvar izmislila črnogorska vlada, da bi s tem lažje uničila opozicijo in pa da kompromitira Belgrad. O Rajkoviću so poročali, da je propal človek, ničvrednež in pijanec. To je seveda docela verjetno. Toda to nikakor ne opravičuje onih, ki so pripravljali atentat, ker se dodo za izvršitev zločinov uporabljati le te vrste ljudje.

Kako bi mogel pošten in častivreden Črnogorec samo misliti na to, da bi dvignil roko proti svojemu gospodarju?! To je nekaj povsem nemogočega.

Karakteristično je, da tako opisuje s svojim lastnim podpisom Rajkovića lekarnar Kušaković, o katerem se splošno ve, da izdeluje — bombe.

Na podlagi priznanja, da je Kušakoviću znan Rajković, ne bode težko najti poti in sledi, po kateri bode treba hoditi, da se dožene: od kod je dobil Rajković bombe.

Belgrajski krogi trdijo, da je atentat vpriporila vlada. Toda če bi bila črnogorska vlada to nameravala, storila bi bila to pred volitvami; po volitvah ji tega pač ni bilo treba. In pa če bi bila to mahinacija vlade v svrhu, da se uniči opozicija, bili bi danes zaprti vsi načelniki opozicije.

A ti so vsi prosti!

Poročila o atentatu niso izmišljena. Pustimo na stran Rajkovićevo priznanje. Recimo, da jim ne verujemo, češ da je — kakor trdi — Rajković ničvrednež. No pa čujte izpoved bivšega narodnega poslanika Vase Čufalića, katerega so prijeli baš na meji s šestimi bombami, ko se je vračal iz Srbije.

Pri zaslišanju pred preiskovalno oblastjo

je priznal Čufalić, da je v resnici obstajala zarota, katere namen je bil ubiti kneza Nikolo in vse njegove sinove; priznal je tudi, da pripada tej zaroti on sam, oni Čufalić sam, o katerem pač nikdo ne more trditi, niti znani krogi v Belgradu, da je propal ničvrednež in da ga je podkupila črnogorska vlada. Čufalić je bil med zarotniki najuglednejša oseba in izmed vseh črnogorskih emigrantov v Belgradu največji sovražnik kneza Nikole in nepodkupljivi nasprotnik sedanje vlade.

Ta in tak Čufalić pa je šel s svojim priznanjem še dalje. Odkril je celo zaroto, njen začetek in namen. On priznava za svojo osebo vse, pa tudi jako obteževalno za svoje sokrivce in mnoge v Belgradu, **ki niso Črnogorci.** Izpovedal je: kdo je prvi izprožil idejo zarote, kdo je naredil načrt, kdo je preskrbel bombe in kdo je dal denarna sredstva za to zločinsko početje.

Pa še več: izjavil je nadalje odkrito: **kdo je imel interes in kdo je računil na to, da se iztrebi dinastija Njegoša.** — Ali razumete?!

Nekdo ni bil zadovoljen leta 1868., ni mu ni bilo dovolj leto 1903, zato je želel še krvavo leto 1907. Strašna stvar!

Izjava Rajkovićeve pa ne potrjuje samo priznanje Čufalićevo, ampak tudi ono člana črnogorske akademične omladine v Belgradu — Gjüre Vojvodića. — Ta je prišel iz Belgrada obenem z Božovićem in še dvema drugima dijakoma v Kotor. Od ondot so nameravali ponoči priti na Cetinje in si poiskati zabave v metanju bomb.

Ko je kotorska policija zaprla črnogorske študente v Kotoru, poskusil je Vojvodić pobegniti, pa so ga prijeli v Baru ravno, ko se je hotel vkrcati na ladjo, da pobegne v Italijo. Pri zaslišanju priznal je tudi on, da je v resnici bila zarota in da je tudi on udeleženec ter je izdal še druge sokrivce. Med njimi je tudi mnogo takih, ki bodo kompromitirali — Belgrad.

Glede udeležencev iz Belgrada vem še mnogo, toda posameznosti in pa imena za sedaj ne morem navajati, ker se želi, da ostane to širši javnosti za sedaj prikriti. Temveč bode zanimanje za obravnavo samo, ki se bode v kratkem vršila. Obtožence sodilo bode prvo cetinjsko sodišče. Sodba bode javna.

Kakor sem izvedel, bode vsa obravnava stenografično popisana; zato je vlada že najela stenografe, toda sedaj ne iz Belgrada, ampak iz Zagreba. Kakor mi zatrjujejo oni, ki morajo biti v stvari poučeni, **odkrile se bodo pri obravnavi strašne stvari.** Ne dvomim, da bodo dotična odkritja zanimala najširšo javnost, zato vam bodem pošiljal v teku obravnave točna in obširna poročila.

Cela Črna gora se peča sedaj le z nameranim zločinom. Povsod se vrše shodi in od vseh strani se pošiljajo knezu izjave pokornosti in udanosti ter vernosti. Eden izmed voditeljev opozicije, bivši predsednik prvega ministrstva sedanje opozicije, Marko Radulović, končuje svoj pozdrav knezu z besedami: »Smrt izrodkom ter izdajicam!«

LISTEK.

Pismo z dežele.

Za reveže, prosim!

Vi vsi, ki ste čitali moja podeželska pisma, poslušajte. Po resnični dogodbi Vam hočem pripovedovati to-le:

V naši vasi je pred leti umrl bogatin.

Čudak je bil; star in bogat. O njem so govorili ljudje grde stvari. To nič čudnega ni v mali vasi. Na pol gosposki vasi. Skriti ni mogoče nobene geste; nobenega koraka ne napraviš, ki bi se ne opazil in bi se ne govorilo o njem na dolgo in na široko. Vse je javno in nezakrito, kakor je bilo na srednjeveških semnjih. In zato je mogoče, da nastane časih iz muhe konj, iz konja slon.

Ampak ranjki je bil blag človek.

Predno je umrl, je poklical predse priče in jim dejal:

»Vse svoje premoženje prepuščam revežem te občine!«

Ko je to izrekel, se je obrnil in je umrl.

Blagi ta človek je že davno pokopan in njegova duša je v milosti Višjega. Nihče se ga več ne spominja. V gostilni ne, morda v tih molitvi. Ko sem bil na Vseh svetnikov dan na pokopališču, je bil njegov grob temen in nikogar ni bilo v bližino.

Njegovo bogastvo pa je romalo od gosposke do gosposke. Na dolgo in na široko se je pisalo o njem. Naposled je prišlo to bogastvo nazaj na občino; vesela novica se je raznesla po vasi.

Govorilo se je o mnogih tisočakah. Občinski možje so stopili skupaj, da odločijo o tisočakah blagega ranjkega, ki je rekel: »Prepuščam jih revežem!«

Lepa je bila izgovorjena misel. Toda, kako naj se uresniči ta misel, ki je bil izgovorjena tako odločno in neprikrito?

Nekdo izmed mož je dejal:

»Zidajmo hišo in jo prepuslimo revežem!«

Drugi je pripomnil: »Dovolj jih je!«

In tretji je dodal: »In hiša bo v olepšanje in v ponos naši občini!«

Cetrti pa je imel drugo misel in jo je razložil približno tako:

Cemu bi zidali ubožno hišo v tako mali in neznatni vasi, kakoršna je naša. To bi bila potrata denarja, če bi ga zabili v prazen nič. Boljše in pametneje lahko naložimo ta denar.

In beseda je prinesla besedo.

Močno so se prepirali. Vsi so hoteli pomagati revežem; in niso pomagali. Zakaj preprič je vlekel brez konca in kraja.

Reveži, ki so čakali pred durmi, pa so dejali:

»Če se, možje, ne morete zediniti, kako bi bilo nam pomagati, pa pošljite denar in pisma nazaj na gosposko; ona naj odloči.«

Tako so rekli.

Tako je hodila stvar semintja dolga tri leta. Reveži pa so potrpežljivo čakali. Mnogo jih je med tem časom pomrlo. Nekateri so bili človeškega usmiljenja vredni. Nič zato! Drugi so zasedli njihova mesta.

Končno je prišel denar zopet nazaj na občino. Zopet so se pričekali in prerekali; brez konca in kraja.

In so se vendar zednili. Tako-le: »Glavnica se naloži v hranilnico in obresti se porabljaajo za podpore revežem.

Pri tem je ostalo.

In vendar: Kakšna krivica je bila to!

Nekoč sem govoril o tem tako-le:

Denar je naložen v hranilnici in obresti porabljaajo zato, da vzdržujete reveže. To je krivica! Kdo je doslej skrbel za nje?

»Mi vsi, občinarji, smo skrbeli za nje!« so odvrnili.

Res je. Vsi so skrbeli za reveže. Ne vsi enako. Videl in poznal sem nekoč osemdesetletnega starčka. Na pol slepega in vsega omaganega. Vsako jutro se je napotil k drugi hiši, kjer je jedel in spal. Komaj je čakal gospodar, da je zopet odšel; ni bil ljub gost.

Hudo mi je bilo za tem možem. Davno je že, kar je umrl in rečem Vam z mirno vestjo in z vso gotovostjo: Našel je božje usmiljenje.

Občina je skrbela zanj!

Tudi v naši občini so doslej vsi skrbeli za reveže. In sedaj? Nekdo, blag človek, je zapustil nekaj tisočakov, ki so jih naložili v hranilnico, da z obrestmi pomagajo domačim revežem.

Vprašal sem torej: »Komu pa je volil in zapustil blagi ranjki svoje premoženje, revežem ali bogatinu?«

Revežem ga je volil.

In glejte: Sedaj so prišli bogati in so prepusili vse revežem. Sami pa so se otresli vseh skrbi za nje. Neprijetnega bremena so se iznebili. To breme bi morali nositi še dalje in vkljub temu prepusiti revežem, kar je že itak bilo njihovega.

To je bilo krivično.

Vsakemu kar je njegovega, to je lepo in pravično.

Vse drugo je krivica!

To je moje mnenje.

Vsakdo ima pravico do kruha in sobe na starost. To je pravica človeka, ki je delal in se trudil celo svoje življenje na domači in rodni grudi. Tisti trenotek, ko je Bog dal človeku življenje, je prejel človek to pravico. Če se dá in prizna ta pravica, bo to v slavo in korist bogatim in revnim. Vsak naj prejme to, kar je njegovega.

Agresist.

Narodovi shodi so se vršili v Podgorici, Nikšiću, Spuzi, Baru, Danilovem Gradu, Kolašinu, Cetinju in drugod.

Na pozdrav zborovanja z Danilovega Grada odgovoril je knez, da bi on tudi na onem svetu prosil Boga za Črnogorcu, ker ve, »da bi ga Črnogorci tudi onostran groba ljubili in se mu osvetili.«

Na cetinjskem zborovanju se je sprejela resolucija, v kateri se izraža veselje, da se načrt zločinu ni skoval v junaški Črni gori, niti v glavi kakega Črnogorca; konstatiralo se je, da so se zarotniki »izrabljali kot slepo orodje«, ter se zahtevalo, »da se izrodki kaznujejo tako, da se bode govorilo od roda do roda.«

Zahvaljujoč se Bogu, ki je preprečil peklenške namene in da se je prišlo na sled najgršemu zločinu, se je obsodilo na omenjenem zborovanju »delo nebratskega časopisja in tiska, ki s svojim pisarjenjem grdi pravi in naravni razvoj naših notranjih političnih razmer.«

V imenu črnogorskih katoličanov pozdravil je kneza znani veliki Jugoslovane, barski arhiepiskop Šime Milinović, v imenu Muslimanov pa vojvoda beg Resulbegović.

Četudi se je zarota resno in dolgo časa pripravljala, vendar se je izkazala kot jako neresna. Posnemati so hoteli uboj kralja Aleksandra, a so pri tem pozabili, da je kaj takega sploh nemogoče.

Ko so se v Srbiji častniki pripravljali na umor kralja Aleksandra, naslanjali so se pri tem na tisoče vojaških bajonetov, nasproti katerim bi neoboroženi meščani ne mogli ničesar opraviti. Na Cetinju je to docela drugače. Tam ni niti 100 vojakov, a zato je vsako oborožen.

Mogoče bi bilo uničiti dinastijo Nieguša, toda smrt njihova izzvala bi bila krvavo plemensko borbo, a v krvi Črnogorcev vstopila bi se bila za večno svobodna Črnagora. Zarotniki bi bili pobiti, toda Črna gora bi se — to je prav lahko verjetno — za vedno izgubila iz evropskega zemljevida kot samostojna država. Za Srbe in Srbstvo je bilo to ogromna izguba, a oni, ki so nameravali prirediti prelivanje krvi, bi ne bili ničesar pridobili.

Preiskava je dognala, da so nameravali bombe metati ob otvoritvi »Narodne Skupštine«, ko bi bil navzoč knez s celo rodbino, vlada in poslanci, torej povečini vsi oni, na katere se naslanja sedanja vlada pri svojem delovanju. V to svrhu so bile prenešene bombe iz Kotora na Cetinje in iz Risna v Nikšić. Prenasalci bomb so bili prijati ter so svoj čin priznali. Med njim je tudi Blažo Djukanović, bivši častnik, ki je bil pred več meseci odpuščen iz armade, ker se je dognalo, da ni zanesljiv ter da je nevaren življenju svojega kneza.

Žalostno je pač, da se je moglo delati na to, da se uniči tako zaslužna srbska dinastija, pod katere zastavo so se Črnogorci junaško borili nad 200 let in ki je bila v čast in slavo vsemu Srbstvu ter ponos Slovanstvu.

Tolažilno je le eno dejstvo: da se namreč v Črni gori ni dobil niti eden človek, ki bi izvršil ta prokleti namen. Tukaj se s posebnim zadovoljstvom priznava, da niti eden izmed opozicionalcev ni zapleten v zaroto. Dolžili so sicer Andrijo Radovića, bivšega ministrskega predsednika, toda jaz ne verujem, da bi se bil mogel ta izobraženi mož tako daleč izpozabiti, da bi mogel poseči po življenju svojega kneza in dobrotnika.

Za cel dogodek se kaže med velikimi tujimi časniki jako veliko zanimanje. Tu se nadejajo, da utegne priti k obravnavi jako veliko število časnika iz vseh krajev Evrope.

Preteklo nedeljo je sprejel knez Nikola v svečanostni avdienci novega srbskega diplomatskega agenta Jovanovića. Pri tej priliki se je osobito opazalo, da knez ni, kakor po navadi, sprejel Jovanovića najprej v zasebni avdienci. To se tukaj tako razlaga, da se je razmerje med obema bratskima državama znatno ohladilo. Kako bi se ne ohladilo vspricho takih dogodkov!

Opazalo se je dalje posebno, da je bila avdienca nenavadno kratka. Trajala je samo —

11 minut! Knez in Jovanović izpregovorila sta v pozdrav le nekaj stereotipnih, hladnih fraz. O kaki presrčnosti v Jovanovičevem pozdravu ni bilo niti govora. Odgovarjati mu toraj tudi knez ni mogel srčneje.

Na moje vprašanje, kakšen vtis je naredil Jovanovičev govor na politične kroge, odgovorila mi je odlična oseba iz teh krogov: »Hladna in prazna formalnost Jovanovičevega govora, katerega je brezdvomno prinesel iz Belgrada, napravila je najneprijetnejši vtis.« — Kakor je videti, ni imela Srbija niti najmanjšega povoda, da pošljila svojega zastopnika semkaj ob času, ko se pošljila iz Srbije bombe

Tedenski pregled.

Slovenska ljudska Stranka na Goriškem se je ustanovila 25. novembra. V Gorici se je ta dan zbralo 600 zaupnikov iz cele dežele, ki so burno pozdravljali novo organizacijo. S. L. S. na Goriškem hoče delovati na krščanskem in demokratičnem temelju za duševni in gmotni prospah slovenskega ljudstva, zlasti kmeta, delavca, obrtnika in trgovca. O šolskih zahtevah je predlagal poslanec Fon primerne resolucije, ki so bile soglasno sprejete. O težnjah kmečkega stanu je govoril prof. Berbuč, o zahtevi delavskega stanu pa dr. Dermastia. V vodstvo S. L. S. na Goriškem so bili izvoljeni: dr. Gregorčič, dr. Pavletič, poslanec Grča, Berbuč, dr. Dermastia, Fon, dr. Breclj, Kopač, Rejc in Kremžar.

Shod v Ribnici. Člani »Kmečke zveze« in volivci S. L. S. so imeli v nedeljo zborovanje, kjer so izjavljali, da je ribniško ljudstvo tudi po zadnjih državnozborskih volitvah ostalo zvesto načelom S. L. S. Zborovalci so izrekli zaupnico poslancu Jakliču in dr. Šusteršiču ter so se pomenili, kako ravnati v prihodnje, da glede kandidatur ne bo nesoglasja in zmešnjav.

Petdesetletnica smrti grofa Radeckega se je praznovala na Dunaju, dne 24. novembra z velikansko slavnostjo. Pred Radeckijev spomenik, kjer se je vršila slavnost, je prikorakalo vse dunajsko vojaštvo. Iz vseh delov države so došli veterani, več kot 30 godb je bilo razpostavljenih na slavnostnem prostoru. Na čast 250. še živčim Radeckijevim veteranom je občina napravila banket, kjer so bili lepo pogosteni.

Revolucija se napoveduje na Portugalskem. Uporno gibanje se čedalje bolj širi med vojaštvom. Vrše se aretacije v velikem obsegu. Veliko razburjenje je povzročila novica, da je kralj pregnal prestolonaslednika Filipa na grad Villa Vicos, ker mu je poslednji očital tiransko politiko. — Skoraj vse stranke so sklenile prikloniti se republikancem. V zadnjih dneh so ustavili izdajo 10. časopisov in sistrali obstoj 21 političnih društev.

Luegerjev govor o vseučiliščih je vzbudil ropot vsega, kar je židovsko - liberalnega v Avstriji. Najprej so zastopali židje, nato liberalno časopisje, in če kje kak žid zavajkne, mora zavajkati seveda tudi »Slovenski Narod« in z njim »Slovenija«. Dunajski židovski profesorji so imeli v dvorani dunajskega vseučilišča protestni shod ter so sklenili resolucijo proti zahtevam katoliškega shoda; protestirali so proti vsaki verski avtoriteti in proglasili sebe za najvišjo avtoriteto. Isti profesorji pa niso nič protestirali in niti omenjali škandala, da je izmed 8 profesorjev, ki so bili zdaj imenovani, 7 judov in da še zapostavljajo in pobijajo katoliško misleče diake. Dvorni svetnik Pernthner se ni udeležil omenjenega shoda, ampak je pisal: »Če bi bil prišel na shod, bi se potegnil za enakopravnost vseh, tudi katoliških diakov«; dokazal je pismeno, da liberalci niso čisto niti upravičeni kaj protestirati.

Državni zbor. Vlada je pripravljena s 1. septembrom 1908 znižati sladkorni davek za osem kron pri meterskem stotu, kajti doslej zahteva Avstrija med vsemi državami največji davek od sladkorja, namreč 38 K od meterskega stota, na Angleškem pa niti celih deset kron ne. — Poslanec dr. Žitnik je pojasnil, da je državni zbor za tekoče leto dovolil tri milijone kron za podporo po uimah

poškodovanim deželam. Vlada je že izplačala dva milijona, a Kranjska je dobila le nekaj tisočakov, dasi so naši poslanci vložili 36 nujnih predlogov, — ker kranjska vlada ni odposlala svojega poročila na Dunaj. Osrednja vlada pa nakaže podpore le na podlagi poročil in predlogov, ki jih sestavi deželna vlada. — Poslanec Demšar in tovariši so vložili nujni predlog radi škode vsled konjskega smrklja v okrajih Kranj in Radovljica. — Ko je pretečeni torek dr. Beck predstavil zbornici novega ministra Abrahamovića, so poslacali Poljaki in Čehi, socialni demokratje in Rusini pa so ugovarjali. Vsenemški poslanci so delili razglednice s sliko policajev, kar naj pomeni, da je Abrahamovič leta 1897. pustil policijo v zbornico. — V sili dne 28. novembra sta bila predložena dva nujna predloga, podpisana od načelnikov vseh nagodbi prijaznih klubov, naj se nagodbena predloga in proračunski provizorij nujnim potom razpravljata. — Poslanci »Slovenskega kluba« so vložili nujni predlog za poddržavljenje deželne ceste Velike Lašče, Ribnica, Črnomelj, Vinica. — V četrtek je bila končana dolga razprava o dveh nujnih predlogih socialnih demokratov proti draginji živil. Predloga sta bila odklonjena. Res je, da so živila po mestih draga, a draginja raste vzporedno s podražanjem vsega, torej tudi kmet ne more drugače, kakor da skuša dobiti pri svojih pridelkih nekoliko priboljška. Ker so socialni demokratje propadli, so divjali, da je bilo groza. — Poslanec Gostinčar je govoril za državne uslužbenice. Predlog se je brez debate odkazal proračunskemu odseku. — Češki radikali so vložili 39 nujnih predlogov, ki jih je podpisal tudi Hribar in nekaj njegovih tovarišev. Ako se bo tako delalo, pogodba ne bo prišla pod streho in ministrskemu predsedniku ne bo kazalo drugega, nego razpustiti zbornico. Za gotovo se poroča, da bo zbornica razpuščena kmalu po sprejeti nagodbi, ker vlada hoče dobiti za delo sposobnejšo zbornico. — Železniški odsek je sprejel vladno predlogo o dalmatinski železnici.

Avstrijski cesar je povodom 60-letnega jubileja podelil amnestijo za vse, ki so se odtegnili vojaškim naborom ali pa zamudili vojaške dolžnosti.

V ogrskem državnem zboru so bili dne 26. novembra veliki nemiri in je malo manjkalo, da ni prišlo do pretepov. Ko je govoril hrvaški poslanec dr. Lorković in je začel v hrvaškem jeziku, je nastal silen hrup. Predsednik Justh je pozival govornika, naj nadaljuje, sklicujoč se na poslovnik, ki to dovoljuje. Situacija je bila skrajno nevarna, ker so poslanci neodvisne stranke rinili Hrvatke k vratom. Ko se je seja prekinila, je dr. Wekerle posredoval ter se je sklenil kompromis. Na predlog Wekerlov se je umaknila z dnevnega reda osnova o carinskem tarifu, namesto nje so postavili na dnevni red pooblastilno predlogo za nagodbo.

Kako odgovarja dr. Lueger. V dunajskem občinskem svetu je interpeliral župana svetnik Winarski, zakaj je pozdravil katoliški shod. Dr. Lueger mu je med drugim krepko zasolil: »Jaz nisem rekel, da pozdravim gospode v imenu Winarskega, ampak v imenu prebivalstva, ki je po večini katoliško. Pozdravljal sem že bogve koliko nairazličnejših priredb, a še nikoli se ni Winarski spodtikal nad tem, samo sedaj, ko so se zbrali katoličani.« — Židovski profesorji se vojskujejo od katoliškega shoda sem proti Luegerju po časopisju. Na banketu, ki ga je priredila kršč. socialna stranka na čast ministru Gessmannu, se je dr. Lueger v svojem govoru spomnil tudi teh bojevityh profesorjev ter rekel: »Toliko sem že storil za občni blagor, da lahko prenesem kritiko javnosti. Prav nič se ne brigam za sodbo ljudi, ki nimajo niti za svobodno znanost, niti za kaj drugega, kakšnih zaslug.

Dosledno. Jugoslovanski klub je proti nagodbi, torej tudi proti belokranjski železnici. Hribarju, ki je v tem klubu, je vodstvo narodnonapredne stranke izreklo zaupanje. V tem vodstvu je tudi dr. Tavčar, ki je poslanec dolenskih mest. Torej je tudi dr. Tavčar zoper belokranjsko železnico, drugače bi moral iz stranke izstopiti in javno nastopiti proti ne-

srečnemu sklepu. Z ozirom na obstrukcijo Jugoslovanskega kluba in poslanca Hribarja piše vladni »Fremdenblatt« tudi to-le: »Ako poslanec Hribar izkuša zdaj z nujnim predlogom preprečiti ustavno zagotovitev nagodbe, ki jo je sam označil kot nujno potrebno, je to pač nekaj hujšega kot nedoslednost in vprašanje je, če bodo volivci odobraval to postopanje. Čudno je tudi to, da je klub južnih Slavena za obstrukcijo, predsednik dr. Ivčević proti njej.

Raznoterosti. Pri zadnjih občinskih volitvah v Rimu so prišli na površje socialisti in republikanci. Prodrli njihov županski kandidat, bivši načelnik framasonskih lož, žid Ernest Nathan. — Nasijevo pravdo v Rimu bi najraje pokopali, ker je okrog 70 takih bivših ministrov in senatorjev, ki jim ne diši, da bi se razpravljalo o skrivnostnih podporah, ki so se delile neznanu komu. — Na srbsko-hrvaški meji pri Bosutu je imela finančna straža hud boj s tihotapci, ki so hoteli 180 prečitev spraviti na hrvaška tla. En tihotapec je bil ustreljen, več pa težko ranjenih. — V Postojni so orožniki aretirali vojaškega begunca L. Ogrižeka, ki je v Trstu na ulici napadel neko gospo in je izvršil poskus umora na Rakeku. Imel je pri sebi revolver in več tatinskega orodja. — Pri občinskih volitvah zapadne Nemčije je sijajno zmagal katoliški centum; v mestu Aacehenu so soc. demokratje dobili samo 130 glasov, katoliški kandidatje pa 2190. — V Rudniku pri Ljubljani se je zgrudil mrtev 28-letni krojač J. Cimerman, ker je izpil tri četrt litra žganja. — V Velikih Laščah je bil v nedeljo občni zbor »Kmečke zveze«. Na zborovanje sta prišla tudi državna poslanca gg. Jaklič in dr. Krek. Prvi je obrazložil delovanje državnega zbora. Dr. Krek pa je na poljuden način razjasnil moč, delo in uspeh naših poslancev in »Slovenskega kluba«, v katerem vlada popolna edinstvo. — Vodstvo železniške proge Vladimir-Volyn je ruska vlada izročila vojaštvu, ker je izkušnja v rusko-japonski vojski pokazala, kako potrebno je, da zna vojaštvo samostojno voditi železnice. — Med Maročani in Francozi je bil zopet boj. Pišejo, da je padlo 1200 Maročanov. — Pruski deželni zbor je predlagal 400 milijonov za zatiranje Poljakov. Poljaki so imeli protestni shod in so imenovali tako početje bestialno. — Koncem tekočega leta bo »Zadružna zveza« štela 450 članic. Kakor se vidi, vse boj liberalcev ne opravi nič. — Radi finančne krize v Ameriki so konstatirali že 18 samomorov. — Na sibirski železnici je brez sledu izginilo tisoč železniških voz premoga.

Godovi prihodnjega tedna. Nedelja (prva adventna), 1. decembra: Natalija, Eligij; ponedeljek, 2. decembra: Pavlina, Bibijana, Kromacij; torek, 3. decembra: Francisek Ksav., Lucij; sredo, 4. decembra: Barbara, Peter Zlat; četrtek, 5. decembra: Saba, Krišpin; petek, 6. decembra: Nikolaj, Apolinar; sobota, 7. decembra: Ambrozij, Agaton.

Kaj pa „Jugoslovanski klub“?

Vsi klubi so danes že na jasnem, kako bodo postopali v vprašanju nagodbe in podaljšanja dolenske železnice v Dalmacijo. Zadnji čas je res, kajti december trka na duri, in stvar mora biti v par dneh dovršena. Za ali proti — to je vprašanje, na katero mora vsaka stranka vedeti odgovor danes, ko je stvar dozorela.

Zato pa vprašujemo, kaj sodi gospoda v Jugoslovanskem klubu, saj oni so pri tem v prvi vrsti interesirani, Ako vedo danes poslanci iz Galicije in s Češkega, kako morajo glasovati, bi morali tudi naši čas ti rojaki iz Dalmacije in Istre s svojim dičnim Hribarjem vedeti, pri čem da so, vsaj to bi jim moralo biti jasno, ali hočejo zvezo Dalmacije s Kranjsko, ali ne. Včeraj smo poročali, da so podpisali obstrukcijski predlog poslanca Hlibovickega, in vsa avstrijska javnost se je začudila, kako morejo jugoslovanski poslanci obstruirati jugoslovansko železnico. Pa vsaj to

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespuđ redehter!

Veja kaj; zdelo b pa jest na tou bt u dohtar Taučarju kož. Čeprou ma trda koža, ampak giftatgamore pa use glih, de je tku, kokr je in ne tku, kokr b on rad. Kene, pred enmo letam je druž še usa leberalna pulitika u rok, ket Ža-

Taučar je biu penzjuniran in tist čik — čm rečt: leberalna pulitika je dobu iz velikim trudam in še iz večim ublubam žepan deželnga stolnga mesta Ivan Hribar u roka.

De tak preziraine leberalne mandlu dohtar Taučarja ni biu špas, tu s lohka mislma in vem, če b tekat djal dohtar Taučarja u špirit, de b sam sebe pičnu ud jeze pian, ke ga pa nisa djal u špirit, ampak sa mu sam torbca djal na usta, de more moučat, tu ga pa zdej gifta in ga kole, de u kar na-naenkrat poču. In kedr u dohtar Taučar poču, tekat pa Buh se usmil žepana deželnga stolnga mesta Iblane in negaveh sluvanskeh kusti: tu u šlu use u franže, špetakl u pa več, kokr čb šli usi purfturni tam na iblan-skm pul u lit. Tekat b pa jest spet na tou bt u Hribarju kož, če b m na vem kul ublebil. In na u nekol donh, ke u dohtar Taučarja jezca raznesla in tekat bo udletela tista torbca z negaveh ust in udrihnu bo pu žepane deželnga stolnga mesta in pu useh ta mladeh mandelceh, de u joj! Ze tekat, ke je »Sluvenja« ta perukat beu dan zagledala, je pu dchtar Taučari kar gumazal, tku je »Narud« jeza za ta cajt nad redehterjam ud »Sluvenje« znosu, če prou dobr vé, de je ta redehter pr usi te reč tku nadoužn, ket jest, Boltatu Pepe pr »Jugoslovansk savez«. Pefel je pefel in če je pefel, tlela morš pred gespuđam žepanam ena ura na glau stat, pa mora stat in moučat.

Tu pa na u mogl jt zmeri; redehter ud »Sluvenje« ih na u mogu zmeri za druge dr-

žat; zatu pa bodma prpraulen na tista bomba, ke u iz ta »Narodne tiskarne« prletela u svet med leberalne mandlee, ke sojmo državno puslance kimaja, kedr tu ud nh pугerva in če im reče na sojmu shode: jest nism du zdej še nč dobrga naredu u državno zbore; mu morja zaupit »žiuja« naš puslane in sklenet morja zaupca iz prošna, de nej se še zana-prej tku zadrž, kokr se je du zdej, in de nej še zana-prej nč na nardi, kokr du zdej ni nč naredu. Tem špasu u enkato dohtar Taučar naredu konc, in na u nekol donh. Za nč delat b lohka dohtar Taučar sam ustou še naprej držav puslane. Tiste dijete, ke ih pu nadoužnem dubi držav puslane na Duni, b pa dohtar Taučar še laži špenderu u dobre namene, kokr pa Hribar. Čmu pa pol tak alar-ma za ta nouga puslanca in čmu dohtar Taučarja penzjunirat in žalt? Use tu b se lohka pršparal. Dohtar Taučar je pa še tud fejt možakar, ke lohka prenese desetkrat več dohtar Šuštaršičevuh bunk, kokr pa Ivan Hribar, ke je bl cort nature in s use bl h src žene. A sa res sam zatu Hribarja zvulil, ke zna več šprah kokr dohtar Taučar? Če im je blu sam na šprahh ležeče, b blu pa se bl faj, če b zvulil prejnga kelnerja ud Lojda, tistga Tauzesa; tist zna, kokr prauja, še več šprah, kokr sam Ivan Hribar; belakranjska železnica b pa tud Tauzes nč bl nazaj na dru, kokr ja Hribar. In sluvenska gimnazja b nam prdbu dohtar Šuštaršič glih u tem cajt, nej b biu že Hribar naš državn poslanc al pa Tauzes, kokr ja je zdej.

Pu usm tem se vid, de ta mladn leberal-nem mandelem ni šlu za nč družga, kokr de b dohtar Taučarja iz tem dražil, ke sa mu dal obšit. Dohtar Taučar je pa tud mož, de im u znou ta obšit in ta žalenje vrnt, kokr im grei; sam ta prauga cajta še ni in neče zdej pred zaruputat, de na u mogu kdu rečt, de ga tu gifta, ke ga nisa več zvulil. Dohtar Taučar bo za use kar pučez iz leberalcem ubrajtu. Le putrpima še enmal, de ja še mal bl za-furaja, sej dohtar Taučar mende tud na tu čaka in s misl: putrpeljne je božja mast. Rotuš pejontari se tud morja iz putrpeljnem mazat in tiste kronce za »Sluvenja« udrajtvat, ket nou personaln dauk rotuške pejontarju; za »Sluvenja« im je pa tul, ket za ta lansk sneh, ud ne nimaja prou nč družga, kokr trošt, de uja preh naprej pršli, če uja več za »Sluvenja« ofral. Na bere ja nubeden. Enga sm vidu unkat, ke je mou u ne en kos kruha, pa en lep štikle kajzerflajša not zavitga in temu je, kokr se je vidl. »Sluvenja« še ta nar več zalegla, Ta nar bl se pa še bujeja rotuš pejontari, če u res začela »Sluvenja« druh let usak dan pu dvakrat izhajaj, kokr se guvari. Če u tu res, u šou pa vs lon, pusebn ud prah-tikantu za ta narnuvejš Hribarjuva literatura fuč; pol pa res na uja mel »Sluvenja« za kei punucat, ke im še za kajzerflajš na u ustal, de b ga not zavijal.

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

je bilo jasno, da gospodje obstruirajo. Vedeli smo vsaj nekaj. Danes pa smo tudi za to spoznanje revnejši. Glasilo „Jugoslovanskega kluba“, danes nam došla parlamentarna korespondenca, objavlja namreč sledeče vesti, ki se smejo smatrati kot oficielna izjava jugoslovanskega kluba:

Parlamentarna korespondenca.

Dunaj, 29. nov. 1907.

Parlamentarna komisija „Jugoslovanske Zveze“ pri Becku. Ministrski predsednik baron Beck je povabil včeraj k sebi parlamentarno komisijo „Jugoslov. Zveze“. Vabilu so se odzvali: Biankini, Hribar, Laginja in Ploj, dočim sta bila Baljak in Ivčević zadržana. Ministrski predsednik je želel zvedeti, kakšno stališče zavzame zveza napram nagodbi. Parlamentarna komisija je izjavila, da se bo z določitvijo končnega stališča pečal klub v današnji seji in da sporoče tozadevni klubov sklep ministrskemu predsedniku.

Seja „Jugoslovanske Zveze“ se je vršila danes ob 9. uri zjutraj. Sklenilo se je, da se odpošlje deputacija v Budimpešto, ki naj se informira glede stališča srbsko-hrvatske delegacije. Dalje se je sklenilo sporočiti ta sklep ministrskemu predsedniku z naznanilom, da namerava klub tudi vprihodno — vzlic prijaznemu stališču napram vladi — v nagodbenem vprašanju postopati sporazumno s srbsko-hrvatsko koalicijo. — Tekom seje se je od več strani naglašala neopravičenost Klofáčevih napadov na klubovega načelnika Ivčevića, ker ni hotel podpisati obstrukcijskih predlogov, češ, da je Klofáč bil slabo informiran; končno se je konstatiralo, da datirajo podpisi klubovih članov na Hlibovickega nujnem predlogu že od 4. julija t. l.

Deputacija „Jugoslovanske Zveze“ se je odpeljala danes v Budimpešto.

Tako parlamentarna jugoslovanska korespondenca. Pojdimo v Budimpešto vprašati! To je odgovor, ki ga dobimo na vprašanje, ali so gospodje že začeli obstruirati. Češki radikali vsaj vedo, da obstruirajo, dasi jih jako grize, ker so voditelji velikih strank njihove nujne predloge prehiteli z nujnim predlogom za rešitev nagodbe in naših železnic. Glasilo čeških radikalcev „České Slovo“ piše glede proračunskega provizija in nujnih predlogov: „Češko opozicijo so prekanili. Žal da se je to zgodilo s slovensko pomočjo. Poslanec dr. Ivčević, predsednik jugoslovanskega kluba, je tako dolgo zavračeval skupno postopanje s češko opozicijo, dokler niso bili vloženi vladni nujni predlogi. Češki opoziciji sta manjkala še dva podpisa, ki ju je zahtevala od južnih Slovanov. Posl. dr. Ivčević, ki hoče postati jugoslovanski minister-rojak, je odrekal podpis. Češka opozicija bo vkljub temu z vsemi sredstvi nastopala proti vladi in bo vložila veliko vrsto nujnih predlogov.“

To je nad vse zanimivo. Češki radikali, ki hočejo nagodbo preprečiti, bodo torej gromadili nujne predloge brez vsake koristi, kajti zakasneli nujni predlogi, ki leže zadaj, so, ako bo nujnost vladnih predlogov sprejeta, brez vrednosti. Krivdo za svoj neuspeh pa hočejo naprtiti poslancu dr. Ivčeviću. Razume se, da na tako očitanje proti svojemu predsedniku jugoslovanski klub ne sme molčati.

Večina, ki jo ima Beck za nagodbo, mora biti precejšnja, da se je upal stopiti na nevarno pot nujnih predlogov. Poklical je k sebi prej tudi socialne demokrate. Voditelji velikih strank so se odločili tudi za ta korak ne le iz stvarnih razlogov, ampak tudi zato, ker se 500 poslancev neče pustiti terorizirati od 20. Tudi mnogo poslancev, ki bodo glasovali proti nagodbi, soglašajo s tem, da se proti obstrukciji nastopi z njenim lastnim orožjem.

Idrijske novice.

Občinsko gospodarstvo v Idriji.

I. Anton Kristan.

„Slovenec“ je v ponedeljek objavil mnenje mnogih davkoplačevalcev v Idriji glede zvišanja občinskih doklad od 75 na 130 odstotkov in nasvetovanega posojila v znesku 37.157 K. Nasvetoval je, da se nekatere postavke v proračunu črtajo, da ne bo treba ne doklad zvišati, ne posojila najeti. Počakajmo, da bo realna podzavljena, potem se bomo lotili zopet kaj novega. Socialni demokratje so naglo sklicali za 26. novembra javen shod pri Ant. Kogej, za katerega pa jih mnogo ni vedelo, zato je bil tudi slabo obiskan. Kristan se je opravičeval, da je nameraval prihodnjo nedeljo sklicati javen shod radi občinskih doklad, ker ni vedel, da bo že v sredo, dne 27. novembra, proračunska seja. Prazen izgovor! Ali Kristan res ne ve, da mora po postavi biti proračun rešen vsaj do konca novembra? Poglejte o priliki občinskega reda § 66., 1. odstavek, da se ne boste

več 1. decembra menili z davkoplačevalci, kako in za kakšen proračun boste glasovali. Anton Kristan, če se ne motimo, gotovo pa kak njegov dober prijatelj, je tudi v finančnem odseku, ki sestavlja proračun. Dobro je torej vedel že več časa Kristan, kaj predlaga mestno županstvo, pa se ni zganil. Še celo v »Naprej-u« je popolnoma molčal ter niti tedaj ni opozoril socialnih demokratov na proračun, ko je bil razporejen. Mož navadno ni tako miren, temveč kar naprej bobna ljudi skupaj. Sedaj pa so njegovi prijatelji brez njegove vednosti sklicali shod, kakor je sam trdil. Kako je do tega prišlo, da je Kristan tako trdovratno molčal? Gotovo se ne motimo, ako mislimo, da je bil tudi sam za povišanje doklad in po vrhu še za posojilo. To je pokazal tudi imenovani shod 26. novembra zvečer. Razpravljalo se je o trojnem načinu, kako je mogoče rešiti proračun, ko smo v takih gmotnih zadregah. Podnačelnik krščanskega gospodarskega društva je nasvetoval, naj se izpuste nekatere postavke iz proračuna, zlasti nakup novih zemljišč, dijaško igrišče, javno čitalnico in klavnico. Občinski tajnik je priporočal, da se vse napravi, kar priporoča županstvo, nova posojila pa naj se ne delajo, marveč naj se zvišajo doklade na 130 odstotkov. Kristan pa je pobijal oba ter priporočil, naj se potrdi županstvu vse, kar namerava napraviti, a doklade naj ostanjejo kot sedaj 75 %, dovoli naj se pa županstvu, da napravi dolgove, kolikor treba, da napravi javno knjižnico in čitalnico ter novo klavnico. Menil je: Doklad ne smemo zvišati prav nič, ker bodo kmalu deželnozbornske volitve, sicer bodo klerikalci preveč lahko agitirali pri volitvah. Ampak dolg pa le delamo naprej! Kristan je torej za danes proti povišanju doklad z ozirom na bodoče deželnozbornske volitve. Za posojilo pa je. Kaj misli, da se bo dolg sam jedel? Volivce pa opozarjamo še posebej na Kristanovo izjavo.

2. Občinska seja.

Ob 6. uri zvečer zadnjo sredo, 27. novembra, so se zbrali občinski odborniki skoro polnoštevilno v mestni dvorani. Bilo jih je 27. Kristan je bil videti precej slabe volje. Še celo proti temu je protestiral, da bi poleg njega sedel podnačelnik krščanskega gospodarskega društva. Pri seji je šlo zopet na 14 pluge. Liberalci bi radi dobili prav poceni novo čitalnico, ker jim dosedanjí prostori niso več všeči. Da bi tem ložje prišli do lepših prostorov, pravijo zopet delavstvu, kakor so delali pred leti, ko so zvišali doklade pod prevezo, da bodo zidali »delavske hiše«. Ko so dobili denar, jim niso več padla v glavo delavska stanovanja. Takrat so poskušali liberalci dobiti na svojo stran najprej Kristana in ž njim socialiste, kar se jim je tudi posrečilo. Seveda ne vemo, kakšni so bili pogoji, da se je Kristan 6. januarja 1903. ob 1. uri popoldne v pivarni »pri črnem orlu« kar cedil medenih besedi, kako potrebno je zvišanje doklad, da dobi ubogi delavski trpin vzorno urejeno stanovanje. Da, naš Kristan, govoril so tedaj, ta ima res usmiljeno srce. In ako si le najmanjši dvom izrazil, da bi res kdaj prišlo do občinskih hiš, zavrnil je marsikateri: O, ima Kristan v rokah, ta ne bo pustil, da bi se porabil denar za kaj drugega, nego za stanovanja. Pa se je vendarle porabil, in v letošnjem proračunu med izrednimi stroški še celo ponizne postavke »za delavska stanovanja« več ne vidiš. Pravijo, da je mesto tega »za javno knjižnico in čitalnico« postavljeno 20.000 K. Delavcu naj bi se v prvi vrsti poskrbelo z nameravano javno knjižnico za duševno izobrazbo, najbrže, ker je prišel po skrbi občine in Kristana že do elegantnega, a cenega stanovanja. Kaj pa se zopet na račun delavca namerava napraviti, naznanil je »Narod« dne 22. novembra t. l. Ondi beremo v članku »Proračun mesta Idrije«: »Med izredno potreščino je ... za preuredbo občinskega poslopja, v katerem je sedaj nastanjena »Narodna čitalnica«, in ima poslej služiti kot občinski društveni dom z javno čitalnico in knjižnico 20.000 K. Nekdanje provzorično poslopje za mestno realno se je po svoji prvotni porabi v naglici in na najcenejši (!) način priredilo za društvene prostore »Narodni čitalnici« proti letni najemščini 400 K na dobo 25 let. Mnogo hrupa je dotična pogodba povzročila pri nasprotnikih narodno-napredne stranke in deloma pozneje tudi v tej sami. V teku časa pa se je pokazalo, da so prostori za društvene priredbe neprimerljivi in zlasti premanjlni. Tudi so se v naglici pogrešili stavbeni pogreški, ki imajo za posledico, da bo treba menjati v najkrajšem času pod v veliki dvorani in streho. Z ozirom na te velike poplave in splošno nedostatnost sedanjih prostorov se je vzbudila misel, naj se obenem s popravami poslopje prezida in svojemu namenu pripraviše preuredi. Med časom je izgubila Idrija svoje rudniško gledališče in občutno se je pogrešalo večjega odra s pripravnim garderobo. Županstvo je upoštevalo vse to dalo napraviti načrt, kako preurediti občinsko poslopje za mestno hišo, da bo odgovarjalo potrebam. Pri tem se je uvaževalo tudi glede nastanitve javne čitalnice in knjižnice. Preurejeno poslopje bi imelo glavni uhod takoj za mestno hišo, oder bi se prestavil na drugo stran in mala dvorana porabila za dve gledališki garderobi, nad temi bi bilo hišnikovo stanovanje. Dvorana bi se dvignila za 2 m, v pritličju pa po večala za pivni prostor, nad tem bi se v prvem nadstropju namestila javna čitalnica in knjižnica ter soba za »Narodno čitalnico«. Te preuredbe bi veljale občino približno 20.000 K. Prezidava pa bi se izvršila le v tem slučaju, če »Narodna čitalnica«, ki ima najemno pravico še do leta 1928. odstopi pod primernimi

pogoji od pogodbe. Občinski društveni dom bi potem uporabljala občina in vsako društvo v Idriji bi se ga lahko posluževalo. Vršile bi se v njem vse dramatične predstave, veselice, shodi, predavanja itd. Javna čitalnica bi imela lepe prostore v sredini mesta. Bil bi torej društveni dom, ki bi bil v čast mestu Idriji in v povzdigo njenega družabnega in društvenega življenja. Zato pa tudi stroški v ta namen ne bodo našli ugovora med naprednimi občani, pač pa bodo gotovo z veseljem pozdravili preuredbo društvenega poslopja. Tako je v »Slov. Narodu« čitalničar, član »Narodne čitalnice«, pojasnil točko za javno čitalnico in knjižnico. Iz tega pojasnila vsak pameten človek razvidi: 1. Da s sedanjimi čitalničnimi prostori liberalna gospoda ni več zadovoljna, 2. da poželijo po lepših in 3. da jih hoče dobiti na občinske stroške. Ko so bili svoji čas liberalci bolj trdno zvezani med seboj, so se kar lepo pomenili in oddali za 25 let naprej prostore. Sedaj pa imajo tesno zvezo s socialisti in zato si ne upajo z odkrito namero na dan. Dokaj otroškega mišljenja je še dopisnik »Narodov«, da je izblebetal že pred sejo, da se za proračunjenih 20.000 K ne bode kupilo knjig za javno knjižnico, ampak »Narodna čitalnica« lepo preuredila, da ji ne bodo parkete pod mrzlo nogo gnile in ji ne bo skozi streho stare glave močilo. Prišla bi tako rada na občinske stroške na suho. Kakor pri delavskih stanovanjih so tudi sedaj liberalci angažirali Kristana, ki se je potegnil za čitalnico. A slišal jih je mnogo. Posebno virilist Goli ga je zadeval v živo, ko je odkrito govoril delavskim odbornikom, da preurejeno čitalnico želi gospoda le zase, ne pa za delavca, kateremu bodo vrata zaprta v nove prostore. Liberalna gospoda pogreša lepega odra, čednih garderob, visoke dvorane — a sam zase, ne za delavca, plesala bo v teh prostorih le sama. Zato predlaga Goli, da se ta postavka iz proračuna črta, kakor počakajmo še s klavnico. Doklad ne zvišujmo ter ne delajmo dolgove. Nadsvetnik Billek se izraža tudi proti povišanju doklad ter je za črtanje večkrat navedenih postavk. »Pomislite,« je rekel, »ako pride od tega, da rudnik za nekaj časa odpove, da ne bo plačal nikakih doklad, kakšno breme pada na posestnike.« Notar je bil za županske predloge, le dolgovi naj se ne dela, ampak dosedanje poplača; zato predlaga, da se zvišajo doklade od 75 odstotkov na 150 odstotkov. Razprava je bila deloma burna, med katero smo izvedeli, da je bilo županstvo začetkoma za zvišanje doklad na 100 odstotkov, a finančni odsek je zvišal na 130 odstotkov pri seji, ki se je župan ni vdeležil. (Klic: Je bil na jagi!) Pri glasovanju se je sklenilo: Doklade ostanjejo v sedanjí višini 75 odstotkov, dovoli se pa izvršiti vse predloge, kar bo denarja zmanjkalo, naj se ga pa zopet vzame na posodo. Torej nov dolg, ako bo ostalo pri teh sklepih. O tem pa že danes nekoliko dvomimo. V tajni seji so potrdili v službi profesorja Plečnika, občinskega uradnika Kogoj in baje dr. Lončarja, ki menijo, da še ni tri leta pravi učitelj, pa ga imajo radi. Sklenilo se je tudi s 1. decembrom odpovedati trgovcu A. Jelencu prostore, kjer ima prodajalno, da se prirede za »Ljudsko kuhinjo.«

III. Občinski dolgov.

Ker so občinski odborniki v večino glasov županstvu naložili stroške, katere je županstvo hotelo pokriti s povišanjem doklad, zanimati utegne koga, kako bodo zopet narastli dolgov vsled tega, ker županstvu niso dovoljene višje doklade. Koncem leta bo dolga, ako prav sodimo, okoli 35.000 K. Proračun namreč ne izkazuje nikakih blagajniških preostankov. Utegnilo bi torej biti v ljubljanski mestni hranilnici še okoli 310.000 kron dolga, v idrijski pa 40.000 kron dolga, ako obrestuje občini tudi po 4inpol odstotkov. Za prihodnje leto je županstvo samo predlagalo poleg zvišanja doklad še izposojilo v znesku 37.157 K. Dohodke iz povišanih doklad je županstvo preračunilo s 124.154 K. Ker ni dovoljeno zvišanje, se donesek znatno zmanjša. Vzemimo poprečni znesek po uspehih leta 1904—1906 in proračunih l. 1907 in 1908, tedaj bi donesle doklade 86.382 K, torej 37.772 K manj, nego je bilo proračunjenih. Ta znesek bo treba tudi pokriti s posojilom. Ako še upoštevamo, da doklade vsako leto manj prinašajo, računamo lahko s tem, da bo županstvo primorano, kakor sedaj kaže, najeti novo posojilo do 80.000 kron. Manj bi bilo treba, če bo država sprejela že prihodnjo jesen realno in pa če bodo odločilni faktorji — pametni. Besede, kakor jih je nekdo izrekel: Če imamo že 350.000 K dolga, imamo ga lahko tudi pol milijona, so neumne, ker bomo morali naposled dati vse občinske dohodke za obresti dolgove mesto za ceste in jarke. Še bolj jo je pogruntal nad vse kunštni Tinčec, ki je resno dejal: Tako delajmo, da bomo napravili en milijon dolga, potem bomo pa zahtevali od države brezobrestno posojilo! Bravo, Tinčec! Tisto milijonsko posojilo, kaj ne, naložimo potem v naši šparks, in z obrestmi, ki jih bomo vsako leto potegnili, delali bomo nove modrosti, podobne sedaj nameravam.

Proračun mesta Idrije. Preteklo soboto je prinesel »Sl. Narod« bombastičen članek o nameravanem »delu« v prid Idrije za leto 1908. Sicer bi bilo bolje, da je dopisnik molčal in ni raztrbil v svet proračuna z raznimi nepokritji, ker pa papir marsikaj prenese, razkoračil se je tudi člankar, kakor kak fahirani graščak, ki se ponaša s svojim plemstvom (v tem slučaju liberalizmom), nad seboj in okoli sebe pa ima strgano streho in zadolženo posestvo. Najprej seveda prede po »klerikalcih«; te zabele ne sme manjkati, kajti strah in groza vselej obdaja vsakega pristaša »S. L. S.« kedar ga »S. N.« napade. Mi se

za take izbruhe čisto nič ne brigamo, pač pa nas bolj zanima gospodarstvo, ki ga liberalno-demokratska stranka v Idriji vodi. V tem smislu konstatiramo naprej, da se preje v 40 letih ni toliko storilo kakor sedaj v desetih; samo kar se tiče dolgove je resnica da jih preje v 40 letih niso toliko napravili kakor sedaj v desetih, gospodarstvo samo pa je bilo v takem redu, da bi se še danes liber.-dem. gospodje od njega smeli učiti. Župan je delal brezplačno z enim tainikom, medtem ko imate sedaj celo vrsto plačanih »moči«, dasi se delo v primeri z njih številom ni pomnožilo. Ideja zidati občinsko hišo je prišla od naše stranke, ki je celo stvar tudi tako poprijela kakor je prav, da je namreč denar naložila, če pa ni prišlo do gradnje, temu ni bila kriva stranka, pač pa rudniški erar, ki v tistih časih ni pustil, da bi se občinske doklade višale kakor bi bilo komu ljubo in kakor se dela dandanes. Pa tudi dandanes bi bilo za Idrijo in erar bolje, če bi se slednji za to stvar bolj zanimal. — Vodovodi o katerih pišete tudi niso vaše delo in razun tega se je že takrat mislilo na elektrarno ki pa bi jo gonila občinska naprava in bi bila tudi razsvetljava boljša in bi ne imeli takih leščerb kakor svetiljo danes po naših ulicah, ne glede na to, da bo morala občina celo podjetje danes ali jutri sama prevzeti, seveda veliko dražje, kakor kakor če bi se bila koj v pričetku napravila svojo elektrarno. Pisati o proračunih je lahko takim ljudem, ki sami ne čutijo občinskih bremen, drugače pa je za tiste ki morajo obč. doklade sami plačati. In potem tisto liberalno »delo«. Tenis v parku je zanemarljen, dasi leži precej stotakov v njem; dvorana v kateri se šopiri »Čitalnica« in je občino pred sedmimi leti veljala 18.000 ima slab parket (!), slab strop in slabo streho; občinska hiša ki stoji tudi komaj nekaj let je potrebna popravi in realka sama nam je naložila toliko dolgove da jih komaj v nekaj desetletjih zmoremo, neglede na to, da bo poslopje z obrestmi vred še enkrat dražje kakor je vredno. In tudi ko se šola povzravi, bo Idria le toliko na boljem, da bo imela realka izkušenega gospodarja, dolgovi za poslopje pa bodo stali. Mi Idrijčani smo res srečni! Demokratije imajo svoj špeh in odpravo žita na vesti, liberalci pa imajo vzorne račune in delajo dolgove. In sedaj bi jim pa dišala ljud. kuhinja, obč. knjižnica s kakim »bibliotekarjem« in vse na občinske stroške; občinar pa molči in plačaj, ker imajo odločilno besedo večinoma ljudje, kojim je vseeno če je doklad 10 ali pa 100 odstotkov! Tako ne sme iti dalje in tudi ne bo šlo, kajti glavna in edina naloga naše občinske uprave za dolga leta je ta, da se hitro poplačajo dolgovi, ki so vsled ponesrečene politike po nepotrebnem napravili, potem pridejo na vrsto šele stvari, ki so občini v korist, ne pa da bi nekateri imeli svoje »športce«, mi naj pa gledamo. Oskrbeli bomo, da liberalna drevesa na naš račun ne bodo zrasla do neba in da bo o celem stvari pretresoval deželni zbor, ki bi se bil moral za naše gospodarstvo že zdavno podrobneje zanimati. Kaj ne: doma boste delali dolgove in zabavljali čez »klerikalce«, na Dunaju pa hodite okoli poslancev »S. L. S.«, da vas rešijo iz zagate s podržavljenjem realke!

I Zlato poroko je prav slovesno obhajal Josip Leskovec, posestnik v Idriji h. št. 235. Naš organist Janez Pogačnik je zložil v ta namen primerno pesem, kateri je tudi pridejal vesel napev.

Koncert na čast sv. Ceciliji je napravil godbeni klub v nedeljo in v petek cerkveni pevci v salonu g. Didiča. Oba koncerta sta bila dobro obiskana. Znani dopisnik v »Slov. Narodu« se čoha ob tem, da so tudi naprednjaki došli na koncert cerkvenih pevcev. Ali si res domišljavi dopisnik drzne terorizirati akademično izobražene može ter jim predpisovati, kam naj hodijo v svojih prostih urah. Ali v tem obstoji absolutna svobodomiselnost? Kako do srca gre tako pisarjenje, se vidi iz tega, da je že lansko leto se zaganjal v one, ki so bili na tem koncertu. No, prihodnjič lahko prinesemo zanimivih novic, kako naprednjaki obsojajo pisavo »Slovenskega Naroda«.

V najem se vzame v mestu Ljubljana ali bližnji okolici dobro idoča

gostilna

z 1. januarjem ali 1. februarjem 1908.
Ponudbe naj se pošljejo na upravništvo tega lista.

Primerna
darila za Miklavža
pogloboko znižani ceni
priporoča novourejena
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke
:: :: :: in deklice. :: :: ::
A. Lukić
Pred škofijo šte. 19.
2397 19

Jeseniške novice.

j Tovarova obstruira. V občinskem odboru ima 12 mož. Imela je na ponudbo tudi prvega svetovaleca in se enega, pa to ji ni bilo zadosti. Hoče tudi župana, ki bi si ga sama izbrala. Toda za to ne dobi večine v odboru in obstruira, ker ne dovoli, da bi se volil župan, ki ga hoče izvoliti večina odbornikov. Če bo tako, kakor sedaj tovarna, delala vsaka manjšina, nikdar ne bo reda in miru v občini.

j Savska stranka je izrastla iz tal. Prej nismo nič vedeli o njej, v petek, 22. t. m., pa je »savska stranka« sklicala shod po § 2., da se pomeni o volitvi župana. Sklicali je to novo stranko tovarniški uradnik Anton Pongratz, ki je imel glavno besedo na shodu. Vprašal je zbrane može, ali naj gredo drugi dan tovarniški odborniki volit župana, ali naj doma ostanejo. Trgovca Oličič se je oglasil, ker si tovarniški delavci niso upali nič odgovoriti, naj gredo volit, zato so bili izvoljeni. Župan naj bo tisti, kateri bo dobil večino glasov. Sklicatelj pa je poslal drugi dan pisano resolucijo k volitvi župana, da naj odborniki preprečijo volitev župana, če nočeta slovenski stranki dovoliti savski stranki prvega in še drugega svetovaleca. Te resolucije ni podpisal noben davkoplačevalec s Save. Podpisan je bil samo g. Anton Pongratz. In tudi na shodu prejšnji večer ga nihče ni za pooblastil. Ko je vprašal zbrane može, kaj menijo, so — molčali. Tovarniških odbornikov še blizu ni bilo k volitvi, ampak so volitev preprečili z odstotnostjo in tako osmešili tisto resolucijo, ker se slovenski stranki z odsotnimi tovarniškimi odborniki še pogajati nista mogli.

j »Savska stranka«, to je tista stranka, ki se je prej imenovala tovarniška stranka. Pametni ljudi novo ime stranke ne bo zapeljalo, dobro vedo s kom imajo opraviti. Ko bi se organizirala res neodvisna savska stranka, — bi tovarna bila zelo žalostna. Toda še je v nekaterih ljudeh preveč suženjstva. Za enkrat neodvisne savske stranke še ne bo!

j Vodovod dela tovarna v hišo na Savi, ki jo je vzela v najem za deset let. Seveda v ti hiši ne bo stanoval kak tovarniški delavec, marveč kdo izmed tovarniških gospodov. Tovarniški delavci bodo vsled obstrukcije, ki jo uganja tovarna, še nadalje stradali vode. Tako skrbi tovarna za blagor svojih delavcev. Ni ga delavca, ki bi bil tako neumen, da bi vrjel, da je obstrukcija tovarniških odbornikov koristna za občino in posebej koristna za tovarniške delavce. Delavci si bodo dobro zapomnili tiste može, ki ne puste, da bi se začelo delati v občini.

j »Kahlkogel-Hütte«. Tablo s tem napisom je postavilo nemško planinsko društvo ob cesti k Sv. Križu. Kol s tem napisom je zabiti na tovarniškem svetu. Živa duša v okolici ne pravi naši Golici »Kahlkogel«. To ime še ni bilo na zemljevidu Kranjske dežele. Nemci ga hočejo spraviti na vsak način. Leprednost Nemcev ne pozna nobenih mej. Pred slovensko Savo so prekrstili v Assling-Hütte in sedaj Golico v Kahlkogel. Tako hočejo z vso silo ponemčiti naše kraje.

j Osebnost vest. Za provizorično učiteljico na tukajšnji slovenski ljudski šoli je imenovana gđica. Cecilija Vilman, domačinka s Save.

j »Tihotapec«, narodna igra v 5. dejanjih, se bo predstavljala v »Delavskem domu« v nedeljo dne 1. decembra, ob pol 8. zvečer. Vstopnina: sedeži po 1 K, 80 in 60 vinarjev, stojšča po 30 vinarjev. Pred igro in med dejanji bo igral društveni orkester. Igra je lepa in zasluži obilne udeležbe.

j Miklavžev večer priredi »Katoliško delavsko društvo« v svojem domu v četrtek, dne 5. decembra, ob pol 8. uri zvečer. Igrala se bo igra v enem dejanju »Pomoč v sili«; nastopil bo Miklavž in delil darove. Vstopnina 20 vin., otroci v spremljevalni skupini imajo prost vstop.

Loške novice.

I Mrtvega so našli v Steinbirtovi šupi na Suhi pri Škofji Loki cestarja Primoža Drobnič. Prejšnji večer si je v gostilni malo preveč žganja privoščil, — prijatelji so mu ga zastojali dali — pijan je legel v listje in tam našel žalostno smrt. Na čelu ima znak udarca, ki ga je pa najbrže dobil s tem, da je zadel v zraven stoječi voz.

I Ustreljen v noge je bil v škofojloški klavnicni Anton Hafnerjev mesarski pomočnik in sicer po nesreči. Strel je bil namenjen volu (ker s strelom živino pobijajo), a vol je odskočil in strel je zadel zraven stoječega pomočnika. Peljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

I Legar v Stari Loki je pojenjal. Bilo je precej bolnikov, a umrl je le eden. Vzrok bolezni je bila voda. Sicer imajo vodovod, a je celo poletje štrikal, zato so ljudje pili mirno tekoči prifariški potok, a ta je bil okužen.

I Letošnja letina je bila med najboljšimi, kar jih ljudje pomnijo. Vsega je bilo dovolj, posebno krompirja in sadja. Kupčija je bila tudi povoljna. Krompir so ljudje naravnost z njive na kolodvor vozili, tudi sadja se je izvozilo iz loške okolice čez tisoč vozov. Zadnji čas je pa sadna kupčija pojenjala in zato imajo ljudje še obilo sadja na prodaj.

I Sreča v nesreči. Star človek ni zato, da bi plezal po drevju. A neka, že čez 50 let stara dekla v Stari Loki se je vendar spustila v visoko jablano. Čez malo časa je priletela na tla. Sicer se je precej pobila po obrazu in sicer po telesu, a njena sreča, da si ni zlomila starih kosti. Na drevo gotovo ne bo več šla, naj bi visela na njem tudi pozlačena jabolka.

Resen klc iz dijaških vrst.

»Zora« piše v zadnji številki pod naslovom: »Žalostne pravne razmere dijaštva. Dopolni iz srednješolskih krogov.

Ko pregledujem »Zoro« in »Omladino«, najdem večkrat članke, ki hvalijo, za koliko se je dijaštvo vzdignilo in zavedlo. Citam izraženo veselje, da je dijaštvo opustilo svoje razvade, popivanje, kvartanje itd., ter se poprijelo resnega dela. Rad bi delil veselje s pisarji, ki se vesele teh sprememb, ali žalobog, ne morem se. Ko gledam okoli sebe, ko poslušam pogovore dijakov, posebno gotovih skupin, spoznam, da članki o spreobrnitvi ne odgovarjajo popolnoma dejstvu. Ako zrem blede obraze, upale oči, sključena telesa svojih tovarišev, me prevzamejo čudne sumnje, da se dogajajo reči, katerih javnost ne bi smela zvedeti. Da in res; prepričan sem se na lastni usesa, da se v svojih sumnjah nisem motil. Reči sem primoran, da dijaki po različnih krmah, da beznicah, pijejo do polnoči, ene, dve, tri, do ranega jutra. Posebno se to godi, ko prihajajo s počitnic zopet v šolo ter imajo še denar. Takrat pijejo noč za noč, do zadnjega vinarja — in tudi ne sramujejo se tega žalostnega dejstva, ampak nasprotno, še ponosni so, ako so kolikor mogoče do jutra popivali ter z nekakim ponosom pripovedujejo, koliko in toliko smo popili. Žalostno je, ako dijaki višjih razredov kaj takšnega uganjajo, a naravnost grozno je, ako izve človek, da se isto godi in ponavlja že pri četrtošolcih, da celo tretješolcih. Ti, zapeljani po zgledu tovarišev iz višjih razredov, se kaj ponosno postavljajo, ako so prelumpali celo noč. A še huje se godi, da si dajo višješolci plačevati od nižješolcev ter z njimi vred popivajo. In ti ljudje si osvajaajo ime dijakov-poštenjaka in hočejo biti reprezentante dijaštva, zato ni čuda, da tako gine čast in dobro ime dijaku in njegov ugled pri ljudeh. Ni čuda, da je dobila beseda dijak zloglasen privesek, da se dijak ne ceni veliko višje kot drugi ponočni razgrajali. A kar se ne more zapiti, se zaigra. Poznam neki dijaški krožek, ki se šteje za »inteligentnega«, »naprednega«, ki je kvartal celo noč do 4., da do pol 5. ure zjutraj, noč za noč. Pri tem je treba pomisliti, da so igralci sinovi revnih starišev, da si morajo pridobiti nekateri denar za vsakdanje potrebe s trudom, da, eden igralcev je celo pri »fariju« proslil denarja, da bi plačal stanovanje. Bil sem sam priča tega jako mučnega prizora. Kaj pomeni tri, štiri krone revnemu dijaku, ve vsak sam, koliko truda stane stariše, predno ta denar pridela in dijak ravna tako lahkomišljeno z njim. Nasledki so jasni. Drugo jutro so prišli zaspani in prepozno v šolo, duševno in telesno zmučeni, za ta dan v vseh predmetih nepripravljeni; posledica slab uspeh, kriv je seveda potem profesor. Ne samo pri kvartanju se toliko zaigra, isto se godi pri kegljanju. Gotovo nismo proti kegljanju kot športu, a kegljanje za denar med srednješolci moramo ostro zavračati in grajati. Zato zdaj ni bil mogoč nobeden uspeh v gmotnih razmerah dijaštva. A to še ni vse najhuje, kar se godi pod plaščem noči. Do polnoči se popiva, se uganjajo neumestne burke z natakaričami in potem, ko je omizje že nekoliko natrkan, se vzdigne in hajd ne domov, ampak k — prostitutkam, v javne hiše. Da, zgrajali se bodete nad tem stavkom, a na dan mora. Razmere so tako nezdružljive, tako kričeče, da morajo na dan, v javnost. In dijaški listi so v prvi vrsti za to, da sanirajo dijaštvo, zato naj vedo, kaj se godi. Sam in z menoj še moj tovariš, sva se na lastne oči prepričala o tem tako žalostnem dejstvu. Spremljal sem ga ob pol 11. uri domov, ko nam pride nasproti tolpa razgrajajočih dijakov. »Naši — sošolci,« reče moj tovariš. »Da, res — imaš prav,« mu odgovorim jaz. »Kam le gredo?« — »Ali ne veš?« — »Ne.« — »Ali ne vidiš tam tiste ulice?« — »Ti misliš javno hišo?« — »Da.« — Ta hiša je bila namreč edina v isti zakotni ulici. Postala sva in gledala za njimi, in res so izginili v dotični hiši. Žalostno — a res! A godi se še huje, kakor mi je zatrdil neki tovariš, da celo že četrtošolci zahajajo v te javne hiše. In doživel sem res zgled, da je bil četrtošolec zaradi tega izključen, ker je bil, kakor so pravili, tako nepreviden, da se je s tem dejstvom še bahal. In kakor mi je trdil dotičnik, da najmanj polovica vsakega razreda od četrte naprej ima znanje s temi hišami. Nečuvstvo! Posledic mi pač ni treba slikati. Žalostne so dovolj, tužne in vidne tudi. A pri tem jih je že veliko, veliko tako propadlih, da se s tem bahajo, pripovedujejo z nekakim ponosom o teh obiskih ter se hočejo postaviti kot nekake junake. A s ponosom lahko rečem in to mi daje upanje, da bo bolje, da med somišljeniki naše struje, med katoliškim narodnim dijaštvom, nisem našel niti enega slučajja ne o popivanju, ne o teh obiskih. Značilen je sledeči dogodek. Neklerikalec, ki je znan v tem oziru, je vprašal nekega tovariša, o katerem ni vedel, je-li klerikalec ali ne, kaj da je. Ta reče »radikalalec«. Oni mu pove nekaj, da je bilo temu žal, zakaj ni rekel, da je katoliški narodni dijak, ker potem bi ga oni pustil v miru. »Klerikalalec« izključuje iz takih pogovorov ter skrbe, da so sami med seboj in tako lahko brez skrbi delajo svoje obiske. Tako daleč so jih privedla njih npravna etična načela, ko so zavrgli vero in Boga. A to niso morebiti posamni slučajji, ampak, kakor sem že zgoraj dejal, dostikrat polovica razreda. In ti ljudje se štejejo med inteligenco, so napredni, svobodnomislilni ter hočejo reprezentirati dijaštvo. Ali ni to sramota? Predno se ne bo to odpravilo, ni govoriti o uspehu saniranja, o uspehu prizboljanju zdravstvenih razmer dijaštva. Te razmere bidejo vsem takim pozikusom v obraz. Ti podatki naj služijo vsem tistim, ki pišejo o zgotovljeni izpremembi dijaštva. Žalostni podatki — a resnični.

Uredništvo »Zore« pristavlja k temu:

Ako smo doslej govorili o izpremembi dijaštva, smo mislili visokošolsko. Tu so se razmere izboljšale, dasi je še vedno mnogo gnilega. Najbolj gnila rana na telesu dijaštva je pa ravno moralno, oziroma nemoralno življenje srednješolskega dijaštva, zlasti večjih mest, kot so Ljubljana, Maribor, Gorica, Trst. Veseli nas, da izhaja reakcija iz srednješolskih krogov; prav hvaležni smo tovarišim srednješolcu za odkrite, dasi grozne besede. Proti tem razmeram v boj, ne oziraje se ne na levo ne na desno!

Pristavimo tudi mi svoje! Kakor je žalostno, kar nam razkriva vrlo naše dijaško gasilto, tako nas navdaja z upanjem na zboljšanje veselo dejstvo, da so se našli med dijaki neustrašeni mladeniči, ki najgršo rano spoznavajo in imajo dovolj poguma, javno nastopiti proti njej. Spoznanje je začetek izpreobrnitve. Vemo, da bodo katoliško-narodni dijaki zaradi tega resnega opomina od gotovih strani napadeni, a naj vedo, da jim bo stalo v tem boju na strani vse, kar je poštenega v slovenskem narodu.

Dijaštvo samo med sabo se mora dvigniti. Apostolsko delo med dijaštvom morejo izvrševati v prvi vrsti neustrašeni tovariši, ki se ne strajajo terorizma, ampak izpovedo, da stoje z vsem prepričanjem na stališču katoliškega svetovnega naziranja, ki zahteva naravno in pošteno življenje. To je res apostolsko delo, in čim bolj se razširja in s stoterimi sredstvi podpira naravnost, tem častnejši in zaslužnejši je pogum mladega dijaka, ki stoji čist in hraber sredi obdajajočega ga npravnega propada.

Mi opozarjamo na ta resni opomin iz srede dijaških vrst stariše in učitelje. Kako se gotovi ljudje upirajo kongregacijam, katerih glavna skrb bi bila, ohraniti dijaštvo moralnega propada, in hočejo celo verouk in vsake verske vaje odstraniti iz srednjih šol! Dejanjske razmere na njih pouče, ali imajo prav ali ne! Stotine ruiniranih mladih ljudi kličejo proti njim. Katoliško-narodnem dijaštvu pa želimo, naj krepko dviga zastavo vere in naravnosti! Hvaležni mu bodo vsi, katerim bo rešilo vest, poštenje, zdravje in eksistenco!

Znanost in umetnost.

»Zora«, glasilo katoliškega narodnega dijaštva. L. XIV., št. 2. Vsebinska: I. slovensko-hrvatski vsedijaški katoliški shod v Zagrebu. -ar. Oh, ne šumi rž. Iv. Mazovec. »Radikalizem«. Visokošolsko dijaštvo. Glasnik. Listek. »Srednješolec«. Moderno pesništvo in Anton Medved. Mož s koso. St. P. Materi. Srednješolsko dijaštvo.

»Zora« si je stekla tekom 13-letnega obstoja toliko priznanja, da ji ni treba nove hvalje. Vendar mi bodi dovoljeno, da v kratkih potezah očrtam širši javnosti velik napredek XIV. letnika, ki me je kar razočaral.

Ogrnila je letošnja »Zora« popolnoma novo krilo. Rdeča lica — znak kršč. demokratičnega duha — ti pričajo, da preveva njeno bogato notranjost čisto, sveže, zdravo življenje, ki more nuditi tečne hrane vzvišenemu smotru katoliške dijaške organizacije. Prepored povečane in pomlajene »Zore« glasno oznanjuje realizovanje idealnega programa pozitivnega dela, ki ga je obnovu zaprisegla katoliška mladež pretekle počitnice na slov.-hrvaškem vsedijaškem shodu v Zagrebu. Razbite so klevete nasprotnikov, ki so proglasili in razvpili omenjeni shod za nekaj reklamni manevar, vzvišeni katoliški program se udeležuje z dnevno jasnost in gotovostjo začrtanih načel, mladeniški ožnji stremeljenja za plemenitimi idejami, logični sklepi in dosledne posledice karakterizirajo »Zoro«, novokrilo vse-skozi. Vsestranski ugled in veljavo si je že pridobila in si še vedno pridobiva s tem, da je stopila letošnja »Zora« velik korak dalje in se akomodirala vsem potrebam in zahtevam dijaške mladine obojnega spola. Vsprejela je pod svoje okrilje ženski in moški dijaški naraščaj in mu odprla poseben predal, priloga »Srednješolec«, ki naj bi postal pravo ognjišče srednješolske mladeži obojnega spola. Žalostna skušnjava uči, da ga ni, ki bi tako nujno potreboval vestnega kašipota kot srednješolska mladina. Vse njeno mišljenje se porazgubi brez značajnega vodnika v mehke, sanjavem čuvstvoslovanju, katerega posledica je — žal da dostikrat prepozno — spoznanje bridke ironije. V odpomoč temu moralnemu zlu si je stavila »Zora« plemenito nalogo, »vzgojiti inteligenci ženske, prešinjene s trdno versko zavestjo, okrepiti zdajpazdaj omahujočega dijaka v zdravih življenjskih nazorih«. Literarne študije naj nudijo učeči se mladini spoznanje globokoga prepada moderne nevrastenične dekadence v nasprotju z vzori pesnikov-klasikov.

Predvsem pa me je iznenadila ubrana taktika polemike z nasprotniki našega mišljenja.

»Radikalizem« obsoja samega sebe. Zgodovinska resnica je namreč, da javni razgovori nasprotnika ne prepričajo, ne privedejo ga do spoznanja zmote, le podžgjo in utrdje ga v njegovi zablodi. Tudi radikalci hodijo zavezanih oči spričo dokazanih dejstev, zato pa naj bi se ugloboili v meditacijo »Radikalizma«, da vidijo v njem sebe, svojo dušno nemoglost, svojo logiko in argumente polne direktne protislovja v verskem in socialnem naziranju, v vprašanjih, od kojih zavisi blagor posameznika in celote. Do tržaškega in celjskega shoda so se skrivali radikalci za kulisami, na teh dveh shodih so pa izpovedali svetu, da zidajo stavbo svetovnega naziranja na evoliucijske podlage »slavnega« monista Haeckla, katere hipoteze prištevajo resnomsleči učenjaki le še zgodovini prošlosti. In

kakšna naj bo potem usoda radikalizma? Trpko spoznanje, »da zračni ideal ne velja«. (Iz nar. z. nar., str., 30). To bi bil le majhen okvir ocene raznolike vsebine, primerne smotru katoliškega dijaštva: »Prenoviti vse v Kristusu, mladino in stare, revne in bogate, nevedne in inteligentne.« Zato pa bi naj ne bilo slovenskega rodoljuba in ne izobraževalnega društva, ki bi ne imelo v svoji knjižnici »Zore« — glasila neminljivega katoliškega programa. Prakso našega vrlega dijaštva poznamo, občudujemo in podpirajmo tudi njegovo vzvišeno, jasno teorijo! — dan.

* Akademski slikar M. Gaspari razstavlja je pri Schwennerju v Ljubljani svoje najnovejše delo. Slika predstavlja slovenskega kmečkega fanta z dekletom, žanr, ki je Gaspariju tako priljubljen. Dekle in fant gresta v presrečnem pogovoru po poti. Jesen je. Lastovice lete v višavi na jug, zadaj za srečnim parom leže orumeneli grčki in hribi, visoko v ozadiju se dvigajo gorenijske planine. Sonce sveti po krajini in obseva cerkvico na hribu, fant in dekle stopila sta že v senco, spodaj pod njima ob poti stoji znamenje med jesenskim drevjem. Slika je jako poetično zamišljena, proračunana na intimni efekt. Krajina na desni gledalčevi je boljša kot na levi. Zetlet bi bilo, da bi krajino študiral umetnik po naravi in bi tako gotovo izostala vsaka hiba.

* Slovanske himne, oskrbel in za klavir priredil nam je naš neumorno marljivi skladatelj in ravnatelj gosp. Fr. Gerbič. Zbirka obsega 17 komadov, od katerih je po več lastnih eni in isti skupini. Najbolj veličastna res »hymnes« skladba, katero preveva mogočnost carja in njegove silne države je pva, ruska himna. Gosp. ravnatelj jo je menda tudi namenoma postavil na čelo št. 2 in 3 ti maloruski, sosebno št. 2 je tako glede melodije, kakor tudi glede štruktore pristno ukrajinska, dočim je št. 3 moti izredno simpatičen, poln življenja na eni, poln kljubovanja na drugi strani. Št. 4, 5 in 6 so poljske himne. Prva je manj znana in ima bolj značaj molitve. Drugi dve pa sti pri nas že domači. Melodiji št. 5 je podložil gosp. M. Bajuk slovenske besede pesmi »V spomin Andreja Smoleta«. V tej priredbi za moški zbor se je pela nedavno v »Unionu«, kjer je izredno ugajala. Št. 7 je češka, nam davno omiljena himna »Kje domov mój?« Št. 8 je slovaška »Hej Slovaci!« ki je kakor znano občaslovanska himna. Isto melodijo z malimi, nebstvenimi izpremembami najdemo v št. 6 in 15. Št. 9 je tudi pri nas popularna »Liepa naša domovina«. Št. 10 je srbska himna z impozantnim napevom. Zložil jo je naš rojak gospod Dav. Jenko. Št. 11 in 12 sta črnogorski himni, poznati in značilni po melodiji in po štrukturi, deloma po ritmu. Št. 13 je bolgarska »Šumi Marica«, ki se tudi pri nas pogosto čuje brez da bi imela kaj posebno značilnih momentov. Št. 14 je naš »Naprej in št. 15 že gori omenjena lužiško-srbska. Istotako lužiško-srbska je št. 16, ki ima to posebnost, da se giblje v 3/4 in 1/4 taktu, dasiravno šteje cela le 6 taktov in št. 17, katere melodija mi je znana izza časa, ko smo s posebnim veseljem prepevali »Ko pomlad cvetoča pride« do pičice tako, kot se glasi ta himna. Jeli to slučaj ali ne, mi ni znano. Kar se tiče klavirskega stavka, treba je priznati, da je sicer, gotovo namenoma, lehak, tudi manj izvežbanemu igralcu dostopen, ali vendar uzoren.

Podložen je tekst v originalu in tudi avtorji so povsod navedeni. Zbirko je dobili za 2 K pri Schwennerju. Nedvomno je gosпода Gerbiča dovedla do te zbirke ideja zblizanja med Slovani. Kjer se poje in igra na Slovenskem, naj bi ne manjkalo te zbirke.

* F. Berneker, najnadarnejši slovenski umetnik-kipar je razstavil v L. Schwennerjevi izložbi izvrstno pogojen portretni kipec O. Zupančiča. Delo je toli mojsterski dovršeno, da zasluži vse priznanje.

MOHORJANI!

Spominjajte se „Narodne šole“ v Št. Jakobu v Rožu!

Darove sprejema upravništvo „Slovenca“

Ustanovljeno 1862.

Telefon šte. 584.

RUDOLF GEBURTH
c. kr. dvor. mašinst.

DUNAJ (WIEN), VII., KAISERSTRASSE 71
na vogalu Burggasse.

Zaloga ognjišč, štedilnikov in strojnih ognjišč
za vsako porabo od navadne do najfinije in najelegan-
nejše izpeljave, v vseh velikostih, črne ali bogato
emalirane.

Peči za trajno kurjavo za premog.

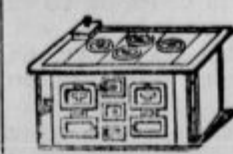
Okrogle peči za regulirati od 15 K višje.

Sušilnice, plinovne peči, kamini.

Železne peči s pečnicami za 2 ali 3 sobe.

Vse vrste peči tudi s trajnim gorenjem.

Patent-vložki
za glinaste peči.

1881 18 — 12

VARSTVO ODJEMALCEV AVSTRIJSKIH PIVOVARN.

Osrednjo zvezo avstrijskih pivovarniških društev so napotile številne interpelacije, ki so se stavile v državnem in mnogih deželnih zborih radi varstva odjemalcev, kakoršno so sklenile pivovarne, da je po posebni deputaciji pivovarjev vseh kronovin izročila s pomenico notranjemu, pravosodnemu in trgovinskemu ministru. Ta spomenica pojasnjuje v pravi luči položaj pivovaren in razmer, ki so dovedle do uvedbe varstva odjemalcev. Spomenica posebno naglašja, da je pivo eno onih maloštevilnih predmetov, čegar cena se od pametneži ni zvišala, marveč je padala, dočim so se zvišale plače ter cene vsem potrebščinam, ki jih rabijo pivovarji, posebno pa ječmenu, oglju, lesu, steklenicam, smoli itd., tem deloma za 20, 30, da celo do 40 odstotkov. Izredno oster boj, ki so ga bile med seboj pivovarne, pa ni povzročil samo tega znižanja cen, marveč je poslabšal tudi vse pogoje pri prodaji piva, pri čemer je zavzelo dovoljevanje posojil gostilničarjem brezmejno višino. S smelostjo se sme trditi, da znaša vsota zaostankov in posojil, ki so jih dovolile vse avstrijske pivovarne gostilničarjem, nekaj sto milijonov kron. Spomenica sedaj dokazuje, da tak pretirani konkurenčni boj ne koristi ne gostilničarjem in ne občinstvu. Lahki posojilni pogoji so vzbudili pogubno borbo med gostilničarji za koncesije in s tem dovedli gostilniškemu stanu takih elementov, ki škodujejo solidnim članom tega stanu; posledica temu je neugoden položaj gostilničarjev; tako n. pr. pride na leto 17 odstotkov gostilniških koncesij v druge roke! Te razmere gotovo niso koristne konzumentom; interesom poslednjih more pač najbolje ustrezati le finančno trden gostilničar, ki more vzdrževati v dobrem stanju lokale, inventar in svojo zalogo in si hoče trajno vzdržati svojo obrt. Vsled tega se gotovo ne more grajati, če so se pivovarji zedinili v tem, da se napravi konec doslej običajnemu odjemanju naročnikov, dočim se ne krati sloboda gostilničarjem glede proste izbire piva.

Občinstvu pa more le koristiti, če si prizadeva konkurenca, ki je bila doslej le gola prodajna konkurenca, le z izboljšanjem kakovosti doseči večjo priljubljenost izdelka, in če si bo tudi gostilničar prizadeval, da si pridobi odjemalcev z realnimi sredstvi skrbne postrežbe, dočim je prejšnja pivovarniška konkurenca navajala tudi pri gostilničarjih pospeševala vedno večjo konkurenco s cenami.

Spomenica dokazuje, da bi bile prejšnje konkurenčne razmere pivovarniško industrijo kmalu dovedle do nevdružnih razmer, ter pripominja, da bo edino le zboljšanje konkurenčnih razmer moglo obvarovati male in srednje pivovarne proti izmogočanju njih obrata po največjih pivovarnih. Socialni pomen tega dejstva se razvija iz tega, ker se dandanes mali in srednji tozadevni obrti igrajo veliko vlogo v pivovarniški industriji, ker je od 1337 avstrijskih pivovarjev le 46 velikih pivovarjev, ki imajo skupaj vpsojenih 11.000 delavcev, med tem ko je nič manj kot 1291 obrtov z 19.000 uslužbenci malih in srednjih pivovaren s povprečno manj kot 100 delavci.

Spomenica zaključuje kažoč na lokalni gospodarski pomen, ki ga imajo tudi male in srednje pivovarne, ter na velik pomen industrije za kmetijstvo, za katero pomenijo pivovarne promet v vrednosti nad 100 milijonov kron na leto, in konečno na veliko davčno moč pivovarniške industrije, ki plača od izdelka v vrednosti okroglih 450 milijonov kron nič manj kot 157 milijonov davka.

Spomenico je izročila prizadetim ministrom deputacija pod vodstvom zveznega predsednika g. J. Wünsch-a, in ministri so obljubili, da bodo objektivno presojali pojasnjene razmere.

AVSTRIJA.

Nagodbni odsek končal svoje delo. — Resna beseda kmetijskim družbam. — Znižanje sladkornega davka. — Parlamentarni položaj. — Dalmatinci proti obstrukciji.

Včeraj je nagodbni odsek končal svoje delo. V včerajšnji seji je interpeliral knez Auersperg, ako je res vlada kmetijskim družbam prepovedala politično diskusijo. Ministrski predsednik Beck je takoj odgovoril, da so kmetijske korporacije, ki imajo uradni značaj, uradno podpora, zato morajo take družbe vestno gledati na to, da svoja pravila in svojega delokroga ne prekoračijo. Na to je minister opozoril take družbe. Bili so slučaj, v katerih so nekateri faktorji takih družb niso pečali s strokovnimi razpravami, ampak naravnost s politično agitacijo. Minister je zato te faktorje blagohotno opozoril na njihovo dolžnost. — Po takem pojasnilu je knez Auersperg moral umolkneti.

Finančni minister Korytowski je v nagodbenem odseku naznanil znižanje sladkornega davka. Sladkorni davek se bo znižal za 12 K pri 100 kg., in sicer v treh stopnjah. Prvo znižanje se izvrši 1. septembra leta 1908 za 6 K, drugo 1. septembra 1814 za 3 K in tretje 1. septembra 1917 za 3 K. Vlada bo določila posebne denarne globe, ki bodo varovale, da bo znižanje res samo konzumentom v korist. Seve bo zakon o znižanju sladkornega davka uveljavljen le, ako bodo sprejete nagodbene predloge. Med temi predlogami in znižanjem sladkornega davka je iunktni.

Poslanec Choc je predlagal, da naj vlada provizorične delavce po tobačnih tovarnah po enoletnem delu definitivno nastavi.

Poslanec Grafenauer je govoril za znižanje davka na sladkor.

Nato je odsek zaključil svoje delo. Poročevalec bo Pergelt

Kriza v nemškonacionalni zvezi je rešena. Nemški agrarci so včeraj popoldne sklenili, da glasujejo za nujni predlog za takojšnjo razpravo nagodbe in proračunskega provizorija pod pogojem, da vlada izvrši nekaj agrarnih zahtev. Nemškonacionalna zveza bo torej celotno glasovala za nujnost zgoraj omenjenih zahtev.

Položaj v državnem zboru je sedaj tak: Za sprejetje nagodbe zadošča navadna večina, za sprejem nujnih predlogov, ki so predloženi, da se nujno reši nagodba, je pa treba dvetretjinske večine. Za tako večino gre pa precej trda, dasi znaša še sedaj za vlado več kot pet glasov, s katerimi strajajo nekateri listi. Ako bi bila nujnost zgoraj omenjenih predlogov odklonjena, potem je vse izgubljeno — potem se mora rešiti 37 nujnih predlogov čeških radikalcev in kedaj bi prišla potem šele nagodba na vrsto. Ako se to zgodi, potem bo državni zbor skoro gotovo razpuščen, sedanja vlada bi padla, nova vlada bi si pa pozikovala pomagati s § 14. Naslednik Beckov bi bil baže grof Franc Thun, v drugi vrsti pa grof Blandt-Rheidt. V današnjem uvodnem članku se še bolj natančno bavimo s položajem in z nevarnostjo, katero med drugimi ustvarja tudi vse obsodbe vredna taktika »Jugoslovanskega kluba«.

Tudi splitsko »Naše Jedinstvo«, o katerem nihče ne more trditi, da bi bilo količkaj »klerikalno«, je povzdignilo svoj glas proti nemestni obstrukciji »Jugoslovanske zveze«. »Naše Jedinstvo« se v uvodnem članku bavi s položajem, ki nastane vsled obstrukcije v parlamentu in nujno poziva dalmatinske poslance, da proti nagodbi opuste obstrukcijo, da ne spravijo v nevarnost dalmatinske železnice in druge važne življenjske interese Dalmacije.

IZ ČEŠKEGA TABORA.

Praga, 28. nov. Nekateri češki radikali so sedaj prišli do prepričanja, da kot opozicijska stranka ne morejo zastopati koristi svojega naroda. Obvestili so torej voditelja največje češke stranke, čeških agrarcev, da žele odslej v vseh češkonarodnih vprašanjih z njimi skupno postopati in da hočejo sklicati v ta namen skupno parlamentarno komisijo. Klofač se je včeraj glede tega sporazumil s klubom čeških agrarcev.

STRAJK ŽELEZNIČARJEV.

Kalkuta, 29. nov. Strajk železniških uslužbencev je popolnoma ponehal.

VZEMIRLJIVA POROČILA IZ ARMENIJE.

Carigrad, 29. nov. Poslanska poročila iz Erzerum-a smatrajo položaj kot zelo neugoden. Revolucionarni-turški komite je objavil dolg oklic na prebivalstvo, v katerem se posebno obrača proti zopetni vpeljavi davkov, hujska narod in zahteva ljudsko zastopstvo. Ti pojavi so brez dvoma posledica parlamentarnih uspehov v Rusiji in Perziji.

ROP DAROV ZA KALABRIJO.

Rim, 29. nov. Giolitti je včeraj predložil zbornici poročilo podpornega odbora za Kalabrijo. Znano je, da je bilo v letu 1906. ob času potresa darovanih 40 milijonov lir, ki bi zadostovali, da bi se naredila iz Kalabrije naj-srečnejša dežela v Evropi. Poročilo pravi, da so bogati možje ropali z obema rokama. Med drugimi omenja tudi nekega zelo premožnega župana in nekega znanega odvjetnika. Preiskovalno sodišče zasleduje veliko število mož z lepodonečimi naslovi kot roparje milijonov darov Evrope.

MAROŠKI BOJI.

Algier, 28. nov. Pri Bab el Hassan-u je bilo ubitih 11 strelcev. Marokanci so bili močnejši 6000 mož. Danes jutraj so videli, kako se je zbiral sovražnik, pripravljen k pohodu. V Nemoursu se širijo vesti, ki se pa morajo sprejeti z rezervo, da se je 1000 Marokancev pet kilometrov od mesta utaborilo. Od Blida grede nove čete na pomoč in na zahtevanje divizijskega poveljnika iz Orela je vojni minister sklenil, poslati še druge čete iz raznih drugih divizij v ojačenje.

Hala-marnia, 28. nov. Številni domačini Alžirci, ki so prišli iz različnih sovražnih pokrajin, trdijo, da se je boj danes jutraj še nadaljeval. Sovražnik je pridobil zase rod Msirda in je opustošil kraj El Anabra. Domačini poročajo, da so se legijonarji hrabro borili.

Pariz, 29. nov. Iz Aldžira poročajo: V Oran je prišlo na ladjo »Emir« 172 oseb, katere so iz strahu pred napadi Maročanov zapustile Nemours. Za danes se zopet pričakuje boji z Beni-Suasi, kateri so dobili pomoč. Več tujih parnikov je baže vtihotapilo pri reki Muluja orožje za Beni-Suase, ne da bi jih pri tem ovirale redne maroške čete.

ATENTAT?

Bruselj, 29. novembra. Na brzovlak Bruselj-Pariz je bil včeraj oddan na postajališču Recquignies na Francoskem en strel. Poškodovan je bil en voz, katerega so morali odstraniti. Takoj uvedena preiskava je do-gnala, da se je ravno ob tem času peljal skozi to postajo v nasprotni smeri kralj Leopold v Bruselj.

DRAGINJA ŽIVIL.

Dunaj, 29. nov. Razprava o draginji živil bo dne 3. in 4. decembra v poljedelskem ministrstvu.

Praga, 29. nov. Kakor poročajo listi, je bilo glede draginje živil včeraj v Plznu velikansko zborovanje. Vsi govori so bili burno aklamirani. Po zborovanju je šla cela množica

ki je šela na tisoče ljudi v sprevedu na glavni trg. Tudi v Budjejevicah vlada med delavci veliko razburjenje. Enaka poročila prihajajo tudi iz drugih mest. V Pragi bodo v nedeljo na štirih krajih socialno-demokratski shodi.

PORTUGALSKA PRED REVOLUCIJO.

London, 29. nov. »Morning Leader« objavlja pogovor s portugalskim republikan-cem Magelhaes, kateri je sedaj v Madridu, da od tam lažje vodi operacije svoje stranke. Magelhaes je izjavil, da je zelo mogoče, da bodo v sedanjih krizi republikanci zmagali in povzročili padec monarhije. V tem slučaju ne bo niti Angleška, niti Španska posredovala, da bi rešile dinastijo. Španski minister za zunanje zadeve je izjavil, da se Španska ne bo na noben način vmešavala v notranje razmere Portugalske.

Lizabona, 29. nov. Tukaj so odkrili nevarno zaroto, katere je imela namen, pog-nati v prah celo vrsto javnih poslopij. Kolo-vodje te zarote so zaprli.

Lizabona, 29. nov. Po deželi vlada mir.

RAZMERE V BELGIJI.

Dunaj, 29. novembra Iz Bruselja poro-čajo, da je postalo stališče kralja Leopolda zelo kritično. Kralj noče poslušati nasvetov svojih ministrov in se obnaša, kakor da bi bil absoluten vladar. Javno razpoloženje je zelo kritično in najmanjši povod zadostuje, da pride do dogodkov, kateri bodo prisilili kralja, da se odpove prestolu. V najkrajšem času pride zopet na vrsto zadeva Kongo, ker tu-kaj noče kralj na noben način odnehati.

Pariz, 29. novembra. V tukajšnjih di-plomatičnih krogih so razširjene vesti, da od-stopi belgijski kralj Leopold.

NEMŠKO NASILSTVO PROTI POLJAKOM.

Včeraj je pruski deželni zbor pričel s prvim čitanjem predloge proti Poljakom. Poslanec Jazdzewski je izjavljal, da je zahteva vlade, naj se ji dá 300 milijonov za zatiranje Poljakov protustavna. Razlastitveno postopa-nje nečuvno nasprotuje pravicam državlja-nov. Poljaki ne zahtevajo milosti, hočejo le enakopravnost. — Minister Armin je zagovar-jal predlogo, a hrup nastane tolik, da se nje-govih končnih besedi več ne sliši. — Konser-vativec baron Zedwitz je zagovarjal namen predloge in je predlagal komisijo 28 članov, da prouči, ako je tudi forma zakonita. — Posla-nec nemšk. katoliškega centra dr. Porsch je izjavil, da od vlade predložena postava ni postava miru, ampak postava boja. Pripomo-gla bo le, da se bodo Poljaki še okrepili. Ka-toliški centum odklanja predlogo.

RUSIJA UVEDE GREGORIJSKI KOLEDAR.

Iz Peterburga javljajo, da je carska ko-misija, imenovana že leta 1901, da popravi sedanjí julijanski koledar, dovršila svoje delo pod predsedstvom velikega kneza Konstan-tina Konstantinoviča ter izročila svoj elabo-rat svetemu sinodu, da ga oceni in odobri. Kakor se sliši, skrajša se februar prihodnjega leta za trinajst dni ter se bo od 1. marca 1908 ruski pravoslavni koledar zlagal s koledar-jem ostalih kulturnih narodov.

Dnevne novice.

+ **Zahvala Poljakov.** Dr. Krek je dobil dne 29. t. m. to-le brzojavko iz Lvova: »Brat-om Slovincem in vsem južnim Slovanom čast in srčna zahvala za obrambo naših ro-jakov na Pruskem in za moški protest proti germanski politiki nasilstva in brezpravja. — Uredništvo in vodstvo lista »Nowy wiek.«

Nadalje je dobil, kakor se nam danes opoldne telefonično poroča z Dunaja, dr. Krek še naslednji brzojavki:

Varšava. Najiskrenejša zahvala za obrambo poljske stvari.

Katoliška zveza poljskih žen iz Varšave. Varšava. Izražamo hvaležnost za na-stop v obrambo Poljske.

Akademija žena v Varšavi.

+ **Hribar v silnih stiskah.** Predsinoči se je zbral železniški odsek, da reši kraniško-dalmatinsko železnico. Hribar je skušal stvar zavleči in je predlagal, naj se posvetovanje odloži. Velika večina odseka ni hotela o tem nič vedeti — temu je učinila uprav klasično potezo. Izvolila je Hribarja za poročevalca in ga tako prisilila, pokazati barvo. Hribar je prišel v največjo zadrego. Kot poslanec ljubljanskega mesta in glede na precizni sklep izvrševalnega odbora svoje stranke ni mogel volitve odkloniti in nadaljevati svoje igre. Mor-al se je udati, sprejeti referat in — zagovar-jati vladno predlogo. Izrekel je celo ministr-skemu predsedniku iznova iskreno zahvalo! — Toda, ko je bila generalna debata končana, je zopet recidiven. — Predlagal je, naj se — **specijalna debata odloži** —. A večina od-seka ga ni izpustila iz svojih pesti. Sklenila je, da se specijalna debata takoj vrši. Hribar se je izgovarjal, — **da niti vladne predloge nima pri sebi!** Toda nič ni pomagalo. S kislim obra-zom je moral nadaljevati — **in konečno je bil vladni načrt po Hribarjevem predlogu so-glasno sprejet.** Nadejati se je, da se prihodnji teden stre radikalno-češko-jugoslovanska ob-strukcija in da belokranjska železnica še pred novim letom postane po zakonu zasigurana.

+ **Poslanec Grafenauer.** Včeraj poroča »Narod«, da je poslanec Grafenauer podpisal nujni predlog Hlibovickega s Hribarjem vred. Grafenauer je podpisal ta predlog, še predno je bil v »Slovenskem klubu«. Danes svojega podpisa več ne vzdržuje. »Narod« je bil torej napačno poučen od svojega dunajskega »in-formatorja«, ki nikdar ni prav informiran.

+ **Zadružništvo.** Včeraj, dne 29. nov. je bil občni zbor splošne zadružne zveze, ki ima zdaj zadruge vseh kronovin razven Galicije in vseh narodnosti združene v svoji sredi. Znamenita je bila izjava ministra Ebenhocha, ki je pozdravil zbor in poudarjal, da se more kmetijstvo po njegovem prepričanju razviti edino le v zadružništvu, hkrati je obljubil svo-jo, od ljubezni do stvari diktirano podporo. Za leto 1906 je splošna zveza izkazala nad 18.000 kron prebitka; seveda se ima zahvaliti v prvi vrsti vladni subvenciji za ta uspeh. Pri zborovanju se je sprejela resolucija celjske zveze, ki pozivlja vlado, naj se čim najprej ustanovi centralna zadružna blagajna. V na-čelstvo so namesto odstopivšega dr. Raffaya izvolili dr. Kreka. Najmočnejša zveza je češka, ki je pod vodstvom neumorno delavnega ravnatelja Sedlaka, šteje nad 1200 zadrug; nemška češka jih ima nad 700. Zadružna zve-za v Ljubljani, ki šteje danes že 428 zadrug, zavzema tudi zelo častno mesto v avstrijskem zadružništvu in veseli nas, da je izvolitev nje-nega predsednika pokazala, da se to tudi sploš-no vpošteva. Iz predavanj dr. Türka, šles-kega prvoboritelja na zadružnem polju, ravnat-elja Sedlaka in Raffaya posnamemo, ko iz-idejo v tisku, glavne stvari. Zlasti nas zani-ma poročilo Sedlakovo o zadružni izobrazbi. Pri nas, čujemo, da se namerava zadružni poduk spojit z novo trgovsko šolo. Kako je potrebna ta reč, se vidi najbolj iz tega, da je med 60 učenci v Darmstadtški zadružni šoli 9 Avstrijcev, med njimi dva Slovence. Za našo mlekarso zvezo je tudi osnovne važno-sti Raffayevo poročilo o mlekarstvu na Ho-landskem, zlasti o preizkušnjah surovega ma-sla in o načinu, kako se tam razprodaja. (Op. ured.) Dobili so pri ti priliki ponovno navo-dilo dr. Kreka, naj bi se izogibali političko-strankarskih napadov na zadružnem polju, zlasti osebnega značaja. Konstatirati moramo, da zastopa dr. Krek od nekdaj to stališče in da od njega z ozirom na razne napade nanj in na Zvezo niti na našo prošnjo nismo mogli dobiti nikakih informacij. Uredništvo »Sloven-ca« se pokori tej zahtevi, toda tudi na-sprotni listi bi se morali obnašati drugače. Ne vemo, je-li more n. pr. dr. Krek prezreti, da se je vse nasprotno časopise zaklelo, da uniči ravno Zadružno zvezo. Mi smo se na gospo-darskem polju vedno lojalno obnašali, toda dolžnosti političkega lista moramo izvrševati. In med te spada tudi primerni odgovori na naše zavode.)

+ **Neslanost tržaškega »Balkana« proti poslancu Gostinčarju.** Tržaški »Balkan« prav neslano napada poslance Gostinčarja, ker je umaknil nujnost svojega predloga. Naivni tr-žaški »Balkan« pa menda ne ve tega: Go-stinčar je nujnost umaknil le pod pogojem, da se predlog brez prvega branja odkaze od-seku. To se je tudi zgodilo in s tem je Gostin-čar dosegel več, kot če bi bil pri nujnosti vztrajal, kajti nujnost bi se bila odklonila in predlog bi ne bil videl proračunskega odseka. Če bi pa bila nujnost sprejeta, bi prišel pred-log itak tudi konečno v odsek. Gostinčar je torej s spretno taktiko dosegel, kar je hotel in kar prej za uslužbenca nihče ni dosegel. Seve kaj takega se »Balkanu«, ki je glasilo Mandič-Hribarjevih fraz, niti sanjati ne more.

+ **Umrl** je včeraj v Košani tamošnji žup-nik č. g. Janez Hladnik. Pokojnik je bil rojen leta 1842 v Križih pri Trziču ter bil v mašnika posvečen leta 1869. Služboval je kot kaplan v Trnovem pri Ilirski Bistrici in v Cirknici, bil kuratni beneficijant v Lozicah ter dolgo časa kurat na Gočah, od koder je prišel leta 1899 za župnika v Košano. Pogreb bo v pone-deljek dopoldne. N. v. m. p!

+ **»Jugoslovanska zveza« zatajila kmečki program!** — Roblek in Strekelj glasujeta za odprtje meje za uvoz srbske in južnoameri-kanske živine! Ježovnik se je odtegnil glaso-vanju! Tudi drugi člani Jugoslovanske zveze so enako glasovali. — To je senzacija da-našnjega dne. Socialni demokrati dr. Renner, Schrammel in dr. so kot znano v svojih nujnih predlogih zahtevali, da naj vlada takoj odpre balkanske meje za uvoz živine, naj na meji napravi velike klavnice za klanje srbske in celo okužene ruske živine, ter da se takoj dovoli uvoz argentinskega in sploh južno-američanskega mesa. Danes se je končala 14 dni trajajoča debata. Glasovalo se je o pred-logu Schrammel imensko, pri glasovanju o predlogu Renner se je sešelo glasove. Med tem, ko je »Slovenski klub« kot en mož gla-soval zoper te nujne predloge, zatajili so Rob-lek, Strekelj, Mandič in Dalmatinci s svojim glasovanjem najnujnejše zahteve kmečkega stanu; Ježovnik, Spinčič in Laginja so se od-tegnili glasovanju. Ko je glasoval Roblek s pro, čulo se je: »**Lep kmet je to! Lepo za-stopa kmečke koristi!**« — Roblek se je menda ustrašil teh medklincev, ter očitno hotel gla-sovati zoper nujni predlog dr. Rennerja; toda na povelje Mandičevo je vstal tudi za ta pred-log. O Ježovniku pa ni bilo ne duha ne sluha. Volivci-kmetje se bodo lepo zahvalili za kon-kurenco in živinske bolezni, katere jim hoče Roblek napraviti. Tudi zastopnik tržaških okoličanskih kmetov dr. Rybaf je potegnil s socialnimi demokrati!

+ **Roblek in Ježovnik zoper Savinjsko dolino!** Bajе glasujeta zoper nagodbo; saj s svojimi podpisi na obstrukcijski predlogih zoper nagodbo in železniško zvezo juga z Dalmacijo to kažeta. Od njiju seveda ne mo-remo pričakovati, da bi vse posledice odklo-nitve nagodbe pomislila, zlasti da se v slučaju aktiviranja carinske meje ali celo carinskega boja proti Ogrski preneha ves uvoz lesa na Ogrsko in Hrvasko, da preneha uvoz piva, da vsled tega mora cena hmelja pasti itd. Nam je prav tako postopanje poslancev »na-

rodne stranke», če je prav tudi flosarjem in hmeljarjem, bodo ti sami povedali.

+ **Demisija predsednika tržaškega »Dramatičnega društva«** je torej najnovejša tržaška vest, ki je prišla nepričakovana. Namigavalo se je že dober teden, da v »Delavski organizaciji« nekaj šumi radi tega, ker je »Dramatično društvo« dovolilo tudi članom »Ljudskega odra« znižane vstopnice. Ker je pa predsednik N. D. O. dr. Mandič Josip istodobno tudi predsednik »Dramatičnega društva«, je baje zahteval v seji, da se mora »Ljudskemu odru« to udobnost vzeti in preklicati ta »bene«, katerega naj bi bili deležni edino le člani N. D. O. Temu predlogu se je protivil predsednik dr. Merhar in zahteval zopet, da, ali naj se obema društvoma pusti ta dobroti, ali pa naj se obema odtegne. To in pa še, ker je dr. Merhar tudi glede nekaterih oseb zahteval, da se morajo intencij pokoriti, je razburilo N. D. O., ki je sedaj v Trstu vajena komandirati tudi »navzgor«, to je dalo povod, da je raje odstopil. Omeniti moramo, da ima dr. Merhar za tržaško dramatikoj največ zaslug, da se je povzdignila na tako višino, na kateri se nahaja sedaj. Omenimo le še, da se tržaški »prvaki« niso upali spraviti te zadeve v tak tir, da bi bili angažirali redne, stalne igralce, da bi bili pozvali g. Verovška v Trst, kar bi se bilo lahko že pred leti zgodilo in da so z glavami majali, ko je Merhar prišel s to idejo na dan in jo uresničil. Povedati moramo, da ga je stalo dokaj truda in muke, predno je vse to uredil, da je neumorno delal, med tem ko je njegov »kolega« podpredsednik med tem časom snoval N. D. O. in se ženil. Seveda sedaj pa, ko je vsa v lepem tiru, sedaj pa je treba drugače nastopiti. Mimogrede omenjeno je dr. Mandič tisti predsednik N. D. O., ki pusti, da dobivajo delo v »Narodnem domu« Italijani iz »kraljestva«, da pišejo po stenah izzivajoča besedila in pojejo v veliki dvorani za Slovence sramotilne pesmi. In kdo pa je spravil med tržaške igralce nekega Lešiča, o katerem je sarajevski list pisal čudne reči? Sicer se bomo pa za tržaške razmere še bolj pobrigali.

+ **Značilno postopanje uradne »Laibacher Zeitung«**. Včeraj smo poročali o značilnih izjavah poluradnega »Fremdenblatta« in »Neue Freie Presse« o obstrukcionističnih namenih »Jugoslovanskega kluba«. Uradna »Laibacher Zeitung« je pa korigirala poročilo korespondenčnega urada in ni črtala samo odstavkov, ki so za našo deželo velevažnega pomena, ampak je popolnoma izpustila odstavke o Hribarju. To je naravnost falzificiranje političnega poročila. Tako postopanje v tako velevažni stvari že ni samo značilno, ampak je že nečuvstvo. Pa ne da bi se iz palače kranjske deželne vlade podpirali Hribarjevi obstrukcionistični nameni? Vladni list skoro vsak dan citira dolge odstavke iz »Fremdenblatta« in »Neue Freie Presse« o dogodkih v Kalabriji, Španiji, Ameriki, Afriki itd., a o najaktualnejšem političnem vprašanju naše države ne vidi celih uvodnih člankov v omenjenih listih.

Nov slovenski list. S 1. januarjem bo pričel izhajati v Trstu nov slovenski tednik »Trst«.

Kmečka zveza za postojnski okraj ima jutri shod v Šmihelu pri Košani. Poročali bodo na shodu g. kurat Lenassi o domačih razmerah, g. kaplan Hrovat o političnem položaju in gosp. kurat Abram o »kmečkih zvezah«.

Občina Št. Peter na Krasu je v svoji seji sklenila darovati za »Narodno šolo« v Št. Jakobu na Koroškem 30 K.

+ **Katehet Mavrilij Šarabon.** V tukajšnji bolnišnici je umrl danes jutraj ob 6. po dolgi, hudi bolezni č. g. Mavrilij Šarabon, mestni katehet v Ljubljani. — Rojen je bil v Trzinu dne 10. septembra l. 1850, v mašnika posvečen 21. julija 1874. Nato je bil poslan na vseučilišče v Gradec, da si izpopolni svoje znanje. Ko se je vrnil v domovino, je bil namješčen kot kaplan v Kranjski gori, kjer je služboval devet mesecev; od tod je prišel v Predoslje, kjer je ostal dve leti, dalje v Šmariji, kjer je bil kaplan tri leta; iz Šmarije je bil poklican v Ljubljano za stolnega vikarja in šenklaškega kaplana, v kateri službi je preživel 11 let. V stolnici je bil zlasti priljubljen kot pridigar radi svojih temeljitih in zanimivih krščanskih nauk. Leta 1892. je dobil mesto kateheta za ljubljanske mestne ljudske šole. Kot katehet je živel le svojemu poklicu, z vnujo je deloval kot veroučitelj in bil vsestransko priljubljen pri mladini. Ko je predlanskim radi bolezni v grlu moral nehati s poukom in dobil zaproseni dopust, se je le težko ločil od šole. Vedno je upal, da bo mogel spet sprejeti pouk. Toda bolezen je postajala hujša in se razvila v neozdravljivo bolezen raka v grlu, ki ga je zdaj po hudem trpljenju privedla v smrt. Pogreb bo v nedeljo, 1. decembra ob pol štirih popoldne. N. p. v m.

Osebnosti. Zač. upokojeni župnik Rudolf Gregorič se je nastanil v vasi Lahovče, pošta Komenda. — Imenovan je finančni praktikant g. Vladimir Ogorelec za fin. asistenta v Ljubljani. — Za suplentko na šolo v Košano pride gđ. Matilda Jager.

+ **Šmartinska cerkev.** Opetovana poročila in tarmanje po časopisih o mnogem pomanjkanju notranje oprave v novi župni in dekanijski cerkvi v Šmartnem pri Litiji, zlasti v sobotnem »Slovencu« dne 23. novembra tega leta, da je cerkev prazna (!), vzbujajo pri oddaljenih, cerkev ne poznajočih dobrotnikih, ki so v letih 1895 do 1902 na moje prošnje lepe svote za notranjo opravo meni pošiljali

— sumnjo o moji nepoštenosti, tembolj, ker se o tedanjih notranjih napravah javnosti doslej ni poročalo. Zatorej sem dolžan svojemu dobremu imenu in vsem dotičnim dobrotnikom da javno pribijem: Doposlane svote so se resnično in vestno uporabile za notranjo cerkveno upravo v Šmartnem pri Litiji leta 1900, 1901 in do meseca julija 1902. Oskrbelo in postavilo se je v novo cerkev med drugim: Kameniti veliki oltar sv. Martina šk., kamenita stranska oltarja M. B. in sv. Antona Pad., kamenita obhajilna miza, kamenita propovednica, kameniti krstni kamen, kropilniki; nadalje štiri hrastove, umetno izdelane spovednice, 48 hrastovih klopij v cerkveni ladji in one na obeh oratorijih; v žagredu lepa in veliko hrastova omara in naročilo nove cerkvene in mašne obleke za 4789 K; nadalje dragocena monстранca, trije kelihi; v svetišču lestenci in sedeži za duhovnike; v ladji dvanaest sedmoročnih stenskih kandelabrov, namesto vpogled na veliki oltar ovirajočih lestencev, več svečnikov, dva zvonova, ameriški harmoniji, cerkvena ura in precej podrobnosti, za kar se je v čisto poravnavo računov za notranjo opravo izplačalo brez odlašanja v skupnem znesku 60.785 K 78 h, šestdeset tisoč sedemsto osemdeset in pet kron 78 h kot zbirka prostovoljnih doneskov za božjo čast vnatih, izredno darežljivih šmartinskih župljanov in zgoraj imenovanih dobrotnikov. — Vzdali so se tudi okvirji za križev pot, ki naj bi bil slikan na fresko ali relief, kakor se je izročil pred mojim odhodom g. Brandl nov načrt za nove orglje mil. gosposdu prelato Jos. Smrekarju v presojo. Koliko denarja je o moji oddaji premoženja preostalo za eventualno nabavo te potrebeščine, ve prečastiti knezoškofijski ordinarijat. Nadrobni računi in pobornice so interesentom polnoštevilno na razpolago z višjim dovoljenjem pri meni, navedeni objekti pa na vpogled v novi župni in dekanijski cerkvi v Šmartnem pri Litiji. — Kamnik, dne 28. novembra 1907. — Ivan Lavrenčič, bivši dekan šmartinski.

— **Vsiljivi socialni demokratje.** Iz Zagorja ob Savi se piše: Tu je umrl posestnik in premogar J. Zmrzljak s Sela. Bil je socialni demokrat. Pred smrtjo je sprevidel, kam bi ga znala socialna demokracija pripeljati, in je po božbo prejel zakramente za umirajoč. K pogrebu pa so pridrili rdečkarji večinoma iz Trbovelj z izzivajočimi rdečimi trakovi. Ker je znano, da socialni demokratje, namreč tisti med njimi, ki se res zavedajo, kaj so, tajijo **Boža, zametujejo vero in nasprotujejo cerkvi** ter celo druge s terorizmom odvrčajo od nje, zato pri nas rdeča zastava velja za znak brezvestva. Nič ni pomagalo, da sta jih oče in žena rajnega prosila, naj ne izzivajo. Še celo molitve za mrličem, ko so ga odnesli iz hiše, so hoteli preprediti s posmehom in zabavljanjem. V cerkev seveda protiverskih znakov niso smeli nesti, a odstraniti se le niso hoteli. Bil je naročen »veliki pogreb«. Duhovniki so opravili sveto mašo in molitve v cerkvi. Potem pa je povdarjal gospod župnik, da vsak pameten človek pride vsaj k smrti z resnostjo. On že 32 let pokopava mrliča na raznih krajih, a se mu še ni zgodilo, da bi kdo izzival pri pogrebu. Ker se danes to godi, je jasno, da ne more spremiti mrliča dalje, kakor do cerkvenih vrat. Ker rdečkarji še niso odnehali, se je vršil sprevod na pokopališče brez duhovnika. Šele potem, ko so vsiljivci odšli, je na prošnjo očetaovo šel mrliča pokopat en duhovnik. — Torej tako daleč se hočejo vtikati socialni demokratje v družinske razmere, da celo pri smrti delajo neprilike in tako sorodnikom grenijo spomin na umrlega.

— **Nesreča pri Lienfeldu.** Deželni odbor vojvodine Kranjske nam piše: — Vaš cenjeni list je prijavil v številkah 236 in 255 z dne 12. oktobra, ozirom 5. novembra t. l. notici o veliki nesreči, ki se je pripetila dne 10. oktobra t. l. pri Lienfeldu in pri kateri je utonilo osem oseb. Iz vsebine teh notic se da sklepati, kakor da je okrajno-cestni odbor kočevski kriv te nezgode. Deželni odbor je zagradel uvedel uradne poizvedbe, da dožene resnico o stvari. Na podlagi uradnega pojasnila c. kr. okrajnega glavarstva v Kočevju naznanja deželni odbor uspeh izvršenih poizvedb ter prosi slavno uredništvo, da objavi v prvi prihodnji številki sledeče pojasnilo o nesreči pri Lienfeldu: Nesreča se je pripetila na deželni cesti, ki pelje iz Štalcerjev proti Lienfeldu, na desni strani ceste 19 korakov za mostom čez Rinžo. Na levi strani ceste leži tu svet približno v tistem nivô kakor cestišče in je ta stran označena po telegrafskih drogih. Na desni strani ceste pa svet polagoma pada proti strugi reke Rinže, ne da bi bil obronek pri previdni vožnji za promet nevaren. Most čez Rinžo, ki je bil zgrajen pričetkom prejšnjega stoletja ima dva podrova, po katerih se voda pri veliki povodnji meseca oktobra t. l. ni mogla odteči. Vsled tega je voda preplavila most ter je za mostom na desni strani ceste odtekala v Rinžo, tako da je bil svet v dolžini 80 do 100 korakov preplavljen. Najvišje vodno stanje je znašalo 80 cm. Dosedaj se na tem mestu še ni nobena nesreča pripetila, dasi se povodnji čestokrat ponavljajo. Za časa povodnji meseca oktobra t. l. sta župan lienfeldski in deželni cestar voznikom zabranjevala vožnjo čez preplavljeno cesto in sta res tudi 12 voznikov odvrgnila od dalnje vožnje. Tudi dne 10. oktobra t. l. je hotel deželni cestar zabraniti ponesrečencem vožnjo, toda le dve osebi sta zapustili voz, dočim so drugi cestarju grozili in od voznika silno zahtevali, da jih prepelje čez preplavljeno cesto. — Z ozirom na to cestarju ni drugega preostajalo, nego da je voznika opozoril, naj se pri vožnji drži leve strani ceste, ki je označena s telegrafskimi drogmi, toda tudi ta opozoritev je bila zaman. Voz je krenil proti desni strani ceste, pri tem je en konj padel in se

boj potegnil drugega in tako je nastala katastrofa. Ročni konj je bil nezanesljiv in vodeboječ, vrhuteba pa je bil voznik še vinjen, da ni mogel prav voditi konji, zlasti ker je imel vajete privezane na ročnici voza, kakor je bilo pozneje dognano, ko so voz iz vode dobili. Žal da so bili tudi ponesrečeni vinjeni, kar je nesrečo le pospešilo. Iz tega je razvideti, da so nesrečo v prvi vrsti zakrivali ponesrečenci sami, med njimi pa zlasti voznik. Okrajnocestni odbor kočevski ni prav nič kriv nesreče. Cesta je bila v normalnem stanju in torej nesreče ni povzročilo kako zamenjanje dolžne skrbi za cesto s strani omenjenega okrajnocestnega odbora. — Konečno konstatuje deželni odbor, da načelnik okrajnocestnega odbora kočevskega, župan Loy, nima nobene plače, temveč dobiva le, kakor načelniki, vseh okro.-cestnih odborov na Kranjskem, le povračilo s svojim poslom združenih stroškov po smislu § 39. zakona z dne 28. julija 1889. leta, dež. zak. štev. 17. — Tako je dobil načelnik Loy za leto 1906 za ves svoj posel pri deželnih in okrajnih cestah le znesek 641 K, kar je gotovo zelo malo, če se uvažuje, da ima nadzorovati 68 km. deželnih in 76 km. okrajnih cest. — Trditve, da ima Loy 1200 kron plače in različne dijete, je torej neosnovana. — Deželni odbor kranjski, v Ljubljani, 26. novembra 1907. — Detela m. p.

— **Iz Postojne.** Tifus je v Postojni popolnoma ponehal. Zato se bo tudi sejem dne 3. decembra t. l. vršil ter se cenjeno občinstvo, osobito na Notranjskem, opozarja na današnji razglas postojnskega županstva. — Županstvo občine Postojna.

— **Se hitrejšo vožnjo** nameravajo uvesti na progi Celovec-Jesenice. Poizkusni hitrejši brzovlak je vozil v četrtek na tej progi.

— **Šolska vest.** Imenovana sta za pomožna učitelja na deški šoli v Novem mestu frančiškana Pavel Potočnik in Hubert Marovt.

Izseljevanje iz Amerike. Včeraj je priplul v Hamburg parnik »President Grant« s 3400, danes priplove »Pretoria« s 1500 izseljenci, ki se vračajo iz Amerike.

— **Bik je pobodel** gospodarja Ivana Mavra iz Grobišč, ko ga je hotel krmiti. Za Mavra je malo upanja, da ozdravi.

— **Umrl je** v Komendi nadučitelj g. Mesner. Pogreb je bil danes dopoldne. — Pri Sv. Ivanu v Trstu je umrla vdova pokojnega dež. poslanca gospa Ivanka Vato-vec roj. Ravber.

— **Za župnega upravitelja na Premu** je imenovan harijski kurat M. Škerjanec.

— **Priporočljiva domača tvrdka.** Pri zadnjim poročilu štev. 264 »Slovenca« je bilo pozabljeno omeniti, da je umetna okna nove cerkve v Škocijanu pri Turjaku izdelal gospod Rajko Sušnik umetni steklar v Spodnji Šiški pri Ljubljani, katero trdko cerkvenim predstojništvom za jednaka dela najtopleje priporočam. Jereb župnik.

Štajerske novice.

š **Krvavo dejanje brežiškega policaja.** Iz Brežic poročajo se nam z ozirom na včerajšno brzovavno vest še sledeče podobnosti: J. Urek, posestniški sin iz ugledne rodbine v Globokem pripeljal je na dveh vozeh prodano vino gosp. Šmidu, umirovljenemu poštarju, ki stanuje v znanem »nemškem domu« v Brežicah. Med časom, ko sta Urek in njegov tovariš Ogorevc vino skladala v klet, vkradel je nekdo voznikoma iz voza dva gunja. Umevno je, da sta se mladenca razgrela in jela kričati za tatom seveda ne v posebno izbranih besedah. Naposled sta se vsedla vendar na vozove; ko sta se pripeljala iz dvorišča na ulico, je zakričal eden izmed njih strašne besede, ki jih nežno nemško uho ne more prenesti: »Živijo Slovenci!« Morebiti je zakričal tudi par krepkih za njim. Zdaj je bil ogenj v strehi. Ves besen plane stražar Žerjav z golo sabljo v roki k vozovoma, potegne Ogorevca na tla in mu natakne na roko železno zapestnico. Urek skoči vze preplašen z voza in poprosi stražarja, naj vendar pusti tovariša Ogorevca na miru, saj jih oba pozna celo mesto in prav lahko ju vsakdo ovadi pred sodnijo, če sta se res kaj pregrešila. V tem trenutku sune pa stražar z sabljo proti prsom Urekovim in prizadene mladenču globoko rano, da se je kri vilila kar curkoma. Malo je manjkalo, do ni ponižni mladenič, ki ni v celem svojem življenju nikomur kaj žalega prizadel, zgubil življenja, ko je hotel izprositi za svojega tovariša-prizanašanje. Ranjenca so spravili v bolnišnico; prizadeta rana je božda težka. Ogorevc sam se je pa-le rešil iz železne spone in iz stražarjeve pesti in zbežal je domu. Kaj se je zgodilo z vozovoma in z živino, se zdaj še ne ve. Brežiška policija zasluzila si je novih lahorik. Ali res ni oblasti, ki bi naredila konec človeškemu klanju v Brežicah?

š **Shod zaupnikov »Narodne stranke«** iz celjskega deželnozbornskega volilnega okraja se vrši v Celju v nedeljo, dne 22. decembra.

š **K. S. Z. za Spodnje Štajersko.** Dobili smo še naslednje poročilo: Dne 28. t. m. se je vršil v prostorni dvorani »Narodnega doma« v Ptuj občni zbor S. K. S. Z. Gosp. drž. poslanec dr. Korošec povdarja v svojem pozdravnem govoru veliki, kulturni pomen naših izobraževalnih društev. Iz tajnikovaga

poročila posnamemo, da je »Zveza« pridedila v preteklem letu shode skoraj v vseh dekanijah in zraven teh še 18 drugih shodov; 13 novih društev je pristopilo k »Zvezu«, ki šteje zdaj 33 društev Blagajnik g. Spindler omenja šaljivo, da je blagajna prav suha, tako da bi o njenem stanju poročal lahko tudi jutri — petek; preostanek znaša 142 K 71 vin. O delovanju »Zveze« za prihodnje leto govori obširno in temeljito g. Gomilšak. Vsaka fara imej svoje izobraževalno društvo ali vsaj svojo potovalno knjižnico. Skrbti se naj za društveni dom! Naloga dekanijskih odborov je, pridno revidirati društva v dekaniji in poročati centralnemu odboru o njih stanju. Prirejamo marljivo poudčne shode, za mladeniče ob delavnih žvečer, za mladenke ob nedeljah predpoldne! Skrbimo za skupne dekanijske shode, ki naj bodo velikanška manifestacija katoliške misli. — 60-letni jubilej presvitega cesarja, 50-letnica mašništva sv. Očeta, 50-letnica prikazni lurske Matere božje, ta trojni preslaven jubilej nam daje povoda dovolj, da se zganejo vsa naša društva in pokažejo svetu svoj verski in narodni značaj! Govorilo se je še in nasvetovalo to in ono, n. pr. naj se pridno deluje za strokovno izobrazbo našega kmeta, ustanavljajo telovadnj krožki, naj se skrbi za boljši izvoz domačih pridelkov, za zimsko šolo, za strokovna potovanja v druge dežele, za izboljšek perutinarstva, za povzdigo domačih strokovnih in političnih listov — skratka, ni ga bilo skoraj vprašanja, ki se ne bi vsaj omenilo na tem shodu. In to ni bil strogo znanstveni shod, to je bil v resnici prijateljski sestanek zrelih mož, vnetih za blagor slovenske zemlje! Vsa hvala gosp. drž. poslancu dr. Korošču za prireditve shoda in za vsestranske dobre nasvete. Obširno je delo, ki je bilo načrtano na shodu za prihodnje leto; dal Bog, da ga tudi izvršimo!

š **Prestavljen je č. g. Jožef Erker,** kaplan v Starem trgu, k Sv. Marjeti niže Ptuja. — Razpisana je župnija Sv. Peter v Savinski dolini do dne 3. januarja 1908.

š **Proti draginji živil** se je ustanovil v Gradcu »organizacijski odbor konsumentov«.

š **Samoumož železniškega uradnika.** Pod vlak se je vrgel pri Laškem železniški aspirant Ervin Topolansky. Baje ni imel železniške blagajne v redu. Vlak mu je odtrgal glavo.

š **Nesreča na železnici.** Med postajama Grobelno in Ponikve je stroj tovarnega vlaka zagrabil železniškega delavca Dečmana. Težko ranjenega so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Koroške novice.

k **Vojaški pohod na Velikega Zvonarja.** Od Sv. Krvi se poroča, da namerava 3. bataljon domobranskega pešpolka št. 4 v Celovcu napraviti v svrhu vaje zimski pohod do Sv. Krvi, od tod na vrh Velikega zvonarja in od tam do Kalsa na Tirolskem. Tega drznega pohoda se bodo udeležili tudi gorski vodniki iz Sv. Krvi. Posebno nevarna bo pot iz Velikega zvonarja navzdol do Kals, ker ta pot zahteva celo po leti največje previdnosti.

ŽRTVE AMERIŠKE FINANČNE KRIZE.

Danes se nam poroča iz New Yorka zopet o novem samoumoru vsled ameriške finančne krize. Upravni svetnik raznih newyorških finančnih institutov John Witly je umoril spečo č. svojo ženo, znano lepoticu, in se vrgel potem z 10. nadstropja v globočino, kjer je obležal mrtev.

Ljubljanske novice.

lj **Na Miklavžev večer!** Opozarjamo vse somišljenike in somišljenice, da pohite prihodnji četrtek ob pol 8. uri zvečer v veliko dvorano »Uniona« na sijajen Miklavžev večer, katerega po dogovoru s »Krščansko žensko zvezo« prireja pevsko društvo »Ljubljana«. Vstopnina 60 vin., otroci prosti.

lj **Javno predavanje.** Prihodnji torek točno ob pol osmih zvečer predava v »Slovenski krščansko-socialni zvezi« gosp. Slavko Ravnikar.

lj **Koncert ruskih umetnic Vere in Nadežde Černiljecke** se vrši v Ljubljani v nedeljo dne 8. decembra zvečer ob pol 8. uri v veliki dvorani hotela »Union«.

lj **Podružnica Ljubljana I. avstrijskega društva državnih slug** priredi na podlagi § 2. drž. zak. shod dne 1. grudnia t. l., ob 3. uri popoldan v društvenih prostorih »Grajzer« na Dunajski cesti. Tovariši, vdeležite se obilno! Dnevni red: Delovanje državnega zbora.

lj **Gospod nadinspektor E. Guttman** gre po 40letnem službovanju radi bolezni danes na dopust in stopi potem v pokoj. V Ljubljani biva-voč že 57 let služil je tu 38 let in zadnjih 15 let kot načelnik postaje, katero je vodil z veliko energijo, vztrajnostjo in razumom in si tako pridobil popolno priznanje in zaupanje pa tudi jako velik vpliv pri direkciji. Odlikovan je bil z zlatim križcem s krono, z oficirskim križem italijanske krone in komandernim križem papeževga reda sv. Silvestra in ob drugi priliki z redom rdečega orla. Zastavil je večkrat svojo vplivno besedo osobito za materijalne koristi delavstva in branil z odločnostjo koristi in pravice pridelane mu uradništva in drugega osobja tudi nasproti višjim. Sploh mu gre velika hvala in priznanje, da je ravno on se potegoval za slovensko uradništvo, ki se do tedaj od zgoraj kolikor toliko preziralo, da je direkcija pričela pripoznavati posebno vrednost slovenskega železniškega uradnika. Kot Slovenec domačin

storil je tudi svojo dolžnost in odpravil z bojem kričečo krivico v jezikovnem vprašanju in priboril tudi slovenščini mesto poleg nemščine, ki se je do tedaj edina šopirila kot napis nad raznimi uradi, na objavah in v korespondenci. Za časa potresa bil je med prvimi, ki so prisrkočili na pomoč onim, ki so bili brez strehe. Cela kolonija se je nastanila in postregla dolgo časa v železničnih vozovih. Za prevoz gradbenega materiala po potresu izposloval je za dolgo dobo znižane tarife. Tudi za gradbeni material za novo cerkev sv. Antona na Viču se je po njegovem posredovanju dosegel polovični popust normalnih tarifov. Podpiral je tudi namero uvesti odpravo osebja in prtljage v hotelu »Union« kot modernemu velikemu podjetju v smislu velikomestnih naprav. Mnogo slovenskih mladeničev našlo je potom njega službo — od delavca do uradnika. Tudi gradnja oziroma prezidava sedanjega kolodvora je tesno spojena z njegovo osebo. Pred dvema leti umrla mu blaga mati bila je prava mati ubogih in potrebnih, koje karitativno delo sedaj on kot hvalečni sin na uihem nadaljuje. Njegovo neumorno in vestno delovanje, njegovo ime ostalo bo v prijetnem spominu uslužbenecem in občinstvu. V tej zavesti, po 40letnem službovanju, ki ga je sedaj fizično oslabeledo, da mora zapustiti to odgovornosti polno in zaupno mesto, gre z mirno vestjo v dobro zasluženi pokoj, ker ne samo, kar velevala mu stan, — kar more, to mož je storiti dolžan!», je tudi on storil. Naj bi dolgo in srečno užival v miru ostalo dobo svojega življenja!

Izpremembe na južnem kolodvoru. Prometni inspektorat tržaški je določil za časnega vodjo tukašnje postaje južne železnice na mesto danes na odpust odšle g. višjega nadzornika Guttmanna, gosp. Emeriha Malovrh, dosedanjega skladišnega načelnika, za skladišnega načelnika je imenovan g. Pahor. Na dopust je danes odšel tajnik gosp. Anton Seunig, ki stopi končno v stalni pokoj. Za časnega njegovega namestnika je imenovan gosp. J. Košir.

Ij Neka slabomurna ženska je prišla sinoči v Hradeckega vas v hišo št. 31 v sami spodnji obleki. Ko so jo pripeljali z rešilnim vozom na osrednjo stražnico, je rekla, da je 40-letna Marija Butalova iz Polhovca Gradca, kar pa še ni dognano. Oddali so jo v deželno bolnišnico na opazovalni oddelek.

Odbor »Društva slovenskih katehetov« vabi na mesečni sestanek, ki bo v sredo, dne 4. decembra, ob 5. popoldne v pritličju knezoškofijskega dvorca. Predaval bo prof. Kržič o vprašanju: »Kaj uči in zahteva psihologija z ozirom na hotenje in čustvovanje?« Ker je pri katehetskem sestanku čas in prilika za razgovor o katehetskih zadevah, o raznih stanovskih vprašanjih, zato bi bilo želeli, da bi se gg. katehetje, ki se sestankov ne morejo udeleževati, pismeno oglasili, ako žele morebitnega pojasnila, nasveta ali pomoči. Obratiti se je naravnost na društvo, ali pa do tajnika, kateheta Čadeža, Semeniške ulice 2. D. S. K. šteje točasno 256 članov. Od zadnjega shoda so pristopili vsi duhovniki leskovaške in trebanjske dekanije.

Ij Koncert v »Unionu« vinski kleti. Ljubljanski sekstet na lok svira jutri v nedeljo v vinski kleti »Union«. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop prost.

Ij Umrl je v Spodnji Šiški brivski mojster g. Vladimir Knobloch, star 25 let.

Ij Odlikovanje. Častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje je priznal c. kr. deželni predsednik g. Francu Safran, cerkveniku pri Sv. Jakobu v Ljubljani.

Ij Nova Parmova opereta »Nečak« se bo prvokrat pela na slov. gledališču v Ljubljani prihodnji torek. V opereti nastopi prvič novoangažovani operetni tenor.

Ij Gospa Dragutiničeva zapusti v kratkem Ljubljano, ker se ji je ponudil krasen angagement na Hrvaškem.

Ij Ljubljanski obč. svet ima v ponedeljek ob 5. uri popoldne sejo.

Izpred sodišča.

Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.

Preložena razprava. Na 2. decembra t. l. je bila določena porotna razprava zoper bivšega odgovornega urednika »Slovenca« gospoda Mihaela Moškerca zaradi žaljenja časti. Ker sodišče ni moglo vabila obtožencu, ki je šel na katoliški shod na Dunaj, pravočasno dostaviti, je sodišče razpravo preložilo.

S kamnom ga je ubil. Jakob Černe, 19 let stari tovarniški delavec v Dobrunjah, je znan kot silovit človek. Dne 27. oktobra t. l. je poplaval v Mihotovi gostilni pri Sv. Lenartu. Nahajalo se je tam tudi še več drugih pivcev, med njimi tudi Bezjakov hlapec, gluhomni Janez Žgajnar iz Zadvora. Pred gostilno je v temi Žgajnar nehotel Franceta Cankarja nekoliko zmočil, zato je slednji Žgajnarija nekoliko v stran porinil. Takoj se je oglasil navzoči Černe, češ: »Ta ga že celi dan špila« — ako ravno mu ni Žgajnar ničesar storil. Okoli pol 7. ure zvečer je Žgajnar zapustil Mihotovo gostilno ter šel proti Kovačevi krčmi in cerkvi. Isto pot za njim so šli Černe in njegova tovariša France Zupančič in Jakob Pivk. Pred Kovačevo gostilno sta bili sestrji Franciška in Marija Galič, katero slednjo je Žgajnar, ki je poleg njega stala, nekoliko za ramo prijel. Ravno takrat so prišli preje omenjeni fantje ter so takoj v Žgajnarija skočili. Jeli so ga obkladati z zaušnicami. Konečno se jim je Žgajnar umaknil proti Jagrovi hiši ter pesek pobiral in ga nazaj metal proti nasprotnikom, ki so za njim tiščali. Zupančiča in Pivka so z drževale sestre Galič, Žgajnar je stekel po cesti proti cerkvi, za njim je pa letel Černe.

Kmalu so videli ležati Žgajnarija na cesti in pri njem je stal Černe. Vrgel mu je kamen s tako silo v glavo, da je postal takoj nezavesten in je drugo jutro vsled otrpnjenja možganov, ki je nastopilo vsled preloma lobanjske kosti, umrl. Obdolženec sam priznava, da je prav blizu in sicer iz daljave par korakov zaglal kamen v Žgajnarija, ter pripomi, da je precej počilo, nakar se je Žgajnar takoj nezavesten zgrudil. Da se je Černe svojega dejanja takoj zavedal, sledi iz tega, da je rekel Zupančiču in Mariji Galič naj gresta naprej in naj molčita. Proti Pivku in Franciški Galič je pa pripomnil: »Sedaj sem pa naredil, kar sem naredil«. Kmalu potem je Zupančiču dejal, da se ne bodeta morebiti več videla. Tudi svoji sestričini Ivani Zajc je še tisti večer priznal, da je enega s kamnom po glavi udaril. Žgajnar je bil obsojen v dveletno težko ječo.

Nepošteni pismonoša. Ignacij Tomic, 21 let star, je bil pri poštnem uradu na Jesenicah za pismonošo, sedaj služi kot vojak pri tukajšnjem 17. pešpolku. Dne 11. junija t. l. je administrator tamošnjega poštnege urada ukazal poštnemu slugi Jakobu Sodja, pospraviti klet. Pri tej priliki je ta našel med deskami zavitek svilnatega blaga. Sodja je to načelniku naznanil in takoj se je v njegovi navzočnosti klet natančneje preiskala. V ravno isti luknji, kjer se je nahajal prvi zavitek brez naslova, je bil skrit še drugi zavitek, odposlan od tukašnje tvrčke Anton Krisper ter bil naslovljen na Samuela Mostny v Lincu. V tem zavitku je bilo nekaj parov čevljev v prilični vrednosti 25 K. Nadalje se je našla znamka tvrčke Suttner iz Ljubljane in v bližini te znamke številka oddaje ljubljanskega poštnege urada. Vsebinska te pošiljke je obstajala iz dveh žepnih ur z verižico. Ravno na tej pošti je izginilo tudi še več drugih pošiljatev, kakor zavitek rokavic, ovratnikov in plastonov, namenjen Antonu Trevnu, pelerina za Jurija Kraševica, revolver s patroni za Ivana Kleina, samokres za Antona Klavžarja, pošiljatev svilnatega blaga, svilnate bluze in svilnatega predpasnika za Josipino Langer, blago za eno obleko, naslovljeno na Ignacija Nučiča, pet parov ženskih obuvov za Miho Cimermana, 27 medenih žebeljev, vzorcev za Ano Dolenc, karton za vojaške mape z merilom za 7. lovski bataljon. Skupna škoda znaša 259 K 86 vin. Takoj je bilo jasno, da se gre tu za kaznivajoča dejanja kakega poštnege uslužbenca. Sum se je takoj obrnil na pismonošo Tomica, kateri se že ko izpočetka ni dopadel poštnemu vodni, ter bil pred kratkim zasačen, ko je ravno popravljaj neki razvezan zavitek, kar bi po predpisih imel obdolženec le vprico uradnika storiti. Tomic priznava, da je zavitek z obuvami skril v klet, tajni pa, da bi bil s tem kaj hudega nameraval. Zagovarja se, da je pozabil zavitek na pošti, tako da pošiljatev ni šla pravočasno dalje. Da bi pa tega vodja poštnege urada ne opazil, skril je zavitek v klet z namenom, ga pri prihodnji priložnosti izročiti vlaku. Tomic je imel namreč tudi to opravilo, da je poštne pošiljke pri vlakih sprejemal, oziroma jih naprej oddajal. Skazalo se je, da je ta zagovor popolnoma izmišljen, ker se taki slučaji dostikrat lahko pripetijo in ni imel še noben uslužbenec zaradi tega kake sitnosti, da bi iz boječnosti moral skrivati kake pošiljatev. Pa saj na zavitku tudi ni bilo več vezi, kajti obdolženec jo je bil že odstranil. Če bi bil imel namen, zavitek izročiti prihodnjemu vlaku, tedaj ne bi manjkala vez. Glede svilnatega blaga, kateri je bil tudi skrit v eni in isti luknji, kakor tudi o izginulih drugih pošiljativah neče Tomic ničesar vedeti ter se zagovarja s tem, da so imeli poleg njega vsakokrat tudi drugi uslužbenci službo. Ker so pa okoliščine take, ki jasno govorijo za Tomicovo krivdo in ker je glasom poročila poštnege ravnateljstva glede drugih uslužbencev dognano, da že dalj časa služijo in so popolnoma zanesljivi, se ga je opravičeno njega kot storilca sumničilo. Pri pošiljati naslovljeni na Samuela Mostny ni imel več časa odstraniti poštne znamke, ker se je temu zločinu že 11. junija prišlo na sled ter dal vodja urada takoj zakleniti klet. To zamudo je skušal Tomic popraviti v noči na 13. junija. Ker so bile duri kleti zaklenjene, splezal je čez deske na stranišče uradnikov, iz katerega je prišel čez okno v klet in pri zavitku to popravil, kar je preje zamudil storiti. Drugi dan so se sledi rok v prahu še dobro poznale, ko je splezal čez deske in tudi drugi uslužbenci, ki so imeli to noč službo, so čuli ropot. Tisto noč pa Tomica ni bilo v uradu. Obdolženec izkuša vse vtajiti.

Razne stvari.

Demonstracija pred — pasjim spomenikom. V Londonu je prišlo te dni do hudih nasprotstev med dijaštvom medicinske fakultete in policijskim sodnikom Taylorjem. Antivivisekcionisti so postavili v nekem parku spomenik psu z napisom, da je ta pes prestal dvo-mesečno mučenje v fiziološkem laboratoriju londonske univerze. Dijaki so ponovno poizkušali ta spomenik podreti, pa brez uspeha. Pri nekem takem napadu so bili ustavljeni od policistov in nato od policijskega sodnika kaznovani. Sedaj so pa dijaki priredili pred spomenikom demonstracijo in sežgali pred njim narejenega moža, kateri je predstavljaj dotičnega sodnika.

Plača opernih pevcev nekdanj in sedaj. Skoro vsakega je presenetila vest, da je operni pevec Slezak odklonil ponudbo z največjo gažo, kar jih je bilo dosedaj v Evropi: 70.000 kron in povrh še dopust, med katerim bi si lahko v Ameriki zaslužil veliko tisočakov, ne zadostujejo več prvemu tenoru. Najvišjo gažo v Evropi ima sedaj dvorni pevec v Berlinu, Ernest Kraus, kateremu plačajo za šest mesecev 55.000 K. Kakšen razloček med plača-

mi nekdanj in sedaj! Na dvornem gledališču je imel dosedaj Winkelman največjo plačo 56.000 kron, ta plača se mu je pa po treh letih že znižala. Gregg in Reichmann sta bila z 32.000 kronami zadovoljna, Reichenberg je dobival le 4.000 kron več. Slavni tenoristi prešlega stoletja so se morali zadovoljiti še z manjšo plačo. Ander je dobival 16.000 gld, Beck 12.000 goldinarjev. Tem pevcem pa ni bilo dovoljeno, da so ob prostih večerih gostovali pa drugih gledališčih. Operna pevka Czillag je imela 12.000 gld, in ko ji niso hoteli zvišati plače na 18.000 gld., je zapustila dvorno gledališče. Današnje plače umetnic se pa jako hitro višajo. Ko je prišla gdčna. Kurz na Dunaj, je imela plače 12.000 kron, po desetih letih so ji zvišali na 44.000 kron. Kaj pa je ta znesek proti honorariju 6.250 kron, katerega ji je obljubil ravnatelj Conried za vsak nastop v Ameriki in ravnatelj Conried ji je tudi garantiral prvo leto 80 predstav, za drugo in tretje leto pa ji je obljubil zvišanje honorarja. Skoro enako gažo, kakor gdčna. Kurz na Dunaju, ima gdčna. Ema Destinn v Berlinu. Znatno manjše so pa plače n. pr. na dunajskem ljudskem gledališču. Najvišjo plačo tam ima baritonist Melms v znesku 15.000 kron. Tenoristi dobivajo mesečno plačo od 500 do 700 kron. Kainz ima sedaj največjo plačo na dunajskem dvornem gledališču, namreč 48.000 kron. Enako gažo ima Adalbert Matkowsky v Berlinu. Meixner je imel še pred svojo smrtjo samo 10.000 kron plače in 20 kron honorarja za vsako igro. La Roche, opora dvornega gledališča, je imel po 30. letih samo 6.515 gld. plače. Znana gdčna. Haizinger je imela 5.000 goldinarjev in Charlotte Wolter dobivala je do leta 1882. samo 11.500 gld., ko je umrla, je imela plačo 20.000 gld.

Telefonska in brzojavna poročila.

ZMEŠNJAVE V »ZVEZI JUŽNIH SLOVANOV«.

Dunaj, 30. novembra. V »Zvezi Južnih Slovanov« poka na vseh straneh. Ena struja, ki jo reprezentirajo Mandič, Tresič in Baljak in s katero se bratita Roblek in Ježovnik, hoče nagodbo obstruirati. Ivčević je naravnost za nagodbo, ker uvideva eminentne koristi za Dalmacijo in Hrvaško. Tretja struja, Perič, Prodan in menda tudi Biankini, hoče, da se »Jugoslovanska zveza« po oddaji državno-pravnega protesta iz zbornice odstrani, ko pride nagodba na vrsto in se dotične razprave in glasovanja ne udeležijo ne pro in ne kontra. Spinčić zavzema zmerno stališče. Laginja ni natančno definitiven, Hribar in Ploj delata le skrivno, javno se ne upata, Hribar ne zaradi kranjskih političnih razmer in osebno zaradi bližnjih deželnozbornskih volitev, Ploj pa zato, ker se še vedno ogiba pojasniti afero s pasterko. V predsinocni klubovi seji, ki je dolgo trajala in ki je bila zelo burna, ni prišlo do nobenega zaključka. Predsednik dr. Ivčević je v rezkih besedah protestiral proti temu, da razni člani njegovega kluba podpisujejo obstrukcionistične nujne predloge.

HRIBAR.

Dunaj, 30. nov. »Fremdenblatt« javlja danes, da je Hribar podpisal osem nujnih predlogov v obstrukcionistične namene. Med poslanci se smejo izborni taktični potezi, da je Hribar izvoljen za poročevalca o dalmatinski železnici. Mož, ki hoče obstruirati nagodbo, bo moral priporočati, da se sklene nujnost. V klubu se na Hribarja jeze, drugi poslanci se mu posmehujejo. Kranjska liberalna stranka je s tem možem v parlamentu do kosti osmešena.

SMRTNA KOSA.

Brežice, 30. novembra. Vpokojeni župnik zlatomašnik Jožef Horvat je umrl. Pogreb bo v ponedeljek ob 9. uri dopoldne.

Dunaj, 30. novembra. Član gosposke zbornice grof Haugwitz je umrl, star 69 let.

»KUŠ!«

Dunaj, 30. nov. Ko je pri manifestaciji proti nemškemu nasilstvu proti Poljakom dr. Krek izjavil, da se pridružuje protestu, podanemu po poslancu dr. Kramfu, ga je izkušal motiti poslanec Wolf. Češki agrarec Zazvorka mu zakliče: »Kuš!« in Wolf je utihnil.

NOTRANJJI MINISTER PRI CESARJU.

Dunaj, 30. novembra. Cesar je notranjega ministra Bienenrtha sprejel v daljši avdijenci.

LAŽI O ČRNI GORI.

Trst, 30. nov. Vesti židovskega »Piccola« o mučenju črnogorskih opozicionelnih voditeljev so izmišljotine, izvirajoče iz sovraštva do črnogorske slovanske dinastije.

HRVAŠKI SABOR.

Zagreb, 30. nov. Hrvaški sabor bo sklican na dan 9. decembra. Supilo izjavlja, da je to protipostavno, ker zboruje ogrski državni zbor. Kakor vse kaže, bo sabor razpuščen in razpisane nove volitve.

VELIKA VLOMA.

Budimpešta, 30. novembra. Tu sta bila danes izvršena dva velika vloma. Nekemu finančnemu tajniku so tatovi ukradli dragoce-nosti nad 30.000 gld., pri neki zasebnici pa juvelov velike vrednosti.

GRADIŠČANSKE OBČINSKE VOLITVE.

Gradiška, 30. nov. Za župana v Gradiški je izvoljen Finetti, kateremu je vladni komisar izročil upravo.

SRBSKI DEMENTI.

Belgrad, 30. nov. Vest o aretaciji ministra Teodoroviča je neresnična, istotako vest o izbruhu ministrske krize.

RUSKA DUMA NA DELU.

Peterburg, 30. novembra. V državnem svetu je prebral Stolypin izjavo vlade o njenem načrtu dela, kakoršno je prebral že tudi v dumi. Sprejeta je bila resolucija, ki izjavlja, da so vsi pravi rodoljubi pripravljeni sodelovati z vlado za povzdigo gospodarskega blagostanja.

ZA POLAKE.

Berolin, 30. novembra. Glavna glasila nemškega katoliškega Centra ostro obsojajo izjemne zakone proti Poljakom.

ZA NASIJA.

Palermo, 30. nov. V korist Nasiju name-ravana manifestačna generalna stavka se je čisto ponesrečila.

Promet razpošiljalne trgovine zahteva aparat, o katerega velikosti nima navadni človek niti pojma. Pomisliti je na tisoče in zopet tisoče komadov blaga, ki morajo biti naloženi, da se kupcem pravočasno ugodni. Marsikatero blago ima zopet razne vrste po velikosti, barvi in vzorci. Vsak posamezni komad vsake vrste blaga mora biti posebej numeriran, registriran, pri prodaji fakturiran in izbrisan iz skladiščnih registrov. Numeriranje gre v milijone in tako se lahko predstavljamo, koliko oseb in koliko delavske moči je v tej zalogi potrebno. Razpošiljalna hiša Hanns Konrad uslužbuje zdaj 200 oseb; o njih delu na demo lepe članke v letnikih 1907 in 1908 Konradovega koledarja, katerega dobijo vsi kupci te firme zastoj in poštne prosto.

Premočna odvajila so kakor znano škodljiva. Rabite torej brez motečih postranskih učinkov neopazno milo odvajajoče sredstvo, ki tudi prebavanje ne pušča v nemar, ampak jo pospešuje in jači — namreč dr. Rose balzam za želodec iz lekarnice B. Fragner, c. k. dvorni dobavitelj. Dobiva se tudi po tukaš-njih lekarnah. — Glej inserat.

Kašljajoče osebe opozarjamo na oglas o Thymomel scillae, t. j. preparat, katerega večkrat zdravniki priporočajo.

Dr. Kovács-evo mazilo za roke, ki ga pošilja lekarna pri Mariji Po-nagaj v Budimpešti, 6. okraj, Liszt Ferencz tér 20., je radi svoje nizke cene in izborne kakovosti priporočljivo za ohranjenje lepih mehkih rok. Cena lončka 1 K 20 h.

O ponarejanju. Napredku našega časa sledi korak za korakom rafinirano ponarejanje. V mesto dohajajo ponarejena živila, na deželo pa ponarejeni izdelki. V novejšem času je postalo Schichtovo milo predmet ponarejanja. Schichtovo milo v svoji kakovosti tako izorno nosi vtisnjeno znamko »jelen«. V prometu se je pojavilo milo z najrazličnejšimi živalmi, ki so slične Schichtovemu »jelenu«. Pazite torej pri nakupu ne le na znamko »jelen«, ampak tudi na vtisnjeno ime »Schicht«.

Pozor tamburaši! Izšli so najnovejši ceniki najnovejših skladb za tambure prvih in najboljših skladateljev na tamburraškem polju, kar so gg. Farkaš, Brož, Machač, Tomič, Hruza, Bozoti itd. ter se morajo dobiti franco samo v prvi sisaški tvornici tamburice J. Stjepušin v Sisku.

Vsak bravec našega lista dobi na zahtevno zastoj krasen koledar 1908 ter veliki cenik s 5000 slikami o urah, zlatnini in srebrnini pri znani relni tvrčki Max Böhmel, Dunaj IV. Margaretenstrasse 27. Zadošča dopisnica s popolnim naslovom.

Poslano!

Ker se mojemu sinu **Adolfu Wagenpfell** pred dvema letoma ni posrečilo opustiti trgovine, ker ni dobil kupca za ostalo blago, vseeno pa hoče ostaviti Ljubljano, sem jaz prevzel **vso njegovo zalogo** in bom trgovino popolnoma likvidoval.

Da bom pa čim najmanj blaga moral pre-peljati v svojo celovško trgovino, bom **od danes do 1. februarja 1908** prodajal vse predmete **globoko pod nakupno ceno** in prosim, da se p. n. občinstvo prepriča o izredni nizki ceni.

Tudi **vse novosti**, ki so bile povodom **bliznje božične dobe** naročene pri raznih tovar-narih, se bodo prodale po izredno **nizki ceni**, na kar si usojam še posebej opozarjati.

Vsakomur se torej nudi prilika, da si za **mal denar** nakupi pri nas **soliden, pristen okrasek**, ali pa si preskrbi potrebnih **žile, namiznega orodja in vseh mogočih drugih po-rabnih predmetov pristno srebrnih ali iz kina srebra**.

Proda se tudi trgovinska oprava z blagajno vred.

Slavno p. n. občinstvo vabim najvjud-neje, da čim največ porabi to **redko priliko**, ter bilježim velespoštovanjem

Jurij Wagenpfell, juvelir,
Celovec, Kramergasse 11.

Poslano.

Ker mi je gospod **Jurij Wagenpfell** poveril likvidacijo, si usojam Vas iznova opozoriti na korist, ki Vam jih nudi gorenje pismo in ka-terih se pri tej priliki lahko poslužite, in Vas prosim, da se v lastnem interesu prepričate o **izredni ceni**. Kupiti si morete v resnici le do-bro in solidno blago pod zelo ugodnimi pogoji. Pripominjam, da sprejemem do 1. febru-aria 1908 vsako novo delo, kakor **tudi vsa po-pravila in gravure**, ter bilježim, pričakujoč cenjenih naročil.

velespoštovanjem

Adolf Wagenpfell, juvelir, Ljubljana.

Proti katarom

sopilnih organov, pri nahodu, hripavosti in vratnih oteklinah zdravniško priporočena je 38 13 II.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
alkalična kislina

katera se z vspehom rabi sama ali pomešana z gorkim mlekom.

Ta mloraztapljajoče, osvežujoče in pomirljivo deluje, pospešuje ločitev sleza in se v taci slučajih posebno dobro obnese.

Isvirek: Giesshübl Sauerbrunn.
talez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlevih vurn.
Prospekt sastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
serijskih prodajalnicah in trgovinah s jestvinami in
Zaloga pri Mihel Kastner-ju in Peter Lascnik-u
Jallian. 114 52-5

Da se izognejo prevaram, naj zahtevajo
p. n. konsumentje, da se jim Giesshüblerjeve stek-
lenice odpro ob njih navzočnosti, da morejo opa-
ziti vžig na zamašku.

Slivovko

1902 letnik, razpošilja franko 4 litre za 9 K 60 v.,
6 let staro vinsko žganje 2 litra 5 K 60 v.,
graščinsko oskrbnitvo Golič, p. Konjice Šta-
jarsko. 2498 13-7

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

F. HITI, Pred škofijo 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo. 2401

2655 1-1 **Vabilo**
na

prostovoljno javno dražbo
raznovrstnih kritih in nekritih vozov,
kakor (Breg), Brune, Landauerje,
mesarske in vsake vrste težjih vozov.

Dražba se vrši na dvorišču Gorjupova hiša,
kjer se nahaja dunajska mitnica šte. 31 v
Ljubljani dne 4. grudnia t. l. Začetek
ob 9. uri zjutraj. — Vozovi so solidno
izdelani, ter se mora kupnina takoj plačati.

Po zelo ugodni ceni
se **proda hiša**

v dobrem stanu. V hiši ste dve manjši proda-
jalni, eno večje lepo stanovanje, kakor
tudi dve manjši z vsemi pritliklinami, lepim
vrtom in dvoriščem.

2679 4-1 Naslov pove upravnitstvo našega lista.

Krasna razsvetljava

Angleškem skladišču oblek

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg št. 2.

2680 1-1

V nedeljo 1. in 22. dec. bo
prodajalna odprta.

Panorama Kosmorama

v Ljubljani

Dvorni trg šte. 3,

pod „Narodno kavarno“

Električna razsvetljava.

Rastavljeno od 1. dec do všt. 7. dec.:

Berolin

Prav zanimivo.

Krasne kravate, moderne ovrat-
nike, srajce, boa za dame in
otroke, fine bluze, krila, lepe ka-
pice in čepice, rokavice in
nogavice itd. se dobe

2237 2 najcenejše pri

A. VIVOD-MOZETIČ

Ljubljana, Stari trg 21.

Panorama international

2675 Pod Trančo 2. 1-1

Razstavljeno od nedelje 1. dec.
do všt. sobote 7. decembra:

BOSNA IN
HERCEGOVINA.

2692 Več vagonov

različnega fižola
in lepih namiznih jabolk

se dobi pri Franju Cerar v Stobu, pošta
Domžale. Za dobro blago se jamči, cene
primerne, postrežba točna. Jabolka se po-
šiljajo tudi v poštnih pošiljkih od 5 kg višje.

2691

Bogu Vsemogočnemu je dopadlo danes, 30. t. m., mojega ljublje-
nega brata, prečastitega gospoda

Mavrilija Šarabona
mestnega kateheta

po dolgi, zelo mučni bolezni, večkrat previdenega s svetimi zakramenti,
v 57. letu starosti odpoklicati v boljšo večnost.

Pogreb predragega rankega se bode vršil jutri, v nedeljo, ob
polu 4. uri popoldne iz deželne bolnišnice k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

O tej prebriski izgubi svojega najboljšega brata se usojam ob-
vestiti vse njegove č. gg. duhovne sobrate, prijatelje in znance ter
jim ga priporočam v pobožno molitev.

V Ljubljani, dne 30. novembra 1907.

Marija Dobrin roj. Šarabon
sestra.

Danes zjutraj ob šestih je dolga, mučeniška bolezen končala živ-
ljenje mestnemu katehetu čast. gospodu

Mavriliju Šarabonu.

Blagemu rajnemu večni mir in pokoj!
Pogreb bode jutri, t. j. v nedeljo 1. dec. ob pol 4. uri popoldne.
V Ljubljani, 30. novembra 1907.

2690 1-1 „Društvo slovenskih katehetov“.

Na Javorniku, Gorenjsko, v lepem
kraju, se odda takoj zaradi bolezni

trgovina

z mešanim blagom, oddaljena dve
minuti od kolodvora in tik državne ceste.
Vse v najboljšem stanju. Več pove uprav-
ništvo lista. 2668 1-1

Sodar

dobi takoj stalno službo v tovarni ba
v Podgradu. Plača dnevna in akord
Več se izve v tovarni barv
Dolu pri Ljubljani. 2645 3-1

J. Grobelnik v Ljubljani

prodaja vse manufakturno blago

od ponedeljka 2. decembra do Božiča
po iznenadno znižanih cenah.

Kdor še ni nakupil zimskih potrebščin, dobi
posebno sukno za moška oblačila
in damsko blago zadnje novosti,
Radi prevelike zaloge po brezkonkurenčnih cenah.
Po resnično priložnostnih cenah priporočam tudi
praktična božična darila, kakor
preproge, zagrinjala, garniture,
angleške plede, krasne šerpe in rute,
odeje volnene in štepene, belo blago
(platno, Schrollovi šifoni). Namizno perilo
in robci.

Nihče naj ne zamudi res ugodne prilike!

Za Miklavža!

priporočamo svojo veliko, najbolje izbrano zalogo:

knjig s podobami vsake vrste.
knjig z basnimi,
pripovedk za dečke in deklice,
mladinskih spisov za dečke in deklice,
koledarjev za leto 1908,
podob, gravur, barvotiska itd. v naj-
finejši izpeljavi,
globuse vseh velikosti in cen,
muzikalij vsake vrste,
knjig za darila za odrasle v elegantni, naj-
finejši opremi razn. cen.

2676 4-1

— Cenke zastonj in franko. —

Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg

knjigarna, trgovina umetnin in muzikalij
Ljubljana, Kongresni trg šte. 2.

• Delniška družba „**ZDRUŽENIH PIVOVAREN**“ Žalec in Laško

== priporoča svoje **izborno pivo**. — Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). ==

Zaloga Spodnja Siška (telefon št. 187).

— Pošiljave na dom sprejema restavracija „**Narodnega Doma**“ g. Kržišnik (Telefon št. 82.) —

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja dni **6** dni
izvrstna prilika za potovanje je in ostane
z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki
„**Amerika**“ 24.000 ton
„**Kaiserin Augusta-Victoria**“ 25.000 ton
toraj še enkrat večji
kakor do sedaj veliki parniki z 8-12.000 tonami
Pojasnila daje zastopnik: **Fr. Seunig,**
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

RAZGLAS.

Razpisuje se služba

občinskega tajnika

mestne občine Kranjske z mesečno plačo 160 K.

Službo je nastopiti 1. januarja 1908. — Prosilci popolnoma zmožni slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi vložijo naj svoje z dokazi usposobljenosti in spričevali dosedanjega službovanja opremljene prošnje

do dne 15. decembra t. l.

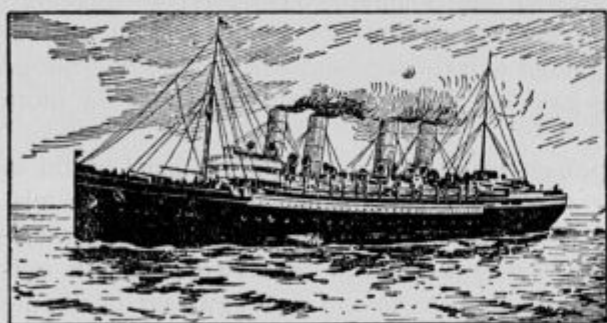
pri podpisnem županstvu.

Mestno županstvo v Kranju,

dne 12. novembra 1907.

2579 3-3

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastveno koncesijoni-
rana potovalna pisarna

za

Ameriko

v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 41

71 52-49

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Razglas.

Mestno županstvo v Rudolfovem razpisuje

službo občinskega tajnika

z letno plačo 1800 K ter tremi petletnicami po 200 K. — Po zadovoljivem enoletnem začasnem službovanju se potrdi tajnik stalno v službi.

Službo bo nastopiti najkasneje 1. januarja 1908.

Slovenskemu in nemškemu jeziku v govoru in pisavi popolnoma zmožni prosilci naj vložijo svoje z dokazi usposobljenosti in spričevali dosedanjega službovanja opremljene prošnje

do 15. decembra letos

podpisnemu županstvu

V Rudolfovem, dne 21. novembra 1907.

S. pl. Sladovič,
mestni župan.

Podružnice:

Praga s menjalnicami: Oraben 35, Mala strana, Most, ulica 17, Radon, Brno, Opatka Lipa, Opatka Kamnec, Moravski Kumburg, Múding, Novi Jidín, Pízen, Svítava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, II. Taborsgasse 4, III. Ungargasse 77 (vegal Rennweg), III. Lönwengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 19, V. Schönbrunnstrasse 99 a, VI. Gumpendorferstr. 32, VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, X. Favoritenstrasse 99, XVIII. Währingerstrasse 93, XIX. Döblinger Hauptstr. 15, XIX. Hauptstrasse 23

Menjalnična delniška družba 45 150-147

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Akcijski kapital K 20.000.000. Rezervni sklad K 3.500.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državni papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

izrebranih zastavnih in obligacij, srečk in kuponov.

Ustanovljeno 1857.

Garniture preprog

2633 za le 6-6

gold. 2-60 garnitura

obstoječa iz 2 vel. postelj, preprog in 1 velike namizne preproge iz prakt. marog. in lepo barvanega desina, rudeče ali olivne, prodaja sedaj po tej izredno nizki ceni

trgov. preprog **Orendi, Dunaj I.,** Lugeck 2.

Bogato ilustrirani krasni ceniki na zahtevo zastoj in franko.

Leposlovni mesečnik

„Dom in Svet“

stane za celo leto 9 K. — Naroča se v Ljubljani.

Osební kredit za uradnike, učitelje itd. Samostojni konzorcij za hranilnico in predjeme uradniš. društva dajejo po najzmernejših pogojih tudi proti daljšim odplačilom posojila na osebni kredit. Potovanci izključno naslovi konzorcijev se poveljo brezpl. pri osrednjem vodstvu uradn. društva, Dunaj, Wipplingerstrasse 25. 2438 1

Išče se za trgovino v Ljubljani

kontorist

kateri je več slovenskega in nemškega jezika, prednost imajo tisti, kateri znajo tudi laško v besedi in lepi pisavi.

Služba je stalna, plača po dogovoru. Lastnoročno pisane ponudbe naj se pošiljajo pod šifro „Glas“ do 7. decembra 1907 na glavno pošto Ljubljana, poste restante. 2674 1-1

Sloviša, moderno urejena tovarna

259 15

G. SKRBIC

Zagreb, Ilica 40

priporoča svoje obče poznate solidne in cene **žaluzije,** lesene in platnene **rolete,** lesene in železne **zastave,** in izložbe in prodajalne, ter prosi naj slavno p. n. občinstvo obrača vedno večjo pozornost na to solidno tovarno

Ceniki in proračuni na zahtevo zastoj.

Prijazno 2660 2-2

souterain - stanovanje,

obstoječe iz ene sobe, predsobe, oziroma pritliklin, se **oddá** za svečanov termin.

Pojasnila: **Resljeva cesta št. 24, I. nadstropje.**

Sodi.

Več vrst **sodov** ima **naprodaj A. REPIČ,** sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2319

Razglas.

Naznanja se, da se bo sejem za živino in blago v Postojni dne 3. decembra t. l. vršil.

Županstvo Postojna, dne 29. novembra 1907.

Župan: **G. Pikel.**

Paramente

je mogoče kupiti po ceni in ugodno le direktno pri firmi 0-0

Josip Neškudla

protokolirana veletrgovina in tovarna v **Olomucu** (Kraljestvo Češko.)

Priporoča po zelo nizkih cenah bogato vezene paramente v vseh barvah in slogih: **kazule, pluvijale, dalmatike, veta, nobesa, bandera, zastave, preproge, pregrinjale, albe, rokete** itd. pod jamstvom trdnosti; nadalje v lastnih delavnicah narejene **kelihe, oltorije, monstrance, svečnike, lestence** itd. a krasno opravo strogo po cerkvenih predpisih.

Navodila zavoda.

Podpisani zavod nima nobenega zastopnika, ki bi podražil solidno blago za 20% t. j. za petino prvotne cene; radi tega se dobe predmeti potom direktnega naročila v Olomucu ceneje, kakor jih ponujajo v svojih cenikih konkurenčne češke in nemške firme.

Ilustrirani ceniki zastoj in franko.

Plačilni pogoji ugodni.

Paramenti se pošiljajo na ogled franko.

AUSTRO-AMERICANA

TRIESTE NEW-YORK

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na **Simona Smetetxa** v Ljubljani Kolodvorske ulice 20. Vrhovna Pojasnila dajo se brezplačno

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Izgubil se je 3664 2-2

pes - bernhardinec

z belo-rujavimi lisami. Odda naj se proti nagradi pri **Jos. Bergmann-u,** Poljanska cesta 83, Ljubljana.

Velika priložnostna prodaja

v Angleškem skladišču oblek Ljubljana, Mestni trg 5

radi izredno velike zaloge **konfekcije** za dame, gospode, deklice in dečke.

Vsi predmeti se prodajo za vsako ceno.

2638 12-5 **O. Bernatovič.**

!!! Za Miklavža !!!

Velika izbira

daril za Miklavža

kakor tudi raznih

predmetov za okrašenje božičnih drevesc

finega domačega in tvorniškega izdelka.

Nadalje se priporočam slav. p. n. občinstvu za naročila raznih **najfinejših tort** in **vsakovrstnega okusnega peciva.** — V zalogi imam različnih **desertnih** in **čokoladnih bonbonov** ter postrežam tudi s **finimi desertnimi vini** in **raznimi likerji.**

Fini turinski pelinkovec.

Vsak dan sveže **medeno, orehove** in **rozinove potice, šartelj, pince** in **drugo pecivo,** v pekarni pa fin **domač ržen kruh.**

V kavarni

vsak čas črna in fina bela kava ter izboren čaj.

JAK. ZALAZNIK

:: :: slaščičarna, kavarna in pekarija. :: ::

== Stari trg šte. 21. ==

Slavnemu p. n. občinstvu si usojam najvljudneje naznaniti, da prodajam odslej svoje priznane izborni 2542 3-3

gorenjsko sukno

vsako sredo ter soboto vse druge dni pa na **Vodnikovem trgu** na **Poljanskem nasipu šte. 8** in ne več na **Marijinem trgu.** Velepospovanjem

JOSIP REICH, tovarnar v Ljubljani.

2654 Kompletne 1-1

Miklavževa obleka

skoro nova, je **naprodaj** po prav nizki ceni. Več se izve v **Gradišču št. 13.**

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.

Najkoristnejša

Miklavževa in božična

darila so pač dobre knjige. Ker smo knjigarno zelo povečali in zalogo v vsakem obziru bogato spopolnili, upamo, da bomo vsakemu lahko vstregli z najboljšimi spisi. Zaloga slovenskega slovstva je popolna; zaloga nemških in drugih knjig je pa tako izbrana in mnogoštevilna, da mora odgovarjati za vse potrebe.

Za Miklavža je na razpolago najlepša izbira knjig s slikami nežni in tudi bolj odrasli mladini za zabavo in nazorni nauk. Glede nemških mladinskih spisov smo se v prvi vrsti ravnali po ocenah zelo skrbno sestavljenega in zanesljivega imenika, katerega je izdalo **društvo katoliških učiteljev za Avstrijo na Dunaju** pod naslovom: „Wegweiser durch die Jugendschriftenliteratur. Eine Beurteilung von mehr als 5000 Jugendschriften“. Na podlagi takih ocen smo zbrali za darila same najbolj priporočljive knjige vseh strok. Poleg najboljših mladinskih spisov imamo tudi **za odrasle vseh stanov** jako izbrano in zelo popolno zalogo priporočljivih knjig leposlovne in znanstvene vsebine. 2654 5-3

Razpis dobave.

Za

ново Elizabetno bolnico v Rudolfovem,

katera se otvori začetkom septembra 1908, se razpisuje **dobava notranje opreme.** Seznam predmetov in pogojev dobe interesentje pri načelniku zdravstvenega okrožja v Rudolfovem.

Rok za ponudbe: 31 dec. 1907. Predaja blaga: 31. avg. 1908.

Zdravstveno okrožje Rudolfovo.

Podružnica v Spljetu.

Delniška glavnica: K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

priporoča k žrebanju 1. decembra

promese

na državne srečke 1. 1864 cele . . . à K 20.— glavni dobiček polovice à K 11.— K 300.000.—

Obreštuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2%, vloge na tekoči račun proti 30dnevni odpovedi po 5%.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond: K 200.000.

Herbabny-jev podfosfornokisli apneno-železni sirup.

Ta je že 38 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen. Izorno sredstvo za tvoritev krvi in kosti. Odstranjuje sluz, pomirjuje kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev.

Cena steklenici K 2-50, po pošti 40 vin. več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatelj: **Dr. Hellmann-ova lekarna „zur Barmherzigkeit“, DUNAJ, VII., Kaiserstr. 73-75.**

V zalogi je nadalje pri gosp. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Brežah, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, Št. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikovcu in Volčperku.

Zaloga skoro v vseh lekarnah.

Herbabny-jev okrepljeni Sarsaparilla - sirup.

Je že 33 let uveden in najboljše preizkušen. — Izvrstno odvajalno sredstvo. — Odstranjuje zaprtje in njega zle posledice. — Pospešuje odvajanje in čisti kri.

Cena steklenici K 1 70, po pošti 40 vin. več za zavitek.

2649 a

Zastonj

zahtevajte moj ilustrirani cenik o urah, zlatnini, srebrnini itd. 2554 6

Drag. Heger

urar, juvelir in graver.
Osiek I. Kapucinska ul. 4, (Slavon.)

Večnadstropna hiša v Idriji

na glavnem trgu, s prostim dohodom od vseh strani, za veliko konkurenčno trgovino posebno pripravna, se prosto voljno proda.

Več pismeno pod: **M. G., Celje, poštni predal št. 61.** 2657 2-2

Najboljše božično darilo
6 kom. rjuh
najfin., brez šiva, 150 cm
šir., 200 cm dolg: **K 14-50.**
Tkalinca za plažo in bombazejnu
Bratje Krejcar,
Dobruška, Četko.
Vzorci platn in bom-
bazejn franco.
Tudi volneno
obleke.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Dr. Kovacs-ovo mazilo za roke.

V rabi nedosežno, povzročuje nežnost in belino rok v 3 dneh. — **Lonček I K 20 v.**

„International“ odstranj. mahu

naglo in gotovo odstrani nepotrebne kocine v obrazu in po rokah. — **Steklenica 6 K.**
Razpošilja po povzetju lekarna pri **Mariji Pomagaj, Budapest Liszt Ferencz-tér 20.** 2307 18-1

Luigi Bianchi

Ljubljana, Rimska cesta 16

prodaja, popravlja in vglasuje glasovirje, pianine, harmonije ter orgle.

Prevzema tudi popravila izvan mesta. 2524 3-2

Cene zmerne.
Delo solidno.
Prodaja na obroke.
Zamenjava.
Poprava vseh glasb l.

Zaščitna znamka „Sidro“
Liniment Capsici com.
Nadomestek za
Sidro-Pain-Expeller
je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoče in odvodno mazilo pri prehladu in vseh boleznih. Pri nakupovanju tega povod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v škatljah s našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel originalni izdelek.

Richterjeva lekarna
pri „zlatem levu“ v Pragi
Elisabethgasse šte. 5 nova.
Dnevno razpošiljanje.
2265 (40-1)

Kašelj!

2360 Kdor 24-6
ljubi svoje zdravje, ga odstrani. **5345** not. potr. spricev. dokazuje o izbornem učinku

— Kaiser-jevih — karamel za prsa

a tremi folkami.
Zdravniško preizkušene in priporočene proti kašlju, hripavosti kataru, slezi, kataru v grlu, oslovskem in dušljivem kašlju.
Zavoj 20 in 40 vin., škatljica 80 vin. dobivajo se v Ljubljani: Lekarna pri „Orlu“ pri želez. mestu, deželna lekarna pri „Mariji Pomagaj“, E. Leustek; Ubal pl. Trnkoszy, Jos. Mayer, Ivan Gjurčič v Metliki, Karol Andrijačič v Novem mestu in Karol Šavnik v Kranju.

Ne kupite nobene ure
predno niste čitali moj cenik. — Dobite:
Nikel-Roskopf ure K 3-
Srebrne Roskopf-ure 6-
Z dvojnimi mantelnimi 8-
S 3 srebrnimi mantelnimi 10-
plošne jeklene ure 7-
Prava „Omega“ 12-
Srebrne pancar-veržice 17-
Ikararne zlate ure 15-
Ikararne zlate veržice 20-
Ikararne zlate prsni 14-
Ure na nihalo 70 cm 7-
S stolpnim zvoncem 12-
Z muziko 5-
Ure-kukavice 5-
Ure za kuhinjo, 8 dni dožee 6-
Budilnice z 1 zvoncem 14-
Z dvojnimi zvoncem 3-
S čerfenco, ki se svetli 3-20
Bud s stolp zvon in „Schlagwerk“ 0-
3 leta pisemne garancije. — Denar nazaj, ako ne dopade.
Pošlje po povzetju **zaloga ur in blaga iz zlata**
Max Böhnle, Dunaj IV. Margaretenstr. 27.
Izpolni ko zapriležen strokovnjak n ocenjevalec
Zahtevajte cenik s 5000 podobami zastonj in franko.

Steckenpferd- lilijskomlečno milo

Bergmanna & Co. Draždani in Tečn n L.
je in ostane glasom vsak dan došlih pri-
znalnic naj uspešnejše vseh medicinal-
nih mil proti mazuljem kakor tudi v dosego
in ohranitev nežne, mehke kože in rožnate
polti. — Dobiva se po 80 vin. komad v vseh
lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah
mila in brivnicah. 434 50 35

Postavno zavarovano. Vsako ponarejanje kaznivu

Edino pristen je
Thierryjev balzam
z zeleno znamko „redovnica“.
Cena 12 majhnih ali 6 dvojnih stek-
lenic ali 1 velika specialna steklenica
s patent. zamaškom K 5- franko.
Thierryjevo centilijjsko mazilo
proti vsem se tako starim rannam, vnet-
jem, ranitvam, abscesom in oteklinam
vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3-80
se pošlje le proti povzetju ali denar
naprej. — Obe domači sredstvi sta
povod znani in slovita kot najboljši.
Naročila se naslavljaajo na:
Lekarnar A Thierry v Pregradu
pri Rogaški Slatini.
Brošura s tisoč originalnih pisem gra-
tis in franko. V zalogi v skoro vseh
večjih lekarnah in medicinskih
drogerijah. 88 52-

Kdor želi kupiti

najfinejše sielpeluche in različne
kožuhovinašte jopice, kakor tudi
večerne plašče s kimono-rokavi,
2652 naj si kupi sedaj za 3-3

polovično ceno

v Angleškem skladišču oblek
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

je nelepa in nadležna
Vedno = DEBELOST = Vedno
English Breakfast Tea sveži iz-
redno zdrav in prijetno diši.
Edino pristen z ljubjevo prevezo iz
Einhorn-lekarnar v Welsu
1 zavoj 3 K, dvojni zavoj 5 K 50 v, poskušnja
1 K 50 v, pošto posebej. 2062 11

Tomaž Mežik

— masér —
Sp. Šiška, Celovška cesta 117

se priporoča zdravnikom in bolni-
kom za **masiranje** doma in
izven doma. 2355 3-3

Božič 1907.

New-York in London nista priznala niti evrop-
ski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena,
oddati svojo zalogo zgolj proti majhnemu pla-
čilu delavnih moči Pooblaščen sem izvršiti ta nalog.
Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti
temu, da se mi povrne
gld. 6-90 in sicer:

- 6 komadov najfinjših namiznih nožev s pristno angleško ktnjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega komada.
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 k. m. amer. pat. srebrnih kavlnih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalica za mleko;
- 1 kom. ang. Viktorja čašic za podklado;
- 2 kom. elektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfin. spalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo gld. 6-90.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gld. 40
ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni
gld. 6-90. Američansko pat. srebro je znano, je
skoz in skozi bela kovina, ki obdrži bojo srebra
25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz da
leta inserat ne temelji na nikakršni slepariji,
zavzemem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi
bilo blago všeč, povrniti brez adržka znesek in naj
nikdor ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to
krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot pre-
krasno

božično in novoletno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v

A. HIRSCHBERG-a

ekspozitni hiši amer. pat. srebrnega blaga
na Dunaji II., Rembrandtstr. 19 S. L.
Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti pov-
zetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zvraten natisneno vrst-
veno znamko (zdrava kovina)

Izveč iz pohvalnih pisem:

Bil sem s pošiljateljv krasne garniture jako za-
dovoljen. Ljubljana.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako ko-
ristna, prosim, da mi pošljete še jedno

St. Pavel pri Preboldu.

Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen.

Mihail Kovačević, ravnatelj pomožn. uradov dež. pri vladi

v Sarajevu. Sarajevo, 22 oktobra 1904.

V najem se odda

na Viru št. 3. pri Domžalah

hiša,

ki je pripravna za **gostilniško obrt**
in za **trgovino**. — Več se izve istotam
ali pa pri **FR. STUPICA, trgovcu v**
Ljubljani, Mar. Terezije cesta I.
244 6

Parna žaga Deghenghi v Ljubljani

kupuje proti gotovini

hrastove dile

1 laško colo debele in od 5 col
naprej široke, ter plačuje iste **po**
14 vinarjev 1 laško colo, po-
stavljene franko Ljubljana državni
kolodvor Šiška. 2157

Kupuje tudi hrastove
hlode in frize.

300 vinskih sodov

po 300, 400 in 700 litrov iz hrasto-
vega lesa, prav dobro vzdržanih,
oddaja po prav nizkih cenah

tvrdka **M. Rosner & drug**
Ljubljana.
2351 (6-16)

Umetnijski zavod
za slikanje na steklo
B. SKARDA v Brnu.
Izdružje zlasti:
cerkvena okna
različne izvršitve.
Ceniki in strokovni
svet brezplačno.
8krat odlikovan s prvimi darili

Zahtevajte brezplačno določil atev mojega illut.
cenika z nad 1000 slikami. —
Jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vzame
nazaj za popolni znesek.

Slika 1/2 nav. velikosti. 611 36

- St. 365 srebrna dam-
ska remont. gl 3-50
- St. 322 srebrna moška
remont. 3-50
- St. 337 srebrna s sidro
15 kamnov 5-
dvojni plašč 6-50
- St. 341, srebrna s sidro
dvojni plašč 15 kam-
nov, posebno
močna 7-9-50

Anton Kiffmann,
največja tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine.
Izvoz v vse dežele. **Maribor L5., stajersko.**

Izvolite pisati po vzorce!

Barhenti

in flanele modernih vzorcev, platno,
damasti, namizni prtji, brisače, srajce,
kakor tudi vse platneno in bombaže-
vinasto blago, modno blago za obleko
za dame in gospode, zajamčeno dobro,
2082 priporoča 13-6

V. J. Havliček
izvozna tvrdka lanenega in modnega
blaga v **Podébradech.**

Predstave se vršijo
v delavnikih od 5.
do 9. ure popoldne,
ob nedeljah in praz-
nikih od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3.
do 9. ure popoldne.

Kinematograf EDISON

:: Dunajska cesta nasproti kavarne „Europa“. ::

Danes v nedeljo nov spored.

Vsak četrtek in
soboto od 3. do
6. ure popoldne
predstava za
dijake po zni-
žani ceni. ::

Szantnerjevi črevlji edini v kakovosti, lepi obliki in fini izvršitvi!

Največja zaloga **Zimskih črevljev** za gospode, gospe in otroke.
Dokolenic (kamašen) za lovce in gozdarje.
Črevljev za dom v izvrstnih oblikah po zmernih cenah.
Moški čevlji od K 8.— naprej. **Ženski čevlji**, nizki, od K 4-80 naprej. **Ženski čevlji**, visoki, od K 8-50 naprej.
Trgovci dobijo primeren popust.

Prva in največja zaloga črevljev na Kranjskem
= F. SZANTNER =
 Ljubljana, Šelenburgove ulice 4, Ljubljana.
 Ceniki zastoj in poštne prosto. Zunanja naročila proti povzetju.

Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke,
 cilindre in čepice
 v najnovejših faconah in v velikih izberah
 priporoca 112 52-28
Ivan Soklič.

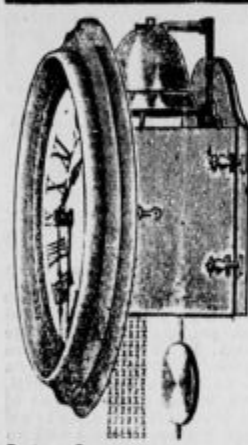
Pod trančo št. 2. Postala nika. Šelenske.

Najnovejša budilnica (Wecker)

s solnim zvenenjem z bitjem K 6.—

Prva kvaliteta z masivnim kolesjem, bje ure in pol ure, zbudi z glasnim stolpovim zvenenjem, lipo polirano okroglo leseno okvirje, bela cimerica iz stekla 10 cm v premeru, samo K 6.—, lita s cimerico, sveti ponoči, K 7.—, — 4 leta pisane garancije. Kar ne dopade, se dobi denar nazaj. Pošlje po povzetju.

Max Böhm, Duvai
 IV Margaretenstrasse 27
 Zadržajte moj cenik - 5000 prodajam zastoj in franko.

246 10

Suhih gob

le prve vrste, kupimo približno 50 metrskih centov. Ponudbe naj se pošiljajo z navedeno ceno in vzorci na udani naslov:

Vydrova tovarna hranil,
 Praga VIII.

2631 3-3

KAŠLJUJOČIM
 otrokom in odraslim osebam
 pripisujejo zdravniki zelo uspešno
THYMOMEL SCILLAE

kot sredstvo, ki odtrga sluz, jo odvaja, ki blaži in potolažuje krčeviti kašelj in ki odstranjuje dihalne težave. Stotine zdravnikov so se že imenitno izrekli o hitrem učinkovanju tega sredstva. Thymomel scillae, pri oslovskem kašlju in pri drugih vrstah kašlja.

Vprašajte, prosimo zdravnika!

1 steklenica 2-20 K. Po pošti franko proti pošiljavi 2-90 K; 3 steklenice pri pošiljavi 7 K. 10 steklenic pri pošiljavi 20 K.

Izdelovanje in glavna zaloga

lekarna B. FRAGNER-Ja
 2430 c. kr. dvorn. zalagatelja 24-1
 Praga III., št. 203

Dobiva se skoraj v vseh lekarnah.

Pozor na ime sredstva,
 izdelovatelja in na varstveno znamko.

Ivan Demšar
 podkovski kovač in izdelovatelj vozov v Ljubljani
 : : Marije Terezije cesta št. 6 : :
 priporoča svojo veliko zalogo **VOZOV** kritih in nekritih, lično in trpežno izdelanih, po jako nizki ceni.
 Sprejme se v pouk tudi več učencev.

Globin je najboljše in najfinejše čistilo za čevlje.
 Dobi se povsod. 529 12

Registriran vzorec. Bajna iluzija! Oblastveno varovano.

1974 Najlepši kras božičnega drevesca 15-1

ki bi ga ne smela pogrešati nobena krščanska družina, je moje izboljšano **briljantno angel zvonilo za božično drevo št. 1** popolnoma iz kovine s 6 poslač. angelci 30 cm vis. Garantira se za funkcionalnost.

Pritrdi se lahko takoj na največje ali najmanjše drevo s preprostim nasajenjem. Postavljeno na mizo se rabi lahko tudi za namizno zvonilo. Postavljeno na toplo po funkcionalnosti tudi brez prižganih sveč.

Gorki zrak treh prižganih sveč vrti gonilno kolo, nanje pritrjeni izboljšani jekleni bečki pa udarjajo na troje zvoncev in blago-zvončno, srebrnočisto zvonjenje zadoni, mlado in staro predstavljajoč v božično blaženost. Kos stane s kartonom in navodilom vred K 150.

Št. 2. Ravnotisto angelsko zvonilo za božično drevesce, izvršeno v elegantno in posebno fino ponikljano, s sukanimi stebrički za zvonce in tremi prekrasno žarčimi srebr. lametastimi rožami, ki potem, ko so prižgane sveče, prekrasno odsevajo, kos s kart. in navod. vred K 2—

3 kosi . . . K 5-50 9 kosov . . . K 15-50
 4 . . . 7-25 12 . . . 20-25
 6 kosov . . . 10-50 24 . . . 39-50
 36 kosov . . . K 57-50
 50 . . . 77-50
 100 . . . 150-—

Najnovejši

stekl. nakit za božično drevesce

12 kos. sortiranih, skrbno zaviti v kartonu, po velikosti in izvršitvi po K —40, —60, —70, —80, 1—, 1-20, 1-50, 2—, 6 kos. kartonu, po velikosti in izvršitvi po K —75, —90, 1—, 1-20. Lametast. angelski lasci, srebrni ali zlati, kuvert K —10, šica za orehe 100 kosov K —20, verižice iz steklenih kroglic, 1 in pol do 2 metra dolge, po velikosti kroglic K —90, —95, 1-20, 1-40. Srečice 34 kosov v kartonu K —50, večje 15 kosov v kartonu K —58, drnjaci za sveče, tucat K —50.

Prosimo zahtevajte katalog.

Božična nagrada.

Vsak p. n. kupec, ki od 1. sept. do 30. nov. pisмено nasenkrat naroči za božično nagrado alarmno budilko št. 4343 s po noči svetlečim se Zamenja dovoljena ali denar nazaj, torej brez rizika!

Pošilja se po povzetju ali denar naprej. Najpripravnije se naroči na odrezku pošte nakaznice. Neobhodno je potrebno, da se pri naročitvi opomni, ali naj se pošlje blago po povzetju ali če je denar odpisan po nakaznici. Tudi je v korist vsakemu naročitelju, da naroči, čim le mogoče, blago že pred 15. decembrom, ker pošta po 15. decembru zaradi hudega navela ne more dostavljati tako hitro, kakor ob navadnem času. Nasiljavljajte naročbe zatorej pravočasno na naslov:

tvornica ur v Mostu

JAN KONRAD

ces. in kralj. dvorni dobavitelj v Mostu
 št. 1940 na Češkem

Zahtevajte moj najnovejši glavni katalog s 3000 slikami, ki vam ga takoj pošijem zastoj in poštne prosto.

pristna Roskopf patentna remontoirka na sidro švicarskega zistema z masivnim solidn. švicarskim kolesjem na sidro in zaščito za gonilno vzmet, pristno nikljasto okrovje z varstveno plombo in šarnirskim pokrovom, ovaln. robom, 36 uridolca (ne gre samo 12 ur), okrašen in pozlačeni kazalci, najnatančnejše reguliranje in 3 letni garancijski list, kom. 5 K, 3 kom. 14 K. S sekundnim kazalcem 6 K, 3 kosi 17 K.

Bogata izbira v mojem glavni katalogu.

Št. 7223. Denarnica iz enega kosa, svetlorjava, safian mnogo prostora za drobiž, 4 predeli, notranja zapora na vzmet, nikeljasta zunanja zapora 9 cm dolgoti, 6 cm širokosti K 150.

Št. 7202. Cena dobra denarnica iz enega kosa, modrega, gladkega usnja ragnena, la zaklopi iz govedine, 4 predeli in vizitje, 3 zapora, 9 cm dol. 6 cm šir. K 135.

Boljšje denarnice po K 1-85, 2-10, 2-80, 3-10, 3-50, 3-80, 4-20 in višje

Rano
 vsake vrste se morajo skrbno varovati pred vsako nesnago,
 ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana razvije v zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Že 40 let se je izkazalo mešano vlačno maslo, tako imenovano **prafko domače maslo** kot zanesljivo sredstvo za obzvo. To vdrjuje rane čiste, obvaruje isto, olajšuje vsaj la bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.
 — Razpošilja se vsek dan. —
 1 unca 70 vin., pol polnice 50 vinarjev. Proti predpauzu K 8-16 se pošlje 4 posice, ali K 7— 10 posice poštne prosto na vsako postajo avstro-ogrsko monarhije.
 Val dell'embaleže imaže sako nito deponovano varstveno znamko.
 Glavna zaloga
B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
 lekarna „pri črnem orlu“
 Praga, Malá strana; ogel Nerudove ul. 203.
 Zaloge v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani se dobi pri gg. lekarnih: G. Piccoli, U. pl. Trnkoczy, M. Hardschlagger, J. Mayr.

2172

Stalno delo za 50 let!

Rojaki, Slovenci, pozor!

The Cleveland-Cliffs Pioneer Iron Company, Marquette, Michigan, North America, potrebuje mnogo **drvarjev**. Plača po K 5-75 od sežnja, ki obsega 2 metra dolžine in 45 palcev višočine. Družba ima stalno delo za mnogo let ter izplačuje v gotovini vsakega desetega v mesecu. Cepljenje drv ne povzroča nobenega posebnega truda ter se dà prav dobro zaslužiti. Kdor želi natančnejših pojasnil, naj piše enemu izmed spodaj podpisanih, ki mu pojasni vse potrebno in tudi pove, kako naj potuje, da dospe v omenjeni kraj. 2387 8-7

John Knays, Alger Ca. Limestone P. O. Michigan, North America.

Jacob Levstik, Coalwood P. O. Michigan, North America.

Frank Debelak, Rumely P. O. Michigan, North America.

Najbogatejša zaloga in najraznopoljša izbira
klavirjev in harmonijev ima
Alojzij Kracmer
 izdelovalec klavirjev in sodno zapriseženi zvedenec
 Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 4.
 Vedno so v zalogi preigrani pa brezhibni klavirji. Prevzamem ubranje in popraviljanje vseh sistemov. Glavno zastopstvo dvornih firm L. Bösendorfer na Dunaju, Gebrüder Stingl na Dunaju, August Förster v Lübbau, Th. Mannborg v Lipskem. Za vsak pri meni kupljen klavir docela jamčim. — Najnižja izposojevalnina. — Delna plačila.

Obrtno-kreditna zadruga v Ljubljani

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge na tekoči in žiro računu ter jih obrestuje po **4 1/2 0/0** Rentni davek plačuje zadruga sama. Hranilne da bi se obrestovanje prekinilo. — Posojila se dajo le udom. Delež znaša K 100.— in se plača takoj ali pa v mesečnih obrokih po K 10.— ali tedenskih po K 2.— Vlagateljem in članom so na razpolago poštno-hranilnične položnice. — Uradni dnevi: vsak torek in petek od 11. ure dopoldne do 1. ure popoldne. — Uradni prostori v „Zadružni Zvezi“, Miklošičeva cesta šte. 22.

A. ZAJEC

cementarna na Pešati
p. Dol pri Ljubljani.

Slavnim cestnim odborom in županstvom priporočam **zalogo cementnih cevi** (6, 10, 15, 20, 25, 30, 40 cm svetlobe) za napravo vodotokov, vodovodov itd., milne in kilometrske kamne po jako ugodnih cenah.

Preč. cerkvenim predstojništvom, zasebnikom in podjetnikom nudimo kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, zakri-

stije, veže, kuhinje in hodnike, krasne **mozaik plošče** v raznih barvah (do 5) in okusnih vzorcih. Trotoar krog cerkvenega zidu zabranja vlago v cerkvah. — Izdelujem tudi raznovrstne stopnice, podboje, oklepe za okna, krasne križe poljubne velikosti z vdelenim železjem za na pokopališa iz imitiranega granita in marmorja,

grobne spomenike, okvirje

in korita za živino in drugo cementno blago.

Ceniki in vzorci na zahtevo.

641 2

Ivan Terdan

pleskarstvo

Ljubljana, Vegove ulice št. 8

se priporoča slavnemu p. n. občinstvu v izvršitev vseh v **pleskarsko obrt** spadajočih del, kakor tudi **slikarskih, napisnih in dekoracijskih del**.

Posebno se še priporoča za cenjena naročila za **stavbeno in pohištveno pleskarstvo**.

2467 52-3

FRAN ŠEVČIK

puškar v Ljubljani,
Židovske ulice 7.

Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih, najbolj fino narejenih **pušk**, posebno lahke trocevke in puške za šibre z jeklenimi cevi (Böhlerstahl). Tudi velika zaloga samokresov, lovskih potrebščin in nabojev po najnižji ceni. — Popravki se izvršujejo točno, zanesljivo in ceno. **Ceniki na zahtevo zastoj.**

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Hidraulične vidre in sesalke

Josip Weibl

J. Spreitzer-ja nasl.

LJUBLJANA, Slomškova ulica 4.

priporoča se slavnemu občinstvu in prečisti duhovščini v izdelovanje vseh v te stroke spadajočih predmetov: **ključne emreže na stroje, obhajilne misle, ograje na mirodvoru, obmajne emreže, veina vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike, strele, vode, železna okna, železne stole itd.**
Specijaliteta: valjčasti sastori in solnčne plahte po najnovejšem sistemu s samodejavnimi operami brez vijakov.

Na najvišje povelje Njeg. c. in kr. apost. Veličanstva

XXXVIII. c. kr. državna loterija

za skupne civilne dobrodelne namene tostranske polovice.

Ta denarna loterija edina v Avstriji zakonito dopuščena vsebuje **8.389 doblitkov v gotovini**

v skupnem znesku 512.890 kron

Glavni doblitek znaša 200.000 kron v gotovini.

Srečkanje nepreklicno 19. decembra 1907. — Ena srečka stane 4 K:

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtstrasse 7. v loter. kolekturah, tobakarnah, davčnih, poštah, brojavnih in železn. uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrt za kupce brezplačno. Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od c. kr. loterijskega ravnateljstva. (Oddelek za drž. loterije).

Podpisane ima v zalogi najraznovrstnejše trpečno, krasno **blago za bandera, baldahine, raznobarvne plošče, kazule, pluviale, dalmatike, volume, albe, koretelje, prte itd.**

splah vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in poštano po najnižji ceni **bandera in vso drugo obleko.**

Prečistite gospode prosim, da se blagovolje pri naročilih obratite na domačo trgovico ter ne vnašate tujih trditev, druzetv in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižje ceno, saj trjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 2803 26-36

Ana Hofbauer,

hnojiteljica zalogo cerkvene obleke, orudja in posode v Ljubljani, Wolfsove ulice 4.

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14
Odkrivan z zlato kolajno v Parizu 1904.

Odkrivan z zlato kolajno in križcem v Londonu 1905.

se priporoča pred. duhovščini **duhovniške obleke** in izdelovanje vsakovrstne

iz trpeznega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko **izgotovljene obleke**.

posebno na kaveleke v največji izbiri po najnižjih cenah.

Sebavitelj uniform avstrijskega društva šolskih uradnikov.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

C. kr. oblastveno potrjeno 20 104 84

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg št. 28.

● Dobi se tudi kraj po životni meri. ●

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pri nakupovanju
= **suknenega** =
in **manufakturnega**
= **blaga** =
se opozarja na trdnost

HUGO IHL

v Ljubljani

Špitalske ulice št. 4.

311 38-38

Velika zaloga
suknenih ostankov.

Istrska vina

beli moškati, belo vino, ru-
deče, teran, ter vinski žga-
nje se dobiva pri vinogradniku
Antoniju Ferlan di Giorgio,
v Rovinju, Istra.

2421 24-12

Prva kranjska tovarna za glasovirje
Hilberjeve ul. 5 Ljubljana blizu Gradisca
Rudolf A. Warbinek

Največja tovarna v južni Avstriji — Poroštvo 6 let. — Izvor v vse dežele. — Popravila in vgrajevanje se izvrše najtočneje in računajo najceneje.

Gospodična,

pomožna učiteljica, želi **poučevati učence** v šolskih predmetih za ljudske razrede v posameznih urah.

Ponudbe se prosijo poslati pod šifro: „In-
strukcija“, pošte restante Ljubljana.

Tovarna
za
stole

Franceta Švigeljina
na Bregu, pošta Borovnica, Kranjsko,
izdeluje

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo zastoj
in franko.

Seb. Unterhuber

Ustanovljeno 1870.

lastnik **Fr. Benque**

tovarna cementa v Weissenbachu, tovarna cementnih izdelkov in umetnih kamnov,
podjetje za betonske naprave in naprave vodnjakov

Telefon št. 237

priporoča se

Telefon št. 237.

v izvršitev vseh kamnoseških del in umetnega kamenja (v različnih imitacijah) kakor: posamezne dele za fasade, balkone; grobne spomenike itd.; stopnice po naročilu narejene z železno sestavo. **cementne cevi** (rore) z vloženo žično pletenino za napravo vodotokov itd.; **plošče iz cementa** (Metallicque), preproste in z raznimi vzorci za tlak po cerkvah, hišah, hodnikih, kuhinjah, trotoarjih itd. — Prevzemajo betonskih naprav in vodnjakov na podlagi posebnega patenta. Portlandcement in Romancement iz Weissenbacha — Proračuni zastoj in poštne prosto. 1179 30-9

OSREDNJA BANKA

Vloge na knjižice in račun 4 % in 4 1/2 %.
Kupovanje in prodaja vredn. papirjev.
Uprava in duvalna zaloga brezplačno.

Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4 % in 1/2 %, upravne pristojbine. **Financiranje javnih podjetij.** Emisija lastnih 4 % bankovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavnice.

ČESKIH HRANILNIC, Podružnica: DUNAJ,

I., Wipplingerstr. 22

(Ustredni banka českyoh spořitelén)

Del. kap. 7.000.000—
Telegrami: „Sporobanka“.
Depoziranje kavnj in
vadij raznih vrst.
Eskont menjic same
denarnih zavodov.
Bankovne informacije
in svete brezplačno.

Ustanovljeno 1. 1842.

Slikarja napisov
Stavb. in pohištvena pleskarja.
Velika zbirka dr. Schönfeldovih
barv v tubah za akadem. slikarje.
Električni obrat.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka

Brata Eberl, Ljubljana

Prodajalna in kempelri Telefon 154. Delavnica:
Miklošičeva cesta št. 6 Igriške ulice št. 8

Ustanovljeno 1. 1842.

Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pode, karbolinje itd.

Priporočava se tudi al. občinstvu za vse v najino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznane rešeno in fine po najnižjih cenah.
765 52-20

Največja zaloga ur, verižic, prstanov in uhanov z briljanti itd. Kdor hoče imeti trpežno in dobro idočo uro, naj kupi samo znamko „Union“.

FR. ČUDEN urar in trgovec
v Ljubljani, Prešernove ulice.
Ceniki zastonj in poštnine prosto.

2084 18

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Avgusta Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prezetje in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izber steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov, podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 1731 52-11

Marisi in preračuni na zahtevo zastonj.

Spricavala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. sdjemalcem v ogled.

: Pisalne, potne in kadilne potrebščine. :

Razstava.

Največja izbira za

Miklavževa, božična in novoletna darila

priporoča po najnižjih cenah

trgovina z galanterijskim, birnberškim blagom in igračami

Pred škofijo 2, **F. M. SCHMITT** Pred škofijo 2.

Mila, parfumi, glavniki, krtače, galoše, rokavice, plošče in valjci za gramofone.

Denarnice, listine, potne, tržne in damske torbice.

Potni, papirni, ovetilni, ročni in pletilni jebraški.

Zelo trpežno opeko

kakor strešno, zarezno in navadno, za oboke in zidovje

priporoča v poljubni množini

A. KORI, BOROVNICA.

I. južnoštajerska kamnoseška

Industrijska družba Celje

Novo ulice št. 11.

1044 26-1

Lastniki: Robert Diehl, Ant. Koleno, Fr. Strupi.

Stavbena in umetna kamnoseška obrt s strojnim obratom. Podobarski atelije. Izvrševanje vseh stavbenih del kakor: stopnjic, podbojev, fasad, nastavkov itd. iz različnih kamnov in cementa.

Specijalna delavnica in podobarski atelije za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, prižnic, obhajilnih miz, kratnih in kroglinh kamnov itd.

Tiskovanje cerkva, dvoran, in hodnikov s samotnim ali cementnim tlakom

Izdelovanje

pohištvenih plošč iz različnih ter najbolj idoših marmornih vrst v vseh oblikah

Mnogobrojna zaloga grobnih in spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in aljantov po raznovrstnih naročilih in po najnižjih cenah.

II. Naprava II

sidanah ali betoniranih rodbinastih rakev (grobišč)

Popravljanja spomenikov ter izdelovanja napisov v iste

Brušenje, poliranje in struganje kamna s stroji

Strokovno dovršene risbe in načrte kakor tudi proračune na zahtevanje brezplačno

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New York

je proga

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New Yorkom, so snaznost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice, po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC
v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem tišlerju“. 320 14-39

Anversa New York

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 — registrovana zadruga z omejenim poročtvom — Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 9. do 12. ure

po 4 3/4 %

to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. — Najsigurnejša prilika za štedenje!

1949 52-1

Kanonik **A. Kalan** l. r., predsednik.

Kanonik **J. Sušnik** l. r., podpredsednik.